

SLOVO DO PRIHODNJEGA LETA. - V soboto dopoldan se je zadnja brigadirski izmena na zvezni mladinski delovni akciji Suha krajina '78' pred komandantom postavila poslednjič v letošnjem letu.

4150 parov rok, 438.000 ur

Na suhokrajinskem kršu je v letošnjih treh mesecih delalo 680 mladih - Mislijo na „Suho krajino '79“

Minulo soboto in nedeljo so pričakala slovenska zvezna in republiška brigadirski naselja okrašena. Člani zadnjih brigadirskih izmen so se pred svojimi komandanti postavili poslednjič. Izteklo se je namreč še eno brigadirsko leto. Na treh slovenskih zveznih in petih republiških akcijah je v minulih treh mesecih v 100 brigadah sodelovalo 4150 mladih, ki so za lepši jutri prispevali 438.000 normnih ur, vrednih okoli 32 milijonov dinarjev.

Svečano je bilo tudi v dolenskem brigadirskem središču v Prevolah. Poleg brigadirjev zadnje izmene zvezne mladinske akcije Suha krajina '78, so se slovesnosti udeležili tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij in skupnosti iz novomeške, trebanjske, kočevske in

grosupeljske občine ter domačini. Po govoru komandanta akcije Bojana Božiča, ki je na kratko povzel delo in uspehe 680 brigadirjev in brigadir, so se prisotnim predstavili v uspelem kulturnem programu gostje iz Trebnjega, člani brigadirske kulturne skupine ter mladi člani kulturnega društva Karavanke iz Trziča s folklorno skupino in oktetom. Med programom je predstavnik republiške konference ZSMS Zlatko Vogrič podelil najuspešnejšim brigadirjem in brigadirkam ter zunanjim sodelavcem pohvale in udarniške značke, pred koncem proslave pa je prisotnim govoril tudi predsednik sveta krajevne skupnosti Hinje Jože Hribar. Med drugim je dejal: „V treh mesecih se je s Suho krajino spoznalo 17 mladinskih brigad. Veseli smo jih bili in upamo, da se bomo še videli. Vendar ne zbolj na akciji. V naših hišah so mladi iz Jugoslavije dobrodošli ob vsakem času.“

Za 680-članskim brigadirskim delovnim strojem je letos ostalo več kot 11 km vodovoda in okoli 7 km cest. Mladi so uresničili vse programe, ki so jih s samoupravnim sporazumom o mladinskih delovnih akcijah začrtali pred začetkom brigad. Dosegli so marsikaj, česar niso zabeležili njihovi kronisti in kar ni našlo prostora v traserjevem zvezku. Zakaj bratstvo in enotnost ter izpričana solidarnost do ljudi v nerazvitih krajih se ne dajo izmeriti ali izraziti v statističnem jeziku.

J. PEZELJ

Šole oživljajo

Dvemesečnih počitnic je konec. Šolski zvonci spet kličejo v učilnice, učence in učitelje. Od jutrišnjega jutra, ko bodo na osnovnih in srednjih šolah v Sloveniji prve učne ure v novem šolskem letu, do zadnjih junijskih dni prihodnje leto, ko se bo to šolsko leto končalo, bo v razredih potekala nam že znana procedura.

Novo šolsko leto se ne začenja brez skrbi in novosti. V skrbeh se utaplja predvsem same šole, ki si tudi v večkratnimi razpisi niso zagotovile zadovoljive zasedbe za poučevanje predmetov. Obenem se beg iz učiteljskih vrst v druge poklice nadaljuje, čeprav je manj množičen kot druga leta. Manj preglastic pa je tokrat z učbeniki, saj so se knjigarne z njimi pravočasno založile, pa tudi dotiskani so bili prej, vsaj večina.

Novost predstavlja prehod nekaterih dolenskih in posavskih osnovnih šol na celodnevni učnoizgojni proces. Celodnevne šole v tem šolskem letu prvič uvajajo v Leskovcu pri Krškem, Brestanici, Sentjanžu, Mokronogu, Brusnicah, Dolenskih Toplicah, Prevolah, na Grmu v Novem mestu in še nekaterih drugih krajih, medtem ko bodo drugod še iskali možnosti in zagotavljali pogoje, da se tak prehod čimprej izvede.

I. Z.

Pokvarjen sladoled

Inšpekcija je v akciji odkrila porazno stanje

Sanitarna inšpekcija je pred kratkim v sevniški, brežiški in krški občini dvakrat vzela vzorce sladoleda v desetih prodajalnih družbenega in zasebnega sektorja. Ugotovili so porazno stanje: tako sadni kot mlečni sladoled v nobenem primeru ni bil neoporečen. Analizo vzorcev so delali strokovnjaki v Zavodu za higieno v Novem mestu.

Prav vsi odvzeti vzorci so pokazali, da je sladoled, ki so ga v času najhujše vročine na veliko prodajali, v bakteriološkem in kemičnem pogledu nevaren za zdravje ljudi. Inšpekcija je predlagala kazni za prodajalce pokvarjenega sladoleda, če pa bodo pri nadaljnji kontroli še našli na neprimeren sladoled, bodo morali tovrstno proizvodnjo povsem preprečiti.

Inšpekcija lovi tudi prodajalce sladoleda, ki svoje ledene dobrote ponujajo po vaseh, najraje v bližini šol. Ti so še posebej problematični. Prodaja na tak način ni dovoljena, predvsem pa se je bati, da je „potujoči“ sladoled še slabše kvalitete. Če je koga pred kratkim zavijalo v trebuhu, bo zdaj vsaj vedel, v čem je bil vzrok.

Partizansko slavlje v Metliki

Pred 35 leti so v Beli krajini ustanovili oficirsko šolo GS NOV in POS ter XV. SNOUB - Bogat in pester spored

Metlika bo v nedeljo, 3. septembra, prizorišče pomembnega partizanskega praznika. Borci, starešine in udeleženci številnih medvojnih tečajev bodo proslavili 35-letnico ustanovitve oficirske šole Glavnega štaba NOV in POS ter 35-letnico ustanovitve XV. SNOUB Belokranjske. Praznik ne bo zgolj belokranjski, saj so oficirsko šolo obiskovali borci iz vseh koncev Slovenije in celo iz zamejstva. Istočasno bodo v Metliki proslavili tudi 37-letnico vojaškega šolstva.

Osnrednja proslava bo pred Vinsko kletjo. Na nji bo skupščina občine Metlika dodelila oficirski šoli GS NOV in POS domicilne pravice. Slavnostni govornik bo generalpodpolkovnik Rado Klanjšček - Jakec, v kulturnem sporedu pa bodo nastopili: partizanski pevski zbor iz Ljubljane, godba JLA in metliška godba, folklorna skupina iz Metlike ter nekateri najvidnejši umetniki belokranjskega rodu. Po proslavi je v

programu tovariško srečanje z bavnokulturnim sporedom.

D. Z.

SREČANJE BORCEV GUBČEVE BRIGADE

V nedeljo, 10. septembra, ob 10. uri bo v Podbočju pri Kostanjevici srečanje borcev Gubčeve brigade. Ob tej priložnosti bo brigadi podeljena listina občine Krško z domicilom.

Na srečanje bodo iz Ljubljane peljali posebni avtobusi. Odhod bo s Trga osvoboditve 10. septembra ob 7. uri. Vrnili se bomo v večernih urah.

Prijave pošljite do 4. septembra na naslov: Rajer Alojz, Majde Vrhovnikove 28, 61000 Ljubljana, tel. 061-557-639.

Traktoristi še v Beograd

Dolenski in posavski traktoristi so na republiškem prvenstvu segli po prvih mestih in pojdejo še na zvezno tekmovanje

Najboljši slovenski traktoristi, zmagovalci na območnih prvenstvih, so se minulo soboto in nedeljo pomerili na republiškem prvenstvu v Radljah ob Dravi. Tekmovali so v teoretičnem znanju, spretnosti vožnji traktorja z dvoosno prikolico in oranju.

Na tem, že 22. prvenstvu slovenskih traktoristov in 6. republiškem tekmovanju mladih zadržnikov so med prvimi zmagali Pomurci, med drugimi pa Posavci. Posavska ekipa mladih zadržnikov je zmagala s 323,8 točke, njen član Ivan Cur-

halek pa je bil med posamezniki najboljši s 317,2 točke. Posavci imajo tudi republiškega prvaka med zasebnimi kmeti - to je Jože Serbec.

Dolenska ekipa se je slabše odrezala, vendar se domov kljub temu ni vrnil brez lovorike. Njena članica Slavka Struna iz KŠC Grm je z 260 točkami zasedla prvo mesto med dekleti in pokazala največ znanja ter spretnosti.

Vsi omenjeni zmagovalci iz Posavja in Dolenske bodo kot člani slovenske ekipe sodelovali na državnem prvenstvu traktoristov, ki bo ob koncu septembra v Beogradu.

Ocena „malih županstev“

Sekretariat medobčinskega sveta SZDL za Posavje o volitvah za skupščine krajevnih skupnosti

Delež krajevnih skupnosti pri vrsti del na terenu je nesporen: družbeni dinar po navadi večkratno oplenjenosti.

Seveda ostaja vprašanje, ali je vedno vse v skladu s samoupravnostjo.

Ko so v ponedeljek na razširjeni seji sekretariata medobčinskega sveta SZDL za Posavje v Sevnici govorili o pripravah na volitve delegatov za skupščine krajevnih skupnosti, so opozarjali na občutno zastojanje samoupravne organiziranosti krajevnih skupnosti. Med njimi najdemo celo take, kjer je težko najti človeka, ki spravi na papir vsaj kakšen zapisnik.

Predvidene volitve v skupščine krajevnih skupnosti naj bi bile, kot so menili na seji v Sevnici, tudi priložnost za vsestransko oceno delovanja krajevnih skupnosti. Malo je krajevnih skupnosti, ki bi sproti skrbele za dograjevanja svojih statutov. Kot vse kaže, so glede tega najdlje v brežiški občini, kjer so že spomladi pripravili posebno delovno gradivo, ki je bilo čez poletje v razpravi. Tudi v obeh preostalih posavskih občinah naj bi pripravili posebne delovne skupine, če te naloge ne bodo prevzele občinske komisije, zadolžene za pregled samoupravnih aktov.

A. ZELEDNIK

ZNANJE IN SPRETNOST - Republiška prvakinja Slavka Struna med treningom na grmskem strnišču. (Foto: MiM)

Kot dežurna blagovnica v smislu sporazuma

ODPRTO od 7, 30 do 20. ure

V SOBOTO

2. septembra

 trgovska hiša maximarket LJUBLJANA, Trg revolucije 1

Predsednik centralnega komiteja Komunistične partije in državnega sveta LR Kitajske Hua Kuo-feng je odpotoval iz Jugoslavije po devetih dneh, ki jih je prebil pri nas na uradnem in prijateljskem obisku.

Slovo prijatelja

Slovo predsednika Zveze komunistov in predsednika republike Josipa Broza Tita od gosta je bilo prisrčno in tak je bil tudi ves obisk, med katerimi so gostje lahko videli del naše države, predvsem pa spoznali, kako živimo, kaj mislimo in kako gledamo na svet.

Pogovori dveh državnikov in njihovih sodelavcev so bili dolgi in zelo izčrpni, o čemer lahko pričča tudi podatek, da je, denimo, predsednik Tito v svojem tretjem srečanju na naših tleh svojemu gostu dobri dve uri in pol pojasnjeval sedanji notranje in zunanje politični trenutke Jugoslavije ter ga hkrati seznanil tudi z zgodovino našega osvobodilnega boja.

V razgovoru sta se dotaknila vseh najbolj zgočih vprašanj današnjega sveta, zajela pa sta kajpak s posebno pozornostjo tudi dvostranske odnose.

Za slednje je mogoče reči, da se izredno dobro razvijajo in da sta k temu še posebej pripomogla lanskoletni obisk predsednika Tita na Kitajskem ter pravkar končan obisk kitajskega predsednika pri nas.

Pogledi na najbolj bistvene elemente, ki lahko to sodelovanje še izboljšajo, so enaki in to daje slutiti, da se bo sodelovanje po obisku Kitajske delegacije še bolj razvilo ter poglobilo. To velja tako za politične državnopartijske kot za ekonomske odnose. LR Kitajska se vse bolj odpira svetu in v tem odpiranju imajo lahko, če govorimo zgolj o ekonomskih odnosih, izredno pomembno in koristno vlogo jugoslovanska podjetja.

Možnost za povečanje blagovne menjave (od borih sedmih milijonov dolarjev pred nekaj več kot petimi

leti je narasla na letošnjih 180) vsekakor niso majhne, k temu pa velja pristeti še sodelovanje pri skupnih nastopih na tretjih tržiščih, izmenjavi tehnologije in znanosti ter na vseh drugih področjih.

Državi sta glede tega sklenili več konkretnih sporazumov.

Državnika sta ugotovila, da imata obe strani podobne ali enake poglede tudi na veliko število mednarodnih vprašanj, pri čemer sta se strinjala, da ostaja osnova slej ko prej tale: dosledno spoštovanje suverenosti, neodvisnosti, ozemeljske nedotakljivosti, nevmišavanja v notranje zadeve in spoštovanje lastne poti razvoja.

O pomenu teh razgovorov pričča tudi veliko zanimanje svetovne javnosti, saj so o obisku in pogovorih izčrpno poročali mnogi svetovni časopisi, radijske in televizijske postaje.

Pri tem so poudarjali, da gre za dve izvorni samosvoji revoluciji in za osvobodilna boja, ki sta se rodila v posebnih okoliščinah in se kot taka tudi nadaljujeta, ne da bi iskala vzore ali zaščitnike kjerkoli drugje.

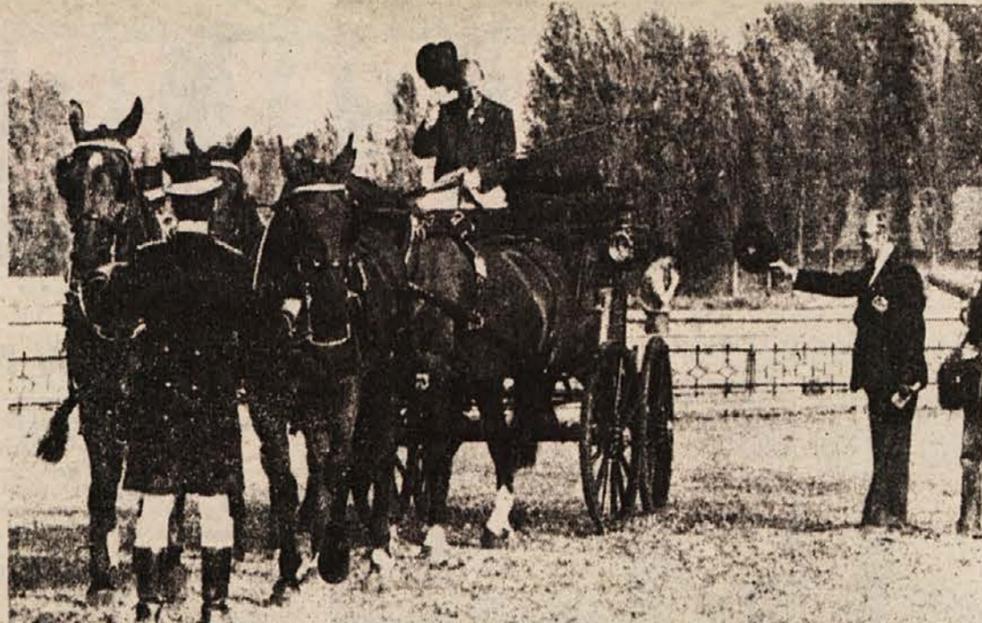
Izvoljen papež

Presenetljivo hitro (že ob tretjem glasovanju prvega dne) so kardinali v Vatikanu izvolili novega papeža, ki si je nadel ime Janez Pavel I. To je beneški kardinal Albino Liciani, ki so mu pred začetkom konklave dajali le neznatne možnosti.

V svoji prvi poslanici po izvolitvi je Janez Pavel I. dejal, da bo Vatikan zastavljal vse svoje fizične in duhovne sile v službi resnice, pravice, miru, sloge in sodelovanja med nacijami ter odnosi med narodi.

„Naš“ program je program papeža Pavla VI. ki ga je trasiral papež Janez XXIII.; je dejal novi papež blizu konservativnemu krilu cerkve kot tistemu, ki je naklonjeno reformam. Velja bolj za človeka, ki se posveča notranjim cerkvenim opravilom kot diplomaciji, je bolj „dušni pastir“ kot pa poglavar cerkve – državnik, kakršen je bil, denimo, papež Janez XXIII.

V prvih komentarjih so bližnji poznavalci vatikanskih razmer izrazili prepričanje, da je novi papež blizu konservativnemu krilu cerkve kot tistemu, ki je naklonjeno reformam. Velja bolj za človeka, ki se posveča notranjim cerkvenim opravilom kot diplomaciji, je bolj „dušni pastir“ kot pa poglavar cerkve – državnik, kakršen je bil, denimo, papež Janez XXIII.

KRALJEVSKI TEKMOVALEC – V tem madžarskem mestu so priredili svetovno prvenstvo v vožnji četverovpreg. Zmagal je in s tem postal svetovni prvak princ Filip, bolj znan kot soprog britanske kraljice. Princ je navdušen športnik, vendar v bolj ekskluzivnih sportih, kakršna je tudi vožnja četverovpreg. Na sliki: zmagovalec pred začetkom dirke, ko so mu pregledali vozilo. (Telefoto: UPI)

Kje so korenine neenakih cen?

Zakaj kmetje prodajajo živino tujim nakupovalcem mimo svoje kmetijske zadruge? – Nereda na živinskem in mesnem trgu krive razlike

Nekateri se jezijo na kmete, češ da zlasti ob hrvaški meji prodajo precej živine tujim nakupovalcem, pri nas pa je premalo mesa. To, da kmetje prodajo živino mimo svoje kmetijske zadruge, res ni prav. Vzlic temu ne bi smeli očitati le njim, krivi so vsi, ki kmete navajajo ali spodbujajo k temu.

Med krivce ne kaže šteti le še nakupovalcev, ki ponudijo za pitance več kot drugi, temveč tudi vse tiste, ki jim omogočajo, da lahko plačajo več, kot naj bi bila ustrezna cena.

Krog krivcev se razširi celo do nekaterih občinskih, mestnih in republiških organov. Na vse, ki na razne načine omogočajo neenake cene živine in mesa.

Najbolj vidna oblika so neenake prodajne cene mesa, ki jih odobravajo občine oziroma nekateri republiški organi. Te pa povzročajo sorazmerno še najmanj „zgage“ pri odkupu živine, saj so najbolj odkrite in se prej ali slej zblížajo, če že ne izenačijo.

Druga oblika so premije in nadomestila za del cene, ki niso enake na vsem jugoslovanskem trgu. Njihov namen je, da bi mesarji lahko plačali za pitance več kot kupci sosednjih območij. Navadno pravijo, da s tem želijo zaustaviti odhod živine z domačega območja. Učinek je navadno veliko širši: višja od-

kupna cena tudi privablja živino s sosednjih območij.

Najbolj prikrite so nekatere oblike pokrivanja izgub klavnice in tovarnam mesnih izdelkov, ko jim občinski ali mestni organi naročijo, da mora biti mesa dovolj, naj stane, kar hoče. O tem se navadno govori le v ožjih krogih. Bolj odkriti so bili v Mariboru, ko so pred tedni predlagali, naj bi del izgube tamkajšnje klavnice pokrili zaposleni občani s prispevkom od svojih bonov za malice. Pustimo ob strani, ali bi tako laže krili razliko pri ceni mesa, kot če bi jo poravnali z nekoliko zvišano ceno ob nakupu v mesnici. V obeh primerih gre denar iz istih žepov. Odtegljaji pri malicah so hkrati taka

oblika podpore klavnici, ki lahko omogoča različne odkupne cene živine v primerjavi s tisto klavnico, ki takega nadomestila za izgubo ne dobi.

Nekatere sedanje oblike pomoči klavnici in živinorejcem, ki so po občinah in republikah različne, so torej velik povzročevalec nereda na živinskem in mesnem trgu. Tu je treba začeti odpravljati slabosti – ne le s kritiko živinorejcev, zakaj prodajo svoje pitance tistim, ki jim več plačajo. Kmetje bi sicer morali ceniti svojo zadrugo tako, da bi vse dejavnosti, tudi prodajo živine, opravljala ona. To pa bodo šele takrat, ko jim bo sposobna zagotoviti na trgu najugodnejše pogoje ali vsaj enake kot drugi kupci. Kadar pa so njene cene nižje, ji očitajo, da jih izkorišča, čeprav morda ni res, saj se tudi ona otepa s težavami, ki jih povzroča neurejen trg. Te stvari bo moč urejati le enotno in ne vsaka delovna organizacija, občina in republika zase.

IOŽE PETEK

TELEGRAMI

ATENE – Grčija nikoli na zapustila pakta NATO, ampak se je samo demonstrativno izključila iz nekaterih vojaških delov bloka iz protesta proti turški okupaciji dela Cipra – piše provladno glasilo „Ketime-rini“. Časnik nadaljuje, da si Atene želijo le ohraniti določene avtonomije Atanske zveze glede dela svojih kopenskih, pomorskih in letalskih sil kot tako imenovana egejska armada turških oboroženih sil, ki je po invaziji na Ciper zavzela položaj na obalah Egejskega morja.

ANKARA – V valu političnega nasilja, ki se vse bolj širi po Turčiji, sta dve osebi izgubili življenje, devet pa je bilo ranjenih. Na jugovzhodu države, v mestu Sirti, so neznanci streljali na neki delavski avtobus, v pokrajini Urfi pa so se spopadli levčarski in desno usmerjeni prebivalci. Policija je aretirala deset ljudi. O nemirih poročajo tudi iz Carigrada.

TEHERAN – Ko je Iran dobil novo vlado, je sicer opaziti določeno popuščanje napetosti, kljub temu pa je vsa država še naprej pod budnim vojaškim nadzorom. V Abadanu je bilo v nedeljo prvič po tragičnem požaru v kinematografu, kjer je življenje izgubilo okoli 400 ljudi, mirno. Novi premier Džafar Ęmami je znova pozval ljudstvo, naj reši Iran pred propadom. Poudaril je, da državo še naprej ogrožajo teroristi.

ZENEVA – Včeraj se je začelo zasedanje podkomisije ZN za boj proti vsem oblikam diskriminacije in za zaščito pravic manjšin. Dnevni red zasedanja predvideva proučevanje neupoštovanja človekovih pravic vsvetu in kršenje temeljnih človekovih svoboščin. Podkomisija bo tudi proučila rezultate svetovne konference za boj proti rasizmu in rasnemu razlikovanju, ki se je pred dnevi končala v Zenevi.

JOHANESBURG – Južnoameriške čete so prejšnji teden v akcijah na severovzhodu Namibije ubile okoli 70 tamkajšnjih prebivalcev. Kot piše časnik „Citizem“, ki je sicer blizu vladi, so vojaki rasističnega režima akcijo proti borcem gibanja Svapo začeli po njihovem topniškem napadu 23. avgusta na južnoafriško vojaško oporišče v kraju Katima Nuliko.

SANTO DOMINGO – Dominikanski senat je soglasno sprejel zakon o prepovedi dejavnosti komunistov v državi. O sklepu senata bo zdaj razpravljal še predstavniški dom, zatem pa bo novi zakon formalno podpisal predsednik Antonio Guzman.

JANEZ ČUČEK

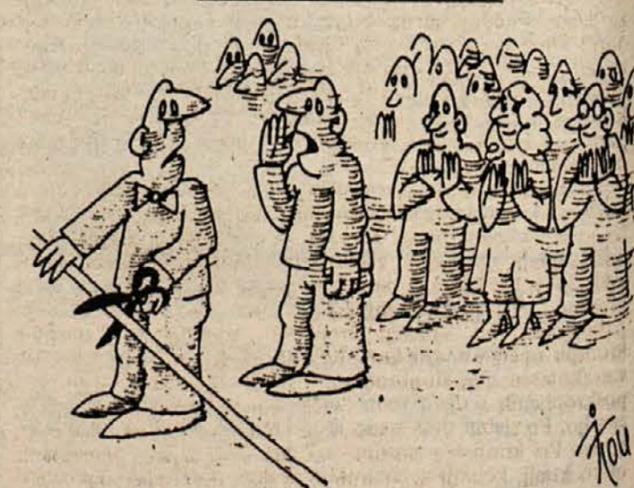
tedenski mozaik

KAKO SE NEKATERI pripravljajo na najhujše, more najbolj pričevati novica, da je ameriško obrambno ministrstvo naročilo poseben televizijski film na temo: kako ravnati ob atomskem napadu. Kopijo filma bodo dobile vse televizijske postaje v Združenih ameriških državah. Celo najmanjši. In kdaj bodo začeli predvajati ta film? Tedaj, ko bo povsem zanesljivo, da bo „vsak trenutek prišlo do atomskega napada“ na ZDA. Povelje za objavo bo dala Bela hiša in ko bo prišlo, bodo takoj prekinili redne televizijske oddaje in začeli oddajati oddajo o zaščiti pred napadom. Ponavljali jo bodo, dokler jo bodo mogli, se pravi, dokler bodo tehniški v studijih še živi in bodo naprave obratovalne. Ameriška revija, ki je to objavila, pa ni povedala, kdaj bodo oddajo prenehali oddajati – če bi, denimo dobršen del ameriškega ozemlja vendarle ostal nepoškodovan... Nerešeno vprašanje...

MOREBITI ŽE VESTE, da so začeli v Združenih državah Amerike že pred časom prodajati poseben radar, ki ga lahko vgradite v avto in vam pokaže, kje pred vami je policijska zaseda z radarjem. Prodaja gre kar dobro, saj se želi marsikateri voznik tako zavarovati pred policaji, ki na svojih radarjih oprezujejo za tistimi, ki prehitro vozijo. Vse to samo po sebi ne bi zaslužilo, da o tem pišemo v naši rubriki. Toda zdaj je neki podjetnik, ki izdeluje te „obrambne“ radare, prišel na zanimivo idejo: začel je namreč oglaševati svoje proti-policijske radare v neki policijski reviji v ameriški zvezni državi Ohio. Na policijski so kajpak te oglaševane sprejeli nič kaj ljubeznivo, v skladu z zakonom o tisku pa so jih morali objaviti... Pa najbrž ne lahkega srca...

„Svinjarija! Le kako morate v socializmu uganjati rasno diskriminacijo!“

– Hitro prereži, imamo že pet let zamude!

NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Letošnji brigadirski „horuk“ je zamrl. Toda samo do prihodnje spomladi. Tokratna brigadirska bera je bogata, dostojna spomina na prve povojne množične delovne akcije. V Sloveniji smo imeli osem delovnih akcij in samo v zvezni akciji „Posočje 78“ je sodelovalo v 21 brigadah domala 1000 brigadirjev ter brigadirjk.

„Pozerji“

Sklepne slovesnosti se je v Posočju udeležil tudi sekretar predsedstva CK ZKS tovariš Franc Šetinc in v svojem nagovoru brigadirjem zajel tudi nekatera vozlišča našega družbenopolitičnega trenutka. Dejal je:

„Naš boj mora torej veljati formalizmu in verbalizmu. Marsikje bodo morali prenehati točiči po starih tipkah in začeti delati po novem. Edvard Kardelj je lepo dejal, da si nobeno napredno gibanje, tudi naše ne, nima pravice nadeti avreole naprednosti, če se hkrati vsak dan ne bojuje za krepitev družbenega položaja delovnega človeka. Samo to je merilo za napredek in revolucionarnost. Nikakršne fraze in gesla ga ne morejo nadomestiti. Dokazovati moramo torej vedno nove možnosti revolucionarnega napredka. Zveza komunistov mora biti še bolj akcijska sila v vsakdanji praksi, pa seveda tudi teore-

tična in ustvarjalna sila, ki je sposobna odpirati poti naprej.

Dela imamo dosti: ne manjka problemov, precej je neizpoljenih nalog, čaka nas delo na področju urbanizma, stanovanjske izgradnje, zemljiške politike, urbanizma, varstva okolja, prometa, boja za kakoviteto naše administracije. Bojevati se moramo proti neodgovornemu odnosu posameznikov, do dela in do nalog. Še vedno so ne tako redki primeri napačnega pojmovanja samoupravljanja, ko mislijo, da je pravica samoupravljanja tudi nedelo ali slab odnos do dela. To mislijo tisti, ki se jim zdi, da je samoupravljanje samo beseda, pridiga, govorništvo. V resnici pa je samoupravljanje materialna sila, ki ima svoje temelje v človekovem delu, v njegovi ustvarjalnosti. Samoupravljanje je splet pravic in dolžnosti, vzajemnih obveznosti, to je tudi red in disciplina, tovarištvo, vzajemnost in solidarnost, kultura. Mislim, da ne pretiravam: vsak dan smo lahko pričre neodgovornemu odnosu do dela, do nalog: gre za prelaganje nalog na druge. Za prenašanje akcije z enim ramen na druga, za povečevanje papirja in sklepov, kakor ti, da lahko sami po sebi – brez akcije in politične volje – urejajo probleme in zenejo stvari naprej.

Imamo pa tudi takšne ljudi, med njimi so tudi nekakšni lažji ustvarjalci, ki se s pozom demokrata venomer sklicujejo na samoupravljanje, v resnici pa ga s svojo pasivnostjo, z nevero v ustvarjalno moč množic vsak dan napadajo in s tem ovirajo.

MILAN MEDEN

**ZAŠČITA ZA DALJŠE ŽIVLJENJE TOVOR-
NJAKOV** – Ob prisotnosti predstavnikov ljubljanske Avtothene in novomeškega Cestnega podjetja je bila v petek pred delavnico novomeškega „zaščitnika“ pločevine Petra Perdca prva demonstracija zaščite tovornih vozil pri nas.

BODOČI VOJAKI – Novomeška občinska konferenca ZSMS je konec tedna s komando novomeške garnizije pripravila sprejem za mladince, ki so odšli na odsluženje kadrovskega roka. Okoli 50 godočih vojakov se je v vojašnici Milana Majcna bežno spoznalo z življenjem vojakov.

TRAJNEJE UREDITI PODZEMLJE – Medtem ko te dni posodobljajo in razširjajo v Kočevju obvožno Kolodvorsko in Tomšičevo cesto, Komunala ureja razne podzemne napeljave in kanalizacijo, tako da kasneje ne bodo potrebna prekopavanja komaj urejene ceste.

TRAJEK NA KOLPI – Kljub obljubam o gradnji mostu na Kolpi pod Starim trgom in zabetoniranju temeljnega kamna rešuje prehod ljudi in vozil le splav oziroma, kot mu pravijo tu, „ske-la“. Vsak dan začne voziti ob 5. uri in vozi samo vsaki dve uri do 21. ure. (Foto: Jože Primc)

16.000 NOVIH

V prvem polletju je Jugoslavija dobila 16.035 novih družbenih stanovanj, kar je za 10 odstotkov več kot lani v enakem obdobju. Največ stanovanj je bilo zgrajenih v Srbiji – 4.905, zatem na Hrvaškem – 3.785. Slovenija je na tej lestvici tretja s 3.054 stanovanji.

Ob koncu letošnjega junija smo imeli izredno veliko število nedokončanih stanovanj – skoraj 100.000. To je za 9 odstotkov več kot lani ob tem času. Po nedokončanih stanovanjih je Slovenija (11.050) edina med republikami, ki se ji je posrečilo število nedokončanih stanovanj zmanjšati.

Za letošnjo gradnjo družbenih stanovanj velja še ena značilnost: stanovanj so povprečno za 2 m² večja od lani zgrajenih. Povprečna stanovanjska površina se je povečala od 60 na 62 m².

Katerim gostilnam zapreti sode?

Le slaba dva meseca je še ostalo do roka, ko bodo morali gostinski obrati, ki točijo nevstekleničena namizna vina z geografskim poreklom, izpolniti vse predpisane pogoje in si pridobiti dovoljenje za točenje nevstekleničenega vina.

Gostinski obrati, ki ne bodo zaprosili občinskega upravnega organa za gospodarstvo za izdajo dovoljenja za točenje nevstekleničenega vina, ali pa dovoljenja ne bodo dobili, ker niso v roku enega leta, ki je bil na voljo, izpolnili pogojev „pravilnika o minimalnih pogojih za promet z nevstekleničenim namiznim vinom z geografskim poreklom in vinskim moštom v gostinskih obratih“, objavljenega v Uradnem listu SRS, št. 17/77, po 22. oktobru letos ne bodo smeli več točiti nevstekleničenega vina.

Na medobčinskem inšpektoratu smo zvedeli, da je večina gostincev v občini Krško že vložila zahteve za izdajo dovoljenja. Občinski upravni organ pa je tudi že zaprosil kmetijsko in tržno inšpekcijo pri medobčinskem inšpektoratu, da ugotovita, če so gostinci izpolnili vse predpisane pogoje.

Predhodno soglasje kmetijske in tržne inšpekcije je pogoj za izdajo dovoljenja, dobili pa ga bodo le tisti gostinci, ki bodo izpolnjevali vse predpisane pogoje.

Kmetijski in tržni inšpektor bo gostince krške občine, ki so že vložili zahteve, obiskala že v septembru.

Pregledala bosta kleti, gostinske prostore, posode za shranjevanje vin, ugotovljala usposobljenost gostincev za kletarjenje, preverila pa bosta tudi vodenje evidenc o nabavi, prodaji in zalogah nevstekleničenega vina.

Tisti gostinci, ki evidenco niso vodili, ali pa so evidenco vodili pomanjkljivo, prav tako pa tudi tisti gostinci, ki so mesečno prodali povprečno manj kot 250 litrov posamezne vrste vina, dovoljenja ne bodo dobili.

Na medobčinskem inšpektoratu na te določbe še posebej opozarjajo. Gostincem, ki bodo sicer pridobili dovoljenja, pa prej navedenih pogojev ne bodo izpolnjevali tudi v bodoče, bodo inšpekcijski organi povedali točenje odprtega vina, oziroma jim bo izdano dovoljenje prenehalo veljati.

Jabolk dovolj

Spet se obeta dobra sadna letina. V Jugoslaviji bomo letos pridelali 176.000 ton jabolk, 20.000 ton več kot lani. Največ bo dala sorta zlati delišes – 76.000 ton, zatem jonatan in rdeči delišes – 40.000 ton, okoli 20.000 ton pa druge sorte. Cena za kilogram bo 6 din – franko plantaža.

Doma potrebujemo vsako leto 110.000 do 120.000 ton jabolk. To pomeni, da jih bo letos za izvoz 15.000 ton več kot lani. Pri izvozu ima Jugoslavija tokrat boljše možnosti tudi zaradi slabšega pridelka jabolk v sosednjih državah – Avstriji, Grčiji, Bolgariji in Madžarski.

Jabolk bo dovolj tako za industrijsko predelavo kot za široko potrošnjo. Glede na dobro letino bi tako imenovano namizno sadje ne smelo biti predrago, predvsem pa bi ga moralo biti stalno dovolj. To velja še posebej za našo republiko, kjer trg s sadjem in zelenjavo ni ravno gledno urejen.

Vest o nadpovprečni sadni letini je gotovo že potrkala tudi na vrata dolenskih trgovcev. Kvalitetnega sadja bi ne smelo manjkati v nobeni trgovini. To še posebej velja za večje kraje, kjer je kupna moč prebivalstva večja. Sadje bi moralo biti do-

volj poceni, saj bi trgovci ne smeli misliti le na lastne novce. Novomeška „živilska košarica“ bi se morala poceniti.

Prihaja tudi čas za pripravlanje ozimnice, na kar bi morali misliti tako trgovci kot sincikalne organizacije. Delovni ljudje bi bili obojim iz srca hvaležni, ko bi se njihovi upi ne izjalovili.

Kdaj čisti računi?

V posavskih občinah je junija potekel rok za uskladitev delovnih pogodb zasebnikov s spremembami, ki jih nalaga nova zakonodaja. Gre za kolektivne pogodbe, kot ugotavlja delovna inšpekcija, pa veliko zasebnikov te dolžnosti ni opravilo.

Ker takrat ne gre le za formalnost, ampak za uskladitev osebnih dohodkov, dnevnice, regresov itd. s sindikalno listo, so zaposleni pri zasebnih delodajalcih prav verjetno prikrajšani. V pogodbah je tudi določilo, da so zaposleni udeleženi pri dohodku obratovalnice, kar pa je v praksi skoro povsem neznana stvar.

„Ni bilo dohodka“, lahko reče mojster delavcu, ta pa zaradi straha za vsakdanji kruh molči, čeravno ve, da je bilo dela veliko in torej tudi zaslužka. Zasebni obrtniki namreč ne delajo z izgubo.

Na prste pa bi lahko prešteli obrtnike v sevniški, brežiški in krški bočini, ki so svojim delavcem izplačali, kar jim gre po zaključni bilanci. Bele vrane so bili letos tisti, ki so dali zaposlenim en ali dva mesečna osebna dohodka ob letnem obračunu.

Prenekateri mojster se izgovarja, da od davčne uprave še ni dobil odločbe, zato tudi ne more vedeti, koliko mu bo ostalo. To je izgovor, ki ga pes na repu prinese. kajti vsak obrtnik mora ob davčni napovedi izračunati dohodek za nazaj in takrat bi moral poračunati tudi z delavci. Seveda: če pošteno misli in je voljan dati, kar je po predpisih dolžan.

R. B.

Sejmišča

NOVO MESTO – Kljub govoricam, da bodo zaprli tudi novomeško sejmišče, ta ukrep še ni potreben, zato so rejci nemoteno ponujali v prodajo 314 prašičev. Kupcev ni bilo veliko in tako so rejci prodali le 162 živali. Prašički, stari od 6 do 12 tednov, so šli po 600 – 850 dinarjev za glavo, od 3 do 5 mesecev stare živali pa so prodali po 860 – 1350 din. Cene se torej bistveno niso spremenile.

Kmetijski nasveti

Kisan krompir – zakaj ne?

Iz leta v leto se v naši republici zmanjšuje njivska površina, na kateri raste krompir, pridelok na hektar pa se stalno večja, vendar še vedno dosega le polovico švicarskega ali avstrijskega povprečnega hektarskega donosa, čeprav v teh dveh deželah nimajo boljših naravnih pridelovalnih razmer. Tudi v prihodnje se bodo še krčile krompirjeve njive, zlasti še, ker v naših južnih republikah še vedno narašča zanimanje za pridelovanje te poljščine.

Slovenija ima krompir, primanjkuje pa ji koruza. Mešalnice močnih krmil jo morajo večji del pripeljati iz Vojvodine in drago plačati, kot kažejo izkušnje zadnjih let. Take razmere silijo v iskanje lastnih možnosti, med njimi je tudi boljše izkoriščanje krompirja kot krmne rastline.

Dober krompir je, to ve vsakdo, mogoče s pridom izkoristiti za kmo. Računa se, da zaleže kilogram krompirja toliko kot četrt kilograma koruze. Na nesrečo pa živali surov krompir zaradi primesi škodljivega solanina slabše izkoriščajo. Izjema so molzne krave, ki pa tudi ne smejo zaužiti prevelikih količin take kme. Krompir, ki ga zlasti odlično izkoriščajo prašiči, je treba pariti ali kuhati in tu se začne muk polno, nikdar dodelano opravilo kmečke žene.

Krompir za kmo je mogoče pripraviti tudi drugače in ta možnost je preveč zanemarjena. Mogoče ga je skisati in se s tem izogniti vsakodnevni kuhinji in parjenju, če drugih prednosti sploh omenimo, zlasti veliko razlike v izkoristku in vskladiščanju. Kisan krompir ne gnije, zavzame mnogo manj prostora, živali pa ga slastno žro.

Postopek pri siliranju krompirja je preprost. Temeljito krompir operemo, primerno dolgo parimo, še topleta natlačimo v zraketosen silos ali posodo, na vrhu prekrijemo s plastjo plev, poskropjenih s slano vodo, nanje damo deske ter obložimo z zemljo. Po slabih dveh mesecih je kroma že dobra za pokladanje živini. Pri kmljenju smemo vsak dan vzeti iz jame ali silosa le oliko kisali, kolikor je pokrmimo en dan, sicer se lahko pokvari.

Inž. M. L.

– Torej še enkrat ponovimo: avtomobil z denarjem in zlatimi palicami spustimo naprej in napademo kamion s cementom.

INTEREXPORT LJUBLJANA

INEX

Potovalna agencija

ZA JESEN SMO PRIPRAVILI:

CIPER,

4- in 3-dnevno potovanje,

PRVIČ DIREKTNO IZ LJUBLJANE,

odhodi 5. in 9. oktobra

KRETA,

4- in 3-dnevno potovanje, odhod 28. septembra in 2. oktobra

ATENE,

3- in 4-dnevna potovanja, odhodi od 22. septembra dalje

TUNIZIJA,

2-, 3-, 4-, 5-dnevna potovanja, odhodi od 12. septembra dalje

ISTAMBUL,

2-dnevna potovanja, odhodi od 11. oktobra dalje

ŠPANJA,

3-, 4-, 5-dnevna potovanja (Madrid, Barcelona, Sevilla), odhod od 7. septembra dalje

PARIZ, SEJEM ZLATARSKIH IZDELKOV in TURISTIČNE VARIANTE,

odhodi 7., 10. in 13. septembra

ELBA,

6 dni (avtobus), odhod 21. septembra

POČITNICE V TUNIZIJI po LANSKOLETNIH CENAH,

odhodi vsak torek

TEČAJI ANGLEŠČINE

LONDON,

v Veliki Britaniji in ZDA

3-krat na teden za posameznike

SEJŠELSKI OTOKI,

od 3. do 12. novembra 1978

BRNO,

8. bienale

UPORABNE GRAFIKE,

od 7. do 10. septembra

PRIJAVE IN INFORMACIJE:

INEX,

Novo mesto, Novi trg 4, tel. (068) 23-773

INEX

Ljubljana, Titova 25, tel. (061) 312-995, 327-94/

INEX,

Maribor, Volkmerjev prehod 4, tel (062) 24-571, 24-579

IZLETNIK

Celje, Velenje, Žalec

SAP

Trbovlje, Zagorje

„RIKO“ ribniška kovinska industrija Ribnica na Dolenjskem razpisuje

JAVNO LICITACIJO

za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

1. Pnevmatško kladivo BECHE z elektromotorjem 10 KS in črpalko za centralno mazanje, delovna višina 500 mm, v delovnem stanju 1 kom.
2. Radialni vrtni stroj z vrtljivo mizo MK 4, dolžina rame 1200 mm, dvig konzole 1100 mm, v delovnem stanju – 1 kom.
3. Knjižni računski stroji z mizami znamke „Olivetti“ – 3 kom., izpravne.
4. Diesel motor M 34 za tovorni avto, 1 kom, izpraven.
5. Bencinski motor AR 55, 1 kom, izpraven. Licitacija bo na sedežu prodajalca dne 8. septembra 1978 ob 10. uri za pravne osebe. Če ne bo zainteresentov, imajo pravico nakupa druge osebe od 12. ure dalje istega dne. Plačilo opravi avtomatsko.

Novi val turističnih vlaganj

Novomeška Krka bo v dveh letih dogradila Zdravilišče v Dol. Toplicah, deloma Stari grad, obnovila hotel Kandija in na Glavnem trgu uredila pizzerijo —

Kot so v Krki začrtali v svojem gospodarskem načrtu tozda Zdravilišča, pridejo po obnovi objektov v Dol. Toplicah na vrsto še drugi. Prek 7 milijonov dinarjev namenja za obnovo hotela Kandija, kjer bodo prostore nekdanje mesarije preuredili v bistro z delikateso. Preuredili pa bodo tudi restavracijo in jo povečali za blizu 80 sedežev.

V mestu samem je v načrtu še rekonstrukcija spodnjih prostorov kavarne na Glavnem trgu, kjer so v preteklosti poizkušali že več dejavnosti, pa se nobena ni obnesla. Krka namerava v tem prostoru urediti pizzerijo, zmogljivost prostora pa se bo po preureditvi povečala za 70 sedežev.

Najobsežnejša in zahtevna dela se bodo v prihodnjih dveh letih odvijala v Šmarjeških Toplicah in na Starem gradu, ki bo vključen v zdraviliški in gostinski projekt bodočih

Šmarjeških Toplic. Medtem ko bodo zdajšnji hotel v Šmarjeških Toplicah povsem prenovili in prezidali, bo Stari grad postal depandansa Toplic s programom zdravstvene rekreacije in akupunkture. Krka namenja v ta neman okrog 275 milijonov dinarjev, od tega za Šmarješke Toplice blizu 170 milijonov. Predvideno je, da bodo dela v Šmarješkem koncu končana do leta 1980, na Starem gradu pa leto dni kasneje.

V Šmarjeških Toplicah bodo pridobili 264 hotelskih ležišč in 245

restavracijskih sedežev, 215 sedežev v kavarni in 800 sedežev na odprtih terasah. Že samo ti podatki povedo, da se lotevajo obsežnih del, ki bodo povsem spremenila podobo zdravilišča.

Mimo vsega tega pa Krka razvija tudi turistično gostinsko oz. neke vrste kmetijsko dejavnost na Trški gori. Obnavljajo vinograde, uredili bodo vinsko klet in končali z obnovo in prenovitvijo bivše Ratajeve domačije v pristen dolenski objekt v vinorodnem okolišju.

DRUGIČ Z OGNJEM — To pomlad je tako imenovana „vodena“ strela zmetala z Grudnovega hleva v Gabrijelah okrog 400 opek, minulih četrtek popoldne pa ga je upepelila do tal. Prvi so priskočili na pomoč vaščani in delavci podjetja Slovenija ceste s cisterno. Pomagali so še gasilci iz Krmelja, Sv. Roka in Mokronoga. Na sliki: gospodar Peter Gruden ob pogorišču. (Foto: Železnik)

Več kot 60 večšin

Uspešen tabor v Šentjanah — Taborniki zadovoljni

Od 12. do 23. avgusta je taborilo v Šentjanah nad Portorožem nekaj nad 60 tabornikov iz Novega mesta, Šentjerneja, Straže in Bršljina. Taboru se je pridružilo tudi 9 dijakov — udeleženk plavalnega tečaja srednje medicinske šole, ki so pod vodstvom prof. Nade Stanivuk spoznale in izpopolnile svoje znanje o plavanju. Tabornikom je bilo vreme zelo naklonjeno; med drugim so obiskali Beli križ, Piran, Seča in vrh Slavnička, kamor se jih je 13 še posebej podalo na pohod iz Kozine, pri čemer so opravili tudi posamezne zahteve za večino partizanskega kurirja. Taborniki, medvedki in čeblice so opravili na taboru nad 60 večšin, najmlajši predvsem plavalca pevca in Robinzona, starejši pa so se pomerili zlasti v znanju kuhanja, higiene in lahkotleta. Priredili so več tabornih ognjev; ob zadnjem jih je obiskala celotna kolonija RK iz Fazana in taborniki iz Izole. Za razgiban delovni program, poln prijetnih presenečenj, so skrbeli vodniki in taborno vodstvo, v katerem so bili: Jožica Vrščaj, Alenka Povh, prof. Marjan Dobovšek, Darko Fink, dr. Zdenka Gošnik in Tone Rems. Tg.

Čebelarstvo ni brez bodočnosti

Velika čebelarska prireditve v Kostanjevici s povorko in razvijem prapora občinske čebelarske zveze Krško — Čebelarstvo dobiva novo veljavo in pomen

V nedeljo, 28. avgusta, je bila Kostanjevica gostiteljica čebelarjev od blizu in daleč, ki so počastili 80-letnico organiziranega čebelarstva na Slovenskem. Krška čebelarska zveza je ob tej priložnosti razvila svoj prapor.

Nenavadna povorka na čelu s pihalno godbo iz Kapel se je v zgodnjem popoldnevu vila skozi mesto do grajskega dvorišča, kjer je bila zbrana množica ljudi. Praproščaki, otroci s koski svežega cvetja, mladi v narodnih nošah pa čebelarji v pristni uniformi so bili posebnost, kakršni smo lahko redko pričla.

„NAJ MEDI“ — Čebelarski pozdrav je spremljal povorko čebelarjev, ki se je v nedeljskem popoldnevu vila skozi Kostanjevico do gradu. (Foto: R. Bačer)

čebelarske zveze Krško. Ta vključuje prek 110 čebelarjev, ki imajo nad 2.000 panjev.

R. B.

PAPEŽA PONOVO IZDALE ZAVORE

Na tretji in s tem zadnji dirki tako imenovane poletne lige na savskem ustju pri Beogradu je imel član AMD Sevnica Metod Papež izjemno smolo. Izredno razburljiva dirka avtomobilov do 2.000 kubikov je bila taka, kot si jo občinstvo lahko samo želi. Papež si je dva kroga pred koncem (v 18. rundi) priboril že tretje mesto, ko so ga v ovinku pred tribunami izdale zavore in se je ustavil šele pet metrov pred Savo.

NAJVEČ ZA MEHANIZACIJO

Hranilno kreditna služba pri KZ Ribnica je imela v prvem polletju lani za 10.543.000 din vlog, letos pa že 13.523.000 din ali za 28 odst. več. Posojil so dali lani za 10.591.000 din, letos pa za 13.972.000 din ali za 32 odst. več. V prvem polletju so kmetje potrebovali posojila predvsem za nakup kmetijske mehanizacije, manj pa za gradnjo kmetijskih objektov. Gradnje sta še posebno zavirala zastoj pri izdelavi načrtov in pomanjkanje gradbenega materiala.

„ZA POKAL KRKA“

V nedeljo je bilo v Kronovem pri Novem mestu tradicionalno ribiško tekmovaljevanje v lovu rib s plovcem za pokal „Krke“. Sodelovalo je blizu 90 tekmovalcev in tekmovalci iz Slovenije, Srbije in Vojvodine.

Med moškimi je zmagal Drago Gerjevič iz RD Brežice, ki si je s prvim mestom priboril tudi pokal Dolenskega lista. Pokal podeljuje uredništvo najbolje uvrščenemu Dolenjcu. Med ženskimi je uvela največ rib D. Cvjak iz RD Črnomelj. Ekipo je med člani zmagovalo moštvo RD Brestanica-Krško, med ženskami pa so bile najboljšje iz RD Galjevica-Novi Beograd.

RAZVILI PRAPOR

V nedeljo, 27. avgusta, so na Grmadi nad Velikimi Poljanami prs lavili 33-letnico ustanovitve tamkajšnje lovske družine in ob tej priložnosti razvili društveni prapor. Slava so se udeležili lovci iz Velikih Lašč, Ribnice, Kočevja in Ljubljane, med gosti pa je bil tudi predsednik Lovske zveze Slovenije, član sveta federacije Rado Pehaček.

F. M.

Tudi v Strugah nova ZP

Za dan republike Zdravstvena postaja

V Strugah v kočevski občini so začeli konec minulega leta graditi novo zdravstveno postajo, ki bo še letos popolnoma dokončana. Podobna je postaji v Osilnici.

„Po prvotnem dogovoru naj bi KS poskrbela za gradnjo temeljev, ostalo pa zdravstveni dom Kočevje-Ribnica in drugi,“ je povedal Edo Pogorelec, predsednik odbora SZDL in predstavnik KS. „Zdaj je prišlo tako daleč, da gredo na naš račun vsa zemeljska in zidarska dela, tudi gradnja garaž in kotlovnice, ki bo poleg zdravstvene postaje.“

Za gradbena dela so pobrali po 100 din dodatnega samoprispeljka na prebivalca. S tem denarjem so nameravali plačati delavce za tista dela, ki jih je dolžna opraviti KS.

Vendar je denarja premalo in ostalo plačujejo iz sredstev, ki jih dobiva KS od SIS in drugod. Prebivalci so stari in bolni ter nesposobni, da bi v obliki prostovoljnega dela pomagali pri gradnji.

Gradnjo postopno zaključujejo. Vodovodna in električna napeljava

ter centralna kurjava v novi zdravstveni postaji je v glavnem dokončana, urediti pa je treba še priključke in nekatere druge zadeve. Računajo, da bodo postajo odprli za letošnji dan republike 29. november. J. P.

IZLET V JASENOVAC

Kar 49 od 96 članov borbovske organizacije na Hrastu se je udeležilo izleta v Jasenovac in na Kozaro. Vtisi iz zloglasnega logorja in z legendarne Kozare so bili globoki, zato tega izleta še dolgo ne bodo pozabili.

RAZŠIRITEV VRTCA

Edini vrtec v metliški občini je že dolgo premajhen in je v njem več otrok, kot je zmogljivost vrtca. Prav tako v vrtcu ne morejo dobiti prostor vsi otroci, katerih starši vložijo prošnjo za sprejem. Narejen je idejni osnutek za razširitev vrtca za 80 mest in v Metliki računajo, da bodo dela končana v naslednjem letu.

Bila je najmlajša enota

Ob slavnostnem dnevu XII. SNOUB — Borec Tomi se spominja

V soboto, 2. septembra, bodo v Mokronogu svečano proslavili 35-letnico ustanovitve XII. SNOUB. Ob tej priložnosti objavljamo spominski zapis Lojzeta Sonca — Tomija.

Brigada je bila ustanovljena 24. septembra 1943 iz borcev VI. Šlandrove brigade, deloma iz IV. bataljona Gubčeve brigade ter iz novih borcev iz vseh krajev Dolenjske. V brigadi, ki so jo borci imenovali Stajerska, so bili zbrani najmlajši borci in kot taka je bila v ponos vsem partizanskim enotam. V brigado sem prišel 7. novembra skupaj s skupino partizanov z Gorjancev. Dodeljen sem bil II. bataljonu kot deseter. Prve borbe smo imeli v okolici Trške gore, Harienje vasi, Novega mesta in Mirne peči. V spominu mi je posebej ostal dogodek, ki se je pripetil 24. decembra 1943 pri Mirni peči.

Medtem ko je bataljon počival v Poljanah pri Mirni peči, sem s tovarišema dijakoma iz Novega mesta, Jožetom Stibričem in Dušanom Klajnščkom, šel v patrolo. V Mirni peči smo se ustavili pred Potočarjevo gostilno. Tamkajšnji trgovec Osterc nas je opozoril, naj se ne zadržujemo v kraju, ker bodo vsak čas prišli Nemci in belogardisti iz

Novega mesta. Opozorilo se je hitro uresničilo. Čez nekaj minut smo pred seboj zagledali prvi nemški tank. Najprej smo bili kot okameneli, potem pa smo se hitro umaknili. Kot kaže, so bili presenečeni tudi nemški tankisti, saj niso takoj začeli streljati. Novomeška dijaka sta se skrila v Mirni peči, jaz pa sem zbežal proti Poljanam. Šele zvečer smo se ponovno dobili. Tega dne je naš bataljon pripravil odlično zasedo, da bi uničil sovražnikovo kolono, vendar do boja ni prišlo. Kot sem kasneje zvedel, smo po srečnem naključju ušli smrti. Nemški tankist ni hotel streljati na nas, ker je bil sam prikrit antifašist.

Dostikrat se tudi spominjam težkih bojev XII. brigade v Bosiljevem in drugih krajih Suhe krajine, v Žužemberku, v okolici Trebnjega, Zalostne in Vesele gore, bojev pod Čatežem, na Ilovi gori, na Golem in v Črni vasi. Ne morem popisati dolgih poti po blatu, kamenju, snegu in brozgi, po dolinah in kotlinah, po gozdovih. Tovariši in borci smo se v vseh težavah kalili. Danes smo srečni, ker se zavedamo, da je naša XII. brigada prispevala viden delček v mozaik naše slavne narodnoosvobodilne borbe. LOJZE SONC — TOMI

Na pragu jeseni

V minulih petih letih je na slovenskih cestah umrlo zadnje avgustovske in prve septembrske dni — od 29. avgusta do 4. septembra — 67 ljudi, od tega 30 avtomobilistov in 18 pešcev.

Z bližajočo se jesenjo so dnevi krajši in noči vse daljše. Noč prinaša veliko problemov in nevarnosti v že sicer zapletene ceste oziroma prometne razmere. Še zlasti sedaj, ko je zaradi občasno lepega vremena tudi zvečer na cestah precej mopedistov, kolesarjev in predvsem pešcev.

Za pogostejše nesreče teh kategorij udeležencev v prometu v tem času sta predvsem dva vzroka. Prvi je na strani voznikov avtomobilov, ki prevečkrat pozabljajo, da je ponoči kljub močnim žarometom vidljivost bistveno zmanjšana. Zlasti nevarno so zasenčene luči, ki osvetljujejo le okoli 40 metrov razdalje, ko oko potrebuje sekundo ali dve, da se ponovno privadi normalnim cestnim razmeram v temi. Izhod iz teh težav je prilagoditev hitrosti dejanskemu vidnemu polju voznika. To pa pomeni le hitrost 50 do 60 km na uro, kar pa je menda za večino voznikov veliko prepočasno.

NOVI ASFALT

Te dni posodobljajo in asfaltirajo ceste iz vasi Slatnik do glavne ceste Sodražica—Zlebič. V Ribnici bodo prelili z asfaltom Partizansko cesto od Kolodvorske ceste do Inlesa. Ta dela bodo veljala okoli 600.000 din.

SEVNIČANI SLAVILI

Rokometni klub sevniškega Partizana je pred nedavnim počastil dvajsetletnico igranja moškega rokmeta. Letošnji tradicionalni Lovrekov memorijal je bil zato tudi eden najmočnejših turnirjev slovenskih moštev. Ob tem dogodku so izdali posebno brošuro. Rokometni kronisti so bili pred težavo nalogo, saj so se morali pri prenekanterem podatku nasloniti zgolj na spomin, ker ni ohranjenih pisanih virov. V bodoče bo to vsekakor lažje. Nekaj izvodov je še naprodaj pri vodstvu kluba.

A. Ž.

ZAGOTOVLJEN DENAR ZA DOKONČNO OBNOVO

V kratkem bodo nadaljevali dela za adaptacijo Župančičeve rojstne hiše na Vinici. Ljubljanska banka je črnomaljski kulturni skupnosti odobrila 260 tisočakov posojila, ker je zaradi dodatnih nepredvidenih, toda nujnih del zmanjkalo denarja. Na podlagi tega posojila bo republiška kulturna skupnost prispevala še 160.000 dinarjev. Ko bodo dela končana, se bodo dogovorili, v kakšne namene bodo služili gornji prostori hiše.

LEPA, A DRAGA STANOVANJA

Nova stolpnica v Ulici 1. maja, v kateri je 43 stanovanj, ima skupaj 1941 m² koristne stanovanjske površine. Stolpnica je stala 18 milijonov dinarjev, kar zneso 9.320 dinarjev za kvadratni meter. Če računamo še obresti na vezana sredstva, pa je stal kvadratni meter stanovanjske površine več kot 10 tisočakov. Stolpnico je gradilo metliško TGP. Pri tehničnem prevzemu so strokovnjaki pohvalili zelo kvaliteto gradnjo in funkcionalnost nove stolpnice.

Za novo okno v svet

Topličani in Žužemberčani so v akciji za gradnjo TV pretvornika na Plešivici — Na krajanah precejšnje breme

V dolini Krke od Žužemberka do Dol. Toplic lahko občani gledajo le en televizijski program, želijo pa si videti oba ljubljanska in zagrebški program. To ni le želja, ki jo je šteti k razvedrilu prebivalcev, marveč podpore vredno prizadevanje glede na osveščeno prebivalstvo.

Kljub temu, da pretvornik na Plešivici ni v načrtu srednjeročnega razvojnega obdobja ljubljanske RTV, je kolektiv pripravljen sodelovati pri izgradnji pretvornika s postavitvijo stolpa in pretvornika za en program. Krajevni skupnosti Žužemberk in Dol. Toplice, oziroma njuni krajanje, pa morajo po dogovoru usposobiti cesto do pretvornika, napeljati elektriko, napraviti temelje za stolp in zgradbo ter zbrati denar za vzemljivost pretvornika na dveh kanalih.

Občani v dolini Krke so si zadali novo precejšnje breme, vendar kaže, da bo želja s skupnimi močmi le uresničena. Akcije so se resno in zavzeto lotili. Če bo tudi v roku izpeljana, potem bo stavba za pretvornik stala že letos in bržkone bodo tudi že v letošnji zimi večeri ob televizorju pestrejši.

R. B.

KMALU OBNOVLJEN VODOVOD

Dela pri obnovi metliškega vodovoda od Veselice do Beti se bližajo koncu; računajo, da bo delo opravljeno prihodnji mesec. Stare in ozke cevi so zamenjali s širšimi, ki bodo omogočale večji pretok, tako da novo naselje in višje ležeči predeli Metlike ne bodo več „suhi“. Na večjem delu so cevi že zamenjali, sedaj potekajo dela pred hotelom.

INLES: DVA PORAZA

Ribiški rokometni se posebno pripravljajo za nove tekmovalne boje. Minuli teden so odigrali dve prijateljski tekmi z drugoligašema iz Apatina in obe izgubili: 26:21 in 25:23. Janez Ilc je v obeh tekmah dosegel kar 20 zadetkov. M. G.

ŠOTORI OB KOLPI — V metliški občini ni urejenega kampa in se morajo tisti, ki bi kljub temu radi preživeli nekaj časa ob tej topli reki, znajti kot vedo in znajo. Nekaj Mariborčanov je svoje šotore postavilo na travniku ob Kolpi na Primostoku. Tako imajo vsaj pitno vodo, sanitarije in Iskrin bife blizu.

pisma in odmevi

ANGELA PREDOVIČ

Pred kratkim so se svoji, prijatelji in znanci poslovili na ljubljanskem pokopališču od še ene znane partizanske mamice, Angele Predovič iz Malin pri Semiču. Pobralla jo je dolgoletna bolezen, ki ji je botrovalo trdo življenje v mladosti in prestano gorje med NOB. Kmalu po poroki je moral mož Janko Predovič v svet v Daljno Kanado za kruhom, na mladi ženi pa je ostala skrb za dom, za grunt. Mož Janko se je vrnil, toda kmalu je svet pretresel začetek strašne vojne vihr, ki tudi mirni vasi in njenim ljudem na južnem pobočju Radohe ni prizanesel. Janko je našel svoje mesto v OF, žena Angela je postala ena tistih nepozabnih, požrtvovalnih, dobrih belokranjskih mamic, ki so vedno imele za partizane vsaj kos črnega kruha, če nič drugega. Mož Janko je bil znan aktivist, član narodno-osvobodilnega odbora Metlika in pozneje okrajnega narodnoosvobodilnega odbora Črnomelj. Po vojni sta se Predovičeva preselila v Ljubljano, čeprav se je zlasti pokojna Angela težko poslovila od svoje Bele krajine. Zlasti njeni jo bodo hudo pogrešali, mnogi pa se je bodo s hvaležnostjo v srcu vedno radi spominjali.

P. ROMANIČ

Slani spomin

Nisem spadal v tisti češčen del turistične reke, ki se na obale našega morja vali z avtomobili, označenimi z D, A, NL, S, F, itd., ampak v tisti del, katerih avtomobili nosijo oznako YU, turisti v njih pa vsled tega niso nič manj veseli, nič manj željni sonca in morja ter nič manj voljni dneve počitka na morju plačati. Letos ta YU turistične poplave še zdaleč ni tako spoštovan, kot je bil, denimo, lani.

Ker torej nisem bil del de-vize nosečega vala, sem to kmalu občutil pri kosilu in večerji. Medtem ko so tuje govoreči gostje že grizljali posladek, sem se jaz še otepal z ohlajeno juho, in ko je že druga skupina končavala kosilo, sem brodil po krožniku s slaščico, okoli mene pa je bil ves jedilni pribor s

krožniki in skodelico vred, kolikor ga porabijo za serviranje kosila v naših hotelih. Nikomur se ni zdelo vredno, da bi krožnike odnesel.

Čez čas sem opazil, da tuje govorečim lastnikom de-jez je slajšajo šopki cvetja na mizi. Na moji rožic ni bilo, če izvzam em madeže od jedi iz prejšnjih dni. Za šalo sem ugibal, koliko YU turistov je v jedilnici. Bilo je izredno lahko delo: tam, kjer ni bilo šopka na mizi, so bili naši ljudje. Prepoznal sem jih tudi po jeznih in kislih obrazih.

Vendar kot kaže, sem imel neverjetno srečo, saj s em vendarle letoval v hotelu, ki sem ga že pozimi rezerviral. Slišati je namreč, da nekaterim nikakršna rezervacija ni pomagala pregnati de-viznega predstavnika iz nje-mu obljubljenе postelje...
TURIST TRDINA

GASILCI IZ LOGA VABIJO

V nedeljo, 3. septembra, bo v Logu pri Sela-Sumberku ob 14. uri prireditev s srečolovom. Čisti dohodek bodo domači gasilci namenili za nakup gasilskega avtomobila, ki ga prebivalci bližnje in širše okolice že dlje časa potrebujejo.

Pridite - gasilci vas vabijo na prijetno zabavo in popoldansko srečanje domačinov in gostov!

B. D.

SREČANJE UČENCEV IN UČITELJEV

OO ZSMS Artiče je v soboto, 26. avgusta, v dvorani prosvetnega doma organizirala zabavno prireditev s programom za vse, ki so končali OŠ Artiče od leta 1971.

Srečanje učiteljev in nekdanjih učencev se je pričelo ob 19. uri s pozdravnim govorom, sledil je krajši zabavni program, za plesno vzdušje pa so poskrbeli člani domačega ansambla Obzorje.

Prireditve se je udeležilo približno 150 povabljenih.

„PONOSNI SMO, DA DELAMO NA GORJANCIH“

Obiskala sem brigadirje, ki delajo na Gorjancih. Stanujejo v že nekaj let zapuščenih osnovni šoli v Brezju. V prostem času, ko so nekateri nabijali žogo, drugi pa čistili okolico šolske stavbe, mi je komandantka brigade Gordana povedala, da se imajo na Gorjancih zelo lepo, da se dobro razumejo z ljudmi in da jim radi priskočijo na pomoč, kadar jo potrebujejo.

„Naš dan je poln od 5. ure, ko vstanemo in od 7. ure delamo do pol dveh popoldne, do večera, ko ležemo spat. Delamo na cesti Planina - Gradec. Delo je težko, a opravljamo ga z veseljem. Ponosni smo, da pomagamo pri gradnji ceste na Gorjance.“

MILENA KUJAR
OŠ Podbočje

ČE PRELUKNJAS ZRAČNICO...

Na območju občine Kočevje ne smeš preluknjati avtomobilske zračnice od petka popoldne do ponedeljka zjutraj. Delavci v družbenih in zasebnih avtomobilskih delavnicah so si namreč izborili prosto soboto. Tudi edina vulkanizacija ima enak delovni čas. Lepo pa bi le bilo, da bi se mehaniki in vulkanizerji dogovorili za dežurno službo ob sobotah in nedeljah.

200 LET PRVEGA VZPONA NA TRIGLAV

Filatelisti, ki si urejajo tematsko zbirko planine ali planinstvo, bodo ob proslavi 200-letnice prvega vzpona na Triglav lahko svoje zbirke popestrili. Izšla bo posebna znamka v vrednosti 2 din. Izdani bodo tudi posebni poštni žigi s sliko triglavske stene in to na časni pošti na Triglavu (25. avgusta) in na pošti Bohinj-Jezero (27. avgusta). Na dan proslave bo imelo filatelistično društvo PTT Ljubljana na razpolago posebni spominski ovitek in posebne žige.

ANDREJ ARKO

ZADOVOLJNI OTROCI

V Fazanu pri Portorožu letuje že četrta izmena otrok z novomeškega in šentjernejskega območja. Otroci prebivajo v prenovljenem domu. Življenje v koloniji je pestro; otroci poleg kopanja in plavanja spoznavajo življenje ob morju, prirejajo proslave, plešajo, se spoznavajo z domačini, imeli pa so že tudi samoupravni dan. Med 65 otroci je bilo v začetku izmene kar 47 neplavalcev, zdaj jih je samo še 8, a tudi ti bodo verjetno pred koncem počitnic spivali. „Nič nam ni dolgčas,“ pravijo počitničarji. „Vsak dan se kaj lepega zgodi in hvaležni smo novomeškemu Rdečemu križu, da nam je omogočil tako preživeti del počitnic.“ Vsi najlepše pozdravljajo tudi vse domače in znance.

MESO ALI MOČNIK?

Turiste je treba privabiti v Kočevje ne le s prirodnimi lepotami in zanimivostmi, ampak tudi z drugimi rečmi. V gostinskih obratih bi jim morali ponuditi čimveč dobre domače hrane. To smo na sestankih stalno poudarjali. Sedaj, ko je dobava mesa - kljub vsem sodobnim farmam v okolici Kočevja - neredna, ali pa mesa sploh ni, kaže, da se nam bo ta želja izpolnila. Kmalu bomo vsi na domači hrani. Koruza je sicer slabo obrodila, a jo bomo uvozili, pa bo verjetno žgancev in koruznega močnika dovolj. Morda nam bo to poživilo turizem v Kočevju!

-ko

Počasen dotok denarja

Novomeška kulturna skupnost naredila novo prednostno listo malih naložb v kulturni prostor - Celotna letošnja vsota (2 milijona) bo zagotovljena šele ob koncu leta

Novomeška kulturna skupnost je v programu za obdobje 1978 - 1980 predvidela manjše naložbe v kulturni prostor v šestnajstih krajih. Pri tem je imela v mislih prezidave, dozidave, dograditve, preureditve in usposobitve kulturnih domov in dvoran z odri in najnujnejšim inventarjem. Po dokončanju gradbenih in drugih opravil naj bi kulturna društva, skupine in gostujoči ansambli dobili možnost javnega nastopanja, krajani pa vsaj nekaj tistega kulturnega življenja, ki je navedeno v najrazličnejših načelih, sklepih in stališnih.

Denarni načrt kulturne skupnosti za leto 1978 je zagotovil v ta namen nekaj več kot 3,2 milijona dinarjev, porabili pa naj bi jih za enajst mladih naložb. Hkrati je bila izdelana prednostna lista teh naložb. Ko je izvršni odbor skupščine kulturne skupnosti na juljski seji pretresal možnosti za uresničitev tega načrta, je najprej ugotovil, da vsega za leto predvidenega denarja ne bo mogoče zagotoviti, hkrati pa tudi, da denarja ne bo moč nakazati upnikom prej kot ob koncu leta. Izvršni odbor je iz tega razloga tudi nekoliko spremenil prednostno listo, tako da je vrstni red (za prvih šest) po novem zdaj takle: Gabrje, Bela cerkev, Žužemberk, Škocjan, Dolenjske Toplice, Straža. Naložbe v vseh drugih krajevnih skupnostih se bodo izvršile po zaporedju, znanim že od prej.

Zakaj ta sprememba? Izvršni odbor je ugotovil, da denarja ne bo toliko, da bi z njim pokrili vse letošnje potrebe, saj se bo do konca leta za male naložbe zbralo le okoli 2 milijona dinarjev. Prej ne zaradi znanega dejstva, ker velja nova prispevna stopnja za kulturo šele od 1. julija, ne pa od začetka leta, ko so sestavljali denarni načrt. Sredstva tudi dotekajo počasneje, kot je bilo predvideno. Izvršni odbor je zato odločil, da gre denar za dela, ki so že v teku, in za tista, ki jih je možno opraviti najhitreje. Izvršni odbor pa je tudi prepričan, da bo

MEGLIČ BO SLIKAL

Slikar Rado Meglič iz Kočevja, znan tudi po televizijski drami „Major, ustreljeni boste“, je sklenil dopolniti svoj slikarsko-dokumentaristični cikl o Dolenjski. Te dni bo postavil slikarsko stojalo v Novem mestu in upodobil nekaj njegovih znamenitosti.

Se ZKO prebuja?

Tudi Trebanjci uvajajo delegatski sistem

Trebanjska Zveza kulturnih organizacij pripravlja jesensko konferenco, na kateri bo sprejela samoupravne akte in se na novo organizirala v skladu s statutom ZKO Slovenije. Konferenco bo sestavljalo okoli 30 delegatov, delegati izvršnega odbora pa bodo predstavljali posamezne dejavnosti.

V okviru izvršnega odbora bo poleg delovalo tudi šest strokovnih odborov. Ustanovljeni bodo za glasbeno, gledališko - lutkarsko, filmsko, likovno, literarno in folklorno dejavnost. Menijo, da bodo ti odbori vplivali na vsebinski in kvaliteten razvoj amaterizma v občini.

Na šolah posebnih kulturnih društev ne bodo ustanavljali. Šolske kulturne skupine bodo vključili v društva po krajevnih skupnostih. S tem bodo odpravili večkratnost pri organiziranju kulturnega življenja, še posebej proslav, nastopov najrazličnejših domačin in gostujočih kulturnih skupin in podobnem.

V kulturno življenje bodo poleg še bolj pritegnili krajevne skupnosti, ki do zdaj z redkimi izjemami bdijo predvsem nad razreševanjem komunalne in socialne problematike.

Kaže, da Trebanjci o oživitvi dela Zveze kulturnih organizacij skrbno razmišljajo in da se bo posrečila oblika, ki naj iz vrst te organizacije prežene mrtvilo. Do zdaj je namreč njena dela pretežno opravljala kulturna skupnost.

prej omenjena vsota do konca leta zagotovljena.

Seveda zakasneli dotok denarja nikomur ne godi. Verjetno je tudi, da zavoljo tega že zastavljenih del mnogi ne morejo nadaljevati, še manj pa jih dokončati. Nekaterim so svetovali, naj se znajdejo in začasno poiščejo rešitev z morebitnimi premostitvami iz drugih virov. Treba bo čakati, da se napolni možna kulturne skupnosti. Izvršni odbor se je pred morebitnimi poskusi, da bi sredstva za male kulturne naložbe „prekanalizirali“ zavaroval s posebnim sklepom, ki pravi, da se ta denar ne sme porabiti za druge namene.

I. Z.

SAMO ČRNOMELJ

Center usmerjenega izobraževanja v Črnomlju je zadostil pogojem natečaja za sofinanciranje izgradnje srednjih šol v sistemu srednjega usmerjenega izobraževanja, ki ga je razpisala izobraževalna skupnost Slovenije, in bo dobil 22.649.000 dinarjev pomoči. Osnovnim smotrom natečaja je ustrezal tudi zahtevk Centra usmerjenega izobraževanja v Kočevju, sredstev pa Kočevci ne bodo dobili prej, dokler ne bodo v celoti izpolnili natečajnih pogojev.

Podoživljeno otroštvo

V Trebnjem bo jutri odprta razstava del Branka Lovaka

Stirikratni udeleženec trebanjskih taborskih srečanj slikar Branko Lovak iz Zagreba se po številnih uspehih in razstavah v domačih in tujih galerijah predstavlja trebanjskemu občinstvu s širšim izborom svojih del - olj na steklu. Njegovo prvo samostojno razstavo v Trebnjem bo jutri ob 18. uri v Galeriji likovnih samorastnikov odprl Franc Šali, izvršni sekretar predsedstva CK ZKS. Nato bo razstava odprta vse do 20. septembra - vsak dan od 14. do 18. ure, ob sobotah in nedeljah pa tudi od 10. do 12. ure.

Na slikah, ki jih Lovak „nanaša“ na steklo z roko odličnega risarja in z velikim smislom za barve, bomo videli avtorjevo podoživljanje sveta iz njegovih otroških let, motive, ki so se mu neizbrisno vtisnili v spomin in zavest: poplavne krajine, jesen, nevihtne stiske, ki so in še spremlja-

DLETA SO UTIHNILA

V Kostanjevici se končuje letošnji mednarodni kiparski simpozij Forma viva, na katerem so julija in avgusta ustvarjali: Američana Jon Oxman in Rolf Westphall, Japonec Komuro Masamitsu, Italijan Villi Bossi in Jugoslovan Ratko Petrović. Ob zaključku bo jutri v kostanjevski grajski cerkvi orgelski večer, na katerem bo orgelske skladbe izvajal Andjelko Klobočar. To bo hkrati zadnji od orgelskih večerov, ki so se v tej obnovljeni cerkvi, ki služi kulturnim prireditvam, izvršili od 22. julija ob sobotah z znanimi mojstri izvajalci.

Slike morja in solin

Udeleženec letošnje Dolenjske slikarske kolonije „zmagal“ na 13. slikarskem srečanju ex tempore v Piranu

Na letošnjem 13. slikarskem srečanju ex tempore, ki se je minulo nedeljo končalo v Piranu, je dobil prvo nagrado Než Slapar iz Kranja, udeleženec nedavne tradicionalne Dolenjske slikarske kolonije v Novem mestu.

Na ex tempore je tokrat prišlo rekordno število slikarjev iz Slovenije, Hrvaške, Italije in Avstrije - kar 125. V tej družini se je preizkusil tudi Novomeščan Marjan Maznik. Slikarji so delali na predpisano temo „Piran, Istra, morje, soline“.

Slikarska zetev je bila obilna, saj so udeleženci oddali kar 148 del. Žirija jih je 68 odbrala za

kultura in izobraževanje

GRB IN RAZSTAVA

Krško bo jutri slavilo kar dva pomembna kulturna dogodka. Ob 18. uri bodo odkrili mestni grb, vzidan na obnovljenem pročelju Valvasorjeve hiše. Grb je izdelal akademski kipar Vladimir Štoviček, znani medaljer iz Leskovca, odkritej pa sodi še v praznovanje 500-letnice pridobitve mestnih pravic Krškega. Kake pol ure zatem bodo v galeriji, ki stoji nasproti Valvasorjeve hiše, odprti slikarsko razstavo „Slovenski kraji in naselja v preteklosti“. Prikazan bo zanimiv izbor večje razstave, ki jo je pripravila Narodna galerija iz Ljubljane. Razstava bo odprta do 24. septembra.

jo živel kmečkoga človeka v Podravini, še posebno v njegovih rojstnih Hlebinah in okolici. Kot je zapisal Zoran Kržišnik, ustvarjajo Lovakove slike vtis, kakor bi se ves ta začarani, a hkrati hudo resničen, četudi sanjsko preneten svet „dogajal“ na velikem odru.

IZ „FILMSKEGA“ MOKRONOGA - V najnovšem slovenskem celovečernem filmu „Krc“, ki ga snemajo pod režijso „taktirko“ Boža Šprajca, igra znana slovenska gledališka in filmska igralka Duša Počkaj kmetico. Nekaj prizorov so posneli v stari mokronoški osnovni šoli, od koder je tudi tale posnetek.

BELOKRANJCA NA „VESELI JESENI 78“

V prostorih mariborskega sejmišča bo 16. septembra že dvajseti festival narečnih popevk, znan kot „Vesela jesen“. Izvajali bodo 16 skladb različnih slovenskih avtorjev zabavne in narodnozabavne glasbe. Med skladatelji je tudi Silvester Mihelič ml. iz Črnomlja, ki je uglasil besedilo Tonija Gašperiča iz Metlike z naslovom „Na sejmce“. Toni Gašperič je napisal še besedilo za popevki „Gazi, gazi, devojčice“ in „Oj, zeleni Jurij“ skladatelja Jožeta Krezeta.

JOŽE URBANČ

V Kočevju smo minuli teden pokopali Jožeta Urbanča, vodjo servisa Kovinarja.

Rojen je bil leta 1930 v Kočevju v rudarski družini. Tu je preživel mladost, se šolal, poklicno izobraževal in delal. Kakor je bil zvest Kočevju, tako je bil tudi svojemu kolektivu Kovinarju, kjer se je prvič zaposlil in delal pri njem vse do prane smrti, se pravi dobrih 30 let. S svojim vestnim in vstrajnim delom je pripomogel, da si je Kovinar pridobil ugled, ki ga danes ima. Prizadevno je deloval tudi v samoupravnih organih in raznih organizacijah. Z njegovo smrtjo je nastala v vrstah Kovinarja velika vrzel, ki jo bo težko zapolniti. Tudi občani so z njim izgubili človeka, ki jih je razumel in ki je imel posluš za njihove težave ter jim vedno hitro pomagal. Jože Urbanč - Čeprav ni nikoli dobil delovnega odlikovanja, kar se, žal, dogaja mnogim zelo prizadevnim delavcem - bo svetel vzor vsem, ki si iskreno prizadevajo za napredek svojega kolektiva in za naš skupni napredek.

J. P.

„Dve muhi na en mah“

Kako rešiti vprašanje zemljišča za čistilno napravo

V zvezi s člankom „V javnem interesu“, ki je bil objavljen v Dolenjskem listu v rubriki „Iz kraja v kraj“ 20. julija o gradnji čistilne naprave v Mokronogu, bi rada dala dodatno pojasnilo.

Pričakovati bi bilo, da bo vsakdo podprl gradnjo čistilne naprave v Mokronogu, saj bi bila vsem v korist. Vendar ali naj lastnik zemljišča, kjer bo naprava stala, mirno pristane

na to, čeprav bo po nepotrebnem precej oškodovan? Tudi jaz ne nasprotujem gradnji, sem pa proti enostranskemu in samovoljnemu reševanju tega problema. V neposredni bližini moje parcele so zemljišča, ki jih lastniki po kosih prodajajo in so zarasla z grmovjem, v katerega prebivalci Mokronoga odlagajo smeti in odpadke.

S postavitvijo čistilne naprave na teh parcelah bi „ubili dve muhi na en mah“ v prizadevanjih za čisto okolje v Mokronogu.

MARIJA GAČNIK
Mokronog

PETA IZMENA V NEREZINAH

Konec avgusta je šla na pot peta izmena otrok iz krške občine v lastno letovišče v Nerezine. Letos je letovalo okrog 600 otrok iz krške občine in to v pogojih, ki po mnenju nekaterih republiških funkcionarjev daleč prekašajo poprečne slovenske razmere v počitniških domovih. Občinska Zveza društev prijateljev mladine dobro sodeluje z organizacijami za tehnično kulturo, tako sta v Nerezinah tudi vedno aktivna oba radiokluba iz Krškega in Prekope. Prek pozivnega znaka Yu3 DJD/2 govore otroci z radioklubom v domačem kraju. Organizirano imajo tudi zelo raznovrstno dejavnost v prostem času, od krožkov za šport, dramatik, foto, do šiviljskega in likovnega.

Novost letošnjega letovanja je, da so vključili 90 predšolskih otrok. Krčani želijo, da bi ta oblika dela in vzgoje z otroki postala šola v naravi in neke vrste pedagoški center.

VSE REDKEJŠI PRIZOR - Čeprav kmetijstvo v Beli krajini ni najbolj razvito, pa so prizori, kot je ta na posnetku, tudi v tem koncu domovine vse redkejši.

(Foto: Boris Gabrijan)

KOMUNALNO
IN GRADBENO
PODJETJE

NOVOGRAD

Novo mesto, n. sub. o.

razpisuje
na podlagi sklepa zbora delavcev delovne skupnosti skupnih
služb in komisij za medsebojna delovna razmerja TOZD

prosta dela in naloge

1) VODJE TEHNIČNO-INVESTICIJSKEGA
SEKTORJA

i n objavlja
prosta dela in naloge:

– V DELOVNI SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB

2) POSLOVNEGA SEKRETARJA

3) REFERENTA za zemljiško-lastniška vprašanja in
soglasja

– V TOZD KOMUNALNE STORITVE

4) VOZNIKA specialnih komunalnih vozil

– V TOZD GRADBENIŠTVO IN STRANSKI OBRATI

5) KALKULANTA

6) GRADBENEGA DELOVODJO

7) VEČ ZIDARJEV

8) VEČ TESARJEV

– V TOZD VODOVOD IN KANALIZACIJA

9) ADMINISTRATORJA

10) KV VZDRŽEVALCA – VOZNIKA

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še na-
slednje pogoje:

pod 1:

– imeti morajo visoko šolsko izobrazbo gradbene ali eko-
nomske smeri z najmanj 3 leti delovnih izkušenj

– ali višjo šolsko izobrazbo gradbene ali ekonomske smeri z
najmanj 5 leti delovnih izkušenj

– da so moralno in politično neoporečni in imajo organiza-
cijske sposobnosti

pod 2:

– višja pravna šola, upravna ali višja šola za organizacijo dela
s 3 leti delovnih izkušenj

pod 3:

– geodetski ali gradbeni tehnik z najmanj enim letom delov-
nih izkušenj

pod 4:

– poklicna šola

pod 5:

– gradbeni tehnik, lahko začetnik

pod 6:

– končana gradbena delovodska šola

pod 7., 8.:

– končana poklicna šola ustrezne smeri

pod 9:

– srednja ekonomska ali administrativna šola z enim letom
delovnih izkušenj

– ali dvoletna administrativna šola in 3 leta delovnih izku-
šenj na enakih ali podobnih delovnih mestih

pod 10:

– vodovodni inštalater, strojni ključavničar ali kak drug
poklic s stopnjo poklicne šole kovinarske smeri ali industrijske
šole, z 1 letom delovnih izkušenj in izpitom za voznika B
kategorije.

Kandidati za objavljena dela in naloge naj vložijo prijave v 15
dneh po dnevu objave na naslov: Komunalno in gradbeno
podjetje „Novograd“ Novo mesto, kadrovska služba, Ger-
nova 3.

Prijavljeni kandidati za objavljena dela in naloge bodo obve-
ščeni o izidu izbire v roku 30 dni po poteku objave.

SVET DELOVNE
SKUPNOSTI OSNOVNE SOLE
ŽUZEMBERK
razpisuje
za določen čas
prosta dela in naloge

– HIŠNIKA

Pogoj: izpit voznika B kate-
gorije.

Prošnje pošljite v 10 dneh
po objavi razpisa na svet de-
lovne skupnosti osnovne šole
Žuzemberk.

DOM MAJDE ŠILC
NOVO MESTO,
Kristanova 60

razpisuje prosta dela in nalo-
ge:

KUHARICE

– vodje izmene

Pogoj:

KV kuharica s 3-letno prak-
so in 3-mesečno poizkusno
delo.

Delo je v izmenah in se zdru-
žuje za nedoločen čas.
Prijave pošljite v 15 dneh po
objavi.

SITOTISK KRŽE ČRNOMELJ

telefon: **76 - 748**

od 9. do 12. ure

SITOTISK KRŽE ČRNOMELJ

PIONIR
NOVO MESTO

PIONIR
TOZD „TOGREL“
Leskovec pri Krškem

Odbor za kadrovske socialne zadeve TOZD razpisuje nasled-
nja prosta opravila in naloge:

1. OBRATNEGA ELEKTRIČARJA (1 mesto) VK
– KV 3 oz. 5 let delovnih izkušenj.
2. ZIDARJEV (3 mesta) VK, KV, PK
3. SNAŽILKA (1 mesto) PK 6 mesecev delovnih
izkušenj.
4. DELAVCEV (7 mest) PK ali NK

Rok prijave je 10 dni po objavi. Kandidati bodo obveščeni v
15 dneh po poteku razpisnega roka.

„KRKA“,
farmaceutika, kemija,
kozmetika, zdravilišča
in gostinstvo,
n.s.o.
Novo mesto,
Cesta herojev 45

RAZGLAŠA
dela in naloge
v TOZD ZDRAVILIŠČA –
Zdravilišče Dolenjske Toplice

1. DVEH RECEPTORJEV

POGOJI: srednja izobrazba, znanje nemškega jezika, pozna-
vanje administracije
DELO JE DVOIZMENSKO

2. TREH SOBARIC

POGOJI: nedokončana ali končana osemletka, 2 meseca de-
lovnih izkušenj

3. DVEH ČISTILK

POGOJI: nedokončana ali končana osemletka

4. NOČNEGA ČUVAJA

POGOJA: osemletka, 6 mesecev ustreznih delovnih izkušenj.

Kandidati, ki so zainteresirani za razporeditev k navedenim
nalogam, naj v roku 7 dni od dneva objave pošljejo svoje
ponudbe v ZDRAVILIŠČE DOLENJSKE TOPLICE –
68350 Dolenjske Toplice.

NM Mercator

VELEPRESKRBA n. sub. o.

LJUBLJANA

TOZD STANDARD n. sub. o.

NOVO MESTO

Razpisna komisija delavskega sveta
razpisuje prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in
odgovornostmi

1. VODJE KOMERCIALE

2. VODJE KADROVSKE IN SPLOŠNE SLUŽBE

Pogoji za sprejem:

pod 1.:

– višja izobrazba ekonomske ali komercialne smeri,

– 5 let delovnih izkušenj na vodstvenih delih v blagovnem
prometu;

pod 2.:

– višja izobrazba pravne ali upravne smeri,

– 5 let delovnih izkušenj na ustreznih delih in nalogah.

Poleg navedenih pogojev morajo kandidati imeti še družbe-
nopolitične in moralnoetične kvalitete ter organizacijske
sposobnosti.

Delavca pod 1. in 2. bosta izbrana za dobo 4 let.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih po-
gojev kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi razpisni komisiji
TOZD Standard Novo mesto, Glavni trg 3.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po poteku roka
za prijavo.

IGM „SAVA“ KRŠKO
komisija za delovna razmerja

vabi k sodelovanju

RUDARKEGA NADZORNIKA

za opravljanje operativnega vodenja del III. DE gramoznica
in cementnine Drnovo.

Pogoji: poskusno delo traja tri mesece.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandi-
dati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov IGM „SAVA“
Krško.

Prijavljene kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 30 dneh
po preteku roka za prijavo.

Odbor za medsebojna
razmerja
OPEKARNE ZALOG –
NOVO MESTO p.o.

Objavlja prosta
dela in naloge

ZA VEČ NEKVALIFI-
CIRANIH DELAVCEV,
starost nad 18 let

Prijave sprejema odbor za
medsebojna razmerja.
Rok za prijavo: najkasneje v
15 dneh po objavi.

Pišite v

DOLENJSKI LIST

Glasbena šola
„MARJAN KOZINA“
Novo mesto

vpisuje v oddelek male
glasbene šole otroke, sta-
re od 5 do 7 let in v od-
delek baletne vzgoje –
od 6 do 12 let. Vpis bo
5. in 6. septembra 1978
od 15. do 17. ure.

OBVESTILO!

Gimnazija Novo mesto
obvešča dijake, da se bo
pouk za šolsko leto
1978/79 pričel v petek,
1. septembra 1978, ob
8. uri.

ISKRA INDUSTRIJA ZA AVTOMATIKO
TOZD Tovarna napajalnih naprav
Novo mesto/Bršljin 63

OBJAVLJA

prosta dela in naloge:

– VODJA KADROVSKE SLUŽBE

Izobrazba: višja pravna šola ali I. stopnja pravne fakultete ali
organizator – kadrovska smer.
Delovne izkušnje: tri leta na kadrovskih in pravnih delo-
krogih.

– ELEKTROTEHNIKI šibkega toka za delo v sek-
torju kontrole

Delovne izkušnje: 2 leti v kontroli, razvoju ali pripravi pro-
izvodnje.

– RTV MEHANIKI, ELEKTROMEHANIKI IN
KLJUČAVNIČARJI za delo v proizvodnji

Delovne izkušnje: eno leto na delokrogih v proizvodnji.

– VODJA SERVISA IN ZAGONA

Izobrazba: dipl. ing. elektro smeri.

Delovne izkušnje: štiri leta na delokrogih v razvoju, kontroli
ali pripravi proizvodnje.

– SERVISER I

Izobrazba: dipl. ing. elektro smer.

– SERVISER II

Izobrazba: elektroinženir.

– SERVISER III

Izobrazba: Elektrotehnik šibki ali jaki tok.

Delovne izkušnje: za servisera I. tri leta, za servisera II. in
III. pa dve leti na delokrogih v kontroli, servisu in zagonu ali
razvoju.

Dela in naloge v oddelku servisa in zagona vključujejo izvaja-
nje zagonskih in servisnih posegov na naših napravah.

Delavcem nudimo možnost strokovnega izpopolnjevanja s
področja statičnih pretvornikov doma in v tujini.

Vodja servisa in zagona je zadolžen še za koordinacijo dela v
oddelku in koordinacijo dela med TOZD in kupci in za so-
delovanje pri izdelavi zagonskih projektov.

Poleg pestrega in zanimivega dela nudimo tudi stimulative
osebne dohodke, odvisno od osebnega prispevka delavca.

Zglasite se lahko osebno v kadrovske službi ali pa pošljete
prijave na gornji naslov.

Poseben pogoj je poskusno delo, katerega trajanje je določeno
s samoupravnim sporazumom o medsebojnih razmerjih.
Rok prijave je 15 dni.

„TOMBOLA V KRŠKEM“

TURISTIČNO DRUŠTVO KRŠKO
priredi dne 3. septembra
na stadionu „Matije Gubca“ v Krškem.

Prvi dobitnik – avtomobil ŠKODA, drugi – ZASTAVA 750.
tretji – motorna kosilnica, in še sedem bogatih dobitkov.
Poleg tega pa še več sto manjših dobitkov.
PRIDITE V KRŠKO – SREČA VAS ČAKA!

„TOMBOLA V KRŠKEM“
3. septembra – rezervirajte si
ta dan za Krško!

Spominska dirka uspela

Na memorialni dirki Milana Novaka vozili najboljši slovenski kolesarji — Pokrovitelj novomeška Novotehna

Novomeško kolesarsko društvo Novoteks je pod pokrovit

teljstvom Novotehne konec minulega tedna pripravilo dve zanimivi kolesarski prireditvi. S prvo, ki je šela za republiško prvenstvo, so počastili spomin na tragično preminulega člana KD Novoteks Milana Novaka, druga pa je bila tradicionalna dirka okoli Grma.

BELA KRAJINA — JEDINSTVO 5:2 (3:0)

Nogometiški črnomajske Bele krajine, ki bodo v prihodnji sezoni nastopili v karlovški nogometni coni, so se v 2. kolu jugoslovanskega pokala na področju SR Hrvaške pomerili z enajsterico Jedinstva iz Vrginmosta. Bili so boljši in so zasluženo premagali sicer solidne goste. Po dva zadetka sta dosegla Čurk in Švajger, uspešen pa je bil še Jančič. Danes popoldan si gledalci lahko na nogometnem stadionu ogledajo dve zanimivi tekmi med domačini in gosti iz Novega mesta.

TREBNJE: 1. ČRNOMELJ

Zadnje nedelje je bilo na strelišču v Prapračah pri Trebnjem medobčinsko strelsko tekmovanje z vojaško puško. Z njim so strelci počastili trebanjski občinski praznik. Nastopili so člani iz Duge Rese, Črnoma in Trebnjega, Novomeščanov pa tokrat na strelišču, žal, ni bilo. V dokaj izenačeni tekmi so zasluženo zmagali Črnoma (635 krogov od 800 možnih), domačini so bili drugi (633) in Duga Resa tretja (573). Med posamezniki je bil najboljši Cugelj (Trebnje, 174 krogov od 200 možnih), Zlogar (Črnoma) je bil drugi in domačin Gracel s 165 krogi tretji.

K. L.

nogomet

Dolenjci člani republiške lige

Dolgoletna želja novomeških oziroma dolenjskih nogometnih delavcev se je po skoraj dveh desetletjih prizadevanj uresničila šele letos. Predvsem po zaslugi Igorja Bučarja, Franca Cvelbarja, Darka Ribariča, Josipa Petriča, Jožeta Mrzlaka, Vlada Maceleta in še nekaterih novomeških privrženecv nogometnemu „usnju“ je Dolenjska dobila slovenskega nogometnega ligaša, ki bo nastopil v zahodni ligi.

Uvrstitev v višjo tekmovalno skupnost je zahtevala tudi tradicija. Nogomet je bil namreč že od nekdaj najbolj priljubljena igra na Dolenjskem. Novomeščani pa so takoj po vojni nastopili celo v 1. republiški ligi. Zaradi slabega dela s podmladkom se v ligi, žal, niso obdržali. Kaže pa, da je sedaj v dolenjskih nogometnih klubih zavel nov veter, kajti največ pozornosti že nekaj let posvečajo najmlajšim igralcem.

V minuli nogometni pomladi so nogometni delavci izpeljali občinsko prvenstvo šolskih športnih društev, območno prvenstvo reprezentanc SŠD posameznih občin, pripravili so območno prvenstvo kadetov, mladincev in članov. Ob tem pa so se pripravljali za nastope v slovenski nogometni ligi, v tako imenovani V. selekciji, v kateri igrajo člani, ki še niso dopolnili 24 let.

Dolenjci bodo igrali tudi v IV. selekciji (mladinci do 18 let), v III. (kadeti do 16 let) in seveda v ligah, ki jih bodo vodili v Novem mestu. Najboljši člani NK Dolenjske bodo startali 3. septembra, ko bodo odpotovali pod vodstvom trenerja Marjana Gvozdena v Sežano, kjer se bodo v 1. kolu pomerili s Taborom. Poleg Sežančanov in Novomeščanov bodo v zahodni ligi igrali še Ilirija, Slovan, Kranj, Kamnik, Primorje, (Ajdovščina), Vozila (Nova Gorica) in Obala (Izola).

J. P.

Košmerlj: vse boljši rezultati

Podvig atletov

Novomeški mlajši in starejši mladinci in mladinke so v petek in soboto v Kranju in Celju na posamičnem prvenstvu SRS osvojili 22 medalj. Posebno so se odlikovali fantje, ki so bili kar 18-krat med prvimi tremi v republiki.

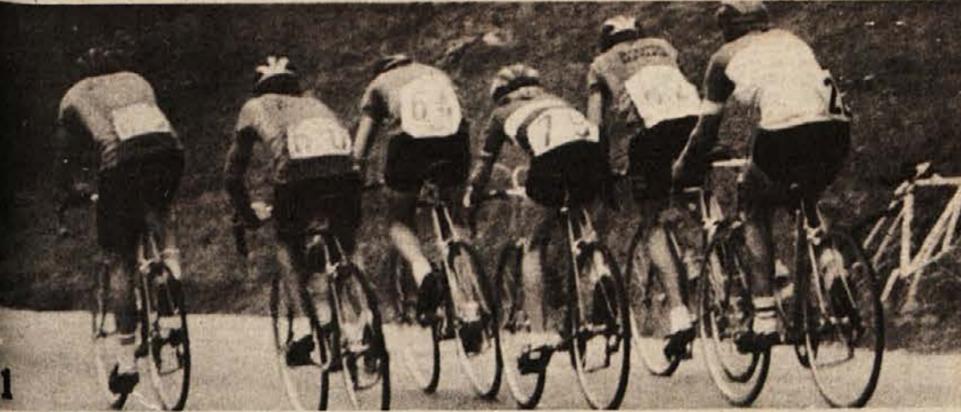
Med mlajšimi mladinci, ki so tekmovali v Kranju, sta se najbolj odlikovala Šega in Košmerlj. Prvi je bil s časom 11,3 drugi na 100 m in z 52,2 prav tako drugi na 400 m. Košmerlj je z 52,6 zasedel 3. mesto na 400 m, z novim dol. rek. za mlajše mladince na 1000 m (2:35,6) pa je bil po hudem boju z domačinom Križajem za las drugi. Oba tekača sta sodelovala tudi v štafetah, Šega v obeh (4x100 in 4x400 m), Košmerlj pa v daljši. Obe štafeti sta bili drugi.

Bronasto medaljo je osvojil Rus v skoku v daljino s 617 cm. Janja Kralj je zmagala v skoku v daljino s 497 cm, Hribarjeva pa je bila v metu kopja tretja (28,94 m).

Pri starejših mladincih se je v Celju izkazal Cujnik, ki je z 71,68 m dosegel letošnji najboljši mladinski rezultat v državi, osvojil pa je še srebrno medaljo v teku na 200 m (22,4) in v metu kroglice.

V troskoku je pričakovano zmagal Kranjčič, ki je na spolzkem tartanu dosegel 14,21 m in naslednjega premagal za 1 m. V teku na 1500 m je Kapš dosegel svoj letos najboljši čas 4:03,1 in 3. mesto, prijetno pa je presenetil še v teku na 5 km, kjer je bil drugi in z rezultatom 15:22,0 za 25 sekund popravil mladinski in članski dol. rekord. V teku na 400 m je Štupar izboljšal osebni rekord za več kot pol sekunde in bil s časom 50,8 četrti; Semec je v teku na 2000 m z ovirami izboljšal os. rek. za 7 sekund in bil prav tako 4. (6:25,1), dve bronasti medalji je osvojil Okleščen (disk 34,02 m in kopje), Malnar pa je bil prvak v metu kladiva (44,52 m) in drugi v disku (34,52). Novomeška štafeta 4x100 m (Okleščen, Cujnik, Štupar, Kraševac) je bila s 44,3 druga. V teku na 4x400 m (Okleščen, Kraševac, Štupar in Cujnik) premagali Gorico in s 3:25,7 dosegli nov dol. mladinski rek. ter tretji najboljši mladinski čas v Sloveniji nasploh. Pri dekletih je Blažičeva na ovirah dosegla 16,8 in tretje mesto.

J. P.

Novomeško kolesarsko društvo Novoteks je konec avgusta pod pokroviteljstvom Novotehne pripravilo dve tekmi. Današnji posnetki so z memorialne dirke Milana Novaka. Prvi posnetek: mladinci premagujejo gorjanske klance. Drugi posnetek: tik pred startom pogovor o taktiki vožnje dveh klubskih tovarišev ni odveč. Tretji posnetek: najbolj zanimiva in kakovostna dirka je bila v konkurenci članov, kjer je bil Novomeščan Zrimšek tretji. Četrti posnetek: starter, ki je bil z organizacijo tekme zelo zadovoljen, ne teče proti cilju, pač pa opozarja gledalce, da bo kolesarska kolona krenila vsak čas. (Foto: Dušan Pezelj)

ŠPORTNA NEDELJA V SLIKAH

V Dragovanji vasi so to nedeljo motokrosisti zajezdili jeklene konjčke in jih pognali po strminah, po kamenju in ilovici. Dobri jezdecji so kar leteli po zraku, slabši pa po tleh, medtem ko so tisti s štatljivim „konjem“ ubrali pot kar med gledalci domov. Za okrasje navdušeni so pobirali plastične trakove, ki so označevali progo, in ga, kot bi bili na „ohceti“, vlekli s seboj. Gledalci so bili zadovoljni; tudi žejo so pridno gasili.
Foto: M. Markelj

USPELA DIRKA — Člani novomeškega KD Novoteks so konec minulega tedna pripravili dve večji dirki. Na sliki so kolesarji, ki so nastopili v memorialni dirki Milana Novaka. (Foto: Dušan Pezelj)

Obdržali so prvo mesto

Satošek, Štukelj in Henigsman so domači ekipi priborili prvo mesto na nedeljski dirki v Dragovanji vasi

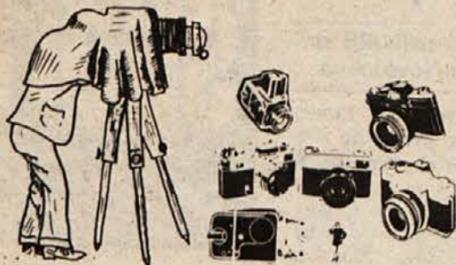
Črnomajsko AMD Bela krajina je v nedeljo, 27. avgusta, organiziralo že drugo letošnje motokros tekmovanje v Dragovanji vasi. Tokrat so se za točke, ki štejejo za državno prvenstvo, pomerili dirkačji v razredu do 50 ccm in 125 ccm. Nastopilo je okoli 80 tekmovalcev, zanimive borbe pa si je ogledalo več kot 3000 gledalcev.

Za Belokranjce je bila posebno zanimiva dirka v razredu do 50 ccm, saj je njihov klub branil prvo mesto v ekipni konkurenci. Aljoša Satošek, Božo Štukelj in Anton Henigsman so odlično vozili ter s končnimi uvrstitvami na 2., 3. in 4. mesto zagotovili domači ekipi vodstvo pred ekipama Radovljice in Tržiča. Zmagovalec v tem razredu je bil Tine

Mulej in AMD Radovljica. V tržji kategoriji je Drago Predan iz AMD Orehova vas zanesljivo osvojil prvo mesto. Za njim sta se uvrstila Pavle Mirkovič iz AMD Zabok in Andrej Mayer iz Velenja. Domačin Florijan Satošek ni zabeležil uspeha v hudi konkurenci boljših. Ekipno je zmagalo AMD Orehova vas pred Ljutjem in Velenjem.

LE REDKI SO ZVOZILI — Druga dirka v razredu do 125 ccm se je začela s hudo zmešnjavo na vrhu startne strmine. Zaradi popolnega zastoja so morali start ponoviti. (Foto: M. Markelj)

tisti hip

VELIKI IN MALI — Naš dopisnik Franc Brus iz Kočevja je pri Francu Tušarju v Stari cerkvi naletel na nenavaden prizor — odrasli nemški ovčar je v gobcu prenašal mladiča kitajskega pekineza. Ta prizor ga je spodbudil, da je prijel za kamero in pritisnil na prožilo. Čeprav je kasneje v temnici, najverjetneje zaradi velike povečave negativ, fotografija dobila malce debelo zrno in s tem neostrino, je posnetek vreden naše rubrike.

Dolenjski list pred 20 leti

Prvikrat prišel k nam

SPREJEM VZDOLŽ ceste je bil kljub nevihti nadvse priščen. V Trebnjem je stal maršal Tito v odprtem avtomobilu in sredi naliva nasmejan odzdravljaval domačinom in zbranim brigadirjem. Prav tako v Novem mestu, kjer se je na križišču pred Industrijo obutev zbralo več sto ljudi v najhujšem dežju. Takoj, ko so avtomobili zavili proti Ločni, je med ljudmi završalo: „Popoldne pride nazaj! Ob štirih na Glavnem trgu!“ Maršal si je medtem ogledal Otočec in vse prostore Glavnega štaba MDB. Vreme se je nato le razvedrilo. Po kosilu na Otočcu je kolona avtomobilov spet zavila v Novo mesto. So slavno okrašenem Glavnem trgu, kjer se je zbralo menda vse, kar je moglo zdoma, je predsednik Tito prvokrat stopil na tla dolenjske metropole.

LETOS SE NAM OBETA dobra sadna letina. Že nekaj let nazaj smo imeli zaradi vremenskih nesreč slabe letine, tako da je letos sadje bogato obrodilo. Prav bo, če takoj povemo, da vzrokov za slabe letine ne smemo iskati samo v vremenskih razmerah. Rodovitnost je odvisna predvsem od stanja sadnega drevja. Sadno drevje nam lahko vsako leto obroditi, če ga tudi vsako leto redno oskrbujemo: se pravi, da ga redno gnojimo, pravilno obrezujemo in škropimo.

VELIKA VINSKA KLET pod Komenskimi hribom je že opremljena z novimi sodi in kadmi. Prejšnji teden so iz stare kleti na Bregu revolucije prepeljali v novo klet tudi ves tamkajšnji inventar s stiskalnice, ki stoji pripravljena, da prične stiskati letošnje grozdje.

NA BIZELJSKEM so začeli uresničevati dolgoletno željo tamkajšnjih prebivalcev: gradijo zdravstveni dom, ki bo prihodnje leto gotov. Kmetje so prispevali za novi dom precej lesa, Bizeljčani pa so tudi sicer obljubili, da bodo pomagali pri gradnji tega potrebnega doma.

(Iz DOLENJSKEGA LISTA 28. avgusta 1958)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Na varno le svojo ljubo osebo

(Rešeni) iz nesreče pripovedujejo, da se mornarji niso vedli samo sebično in surovo, ampak naravnost živinsko. Lahko bi rešili še mnogo potnikov, toda gledali so le na to, kako bi hitreje spravili v varnost svojo ljubo osebo. Ako je to istina, da so pehali slabotne ženske in nedolžne otroke v morje, samo da bi sami dobili prostor v rešilnih čolnih; ako so poredali vrvi, za katere so držale s smrtjo se boreče osebe, akoravno jih isto ni oviralo, potem je le želeto, da bi jih zadela najostrejša kazen. Dolžnost mornarjev je, najprvo rešiti življenje potnikov, ne smejo jim odvzeti niti deske niti vrvi, za katero so se prijeli.

(Po tem) sprejemnem pozdravu so se na dani „pozor“ hipoma razvrstili šolski otroci paroma za svojo zastavo, za tem dekleta v pečah in ognjegasci v lep spored, za katerim so šli prevzvišeni gospod knezoškof in drugi prečastiti gospodje jubilentje, spremljani po cerkvenih strežnikih, ki sta nosila cerkveni banderici,

cerkvenih starešin, nosečih svetilnice, očetu županu in nekaterih občinskih svetovalcih ter domačih p. n. gospodih duhovnikih. Za vsem tem krasnim sprevedom premikala se je procesija nebrojnega vernega in pobožnega ljudstva obeh spolov.

(Nekaj posebnega.) V Št. Ruperski fari na Dolenjskem se nahaja v nekem vinogradu velika mladika, ki meri 6 m 5 cm. Tedaj mislimo, da bode letos zrasla dobra kapljica in da tudi ne bode kmalu trtna uš uničila naše lepe vinske gorice. Enako se nahaja v tej fari tudi drevo, na katerem je vse polno jabolok, poleg tega pa drevo že vdrugeč cvete. Torej je razvidno, da, ako bi bilo to drevo v gorkejem kraju, gotovo bi dajalo dvakrat na leto sad.

(V d o v e c) v najlepši dobi, z velikim premoženjem, štacuno in krčmo ob veliki cesti, išče priletno vdovo ali dekle.

(Iz DOLENJSKIH NOVIC 1. septembra 1898)

PO SVETU OKOLI

NADVSE UPORABNE — Francoski statistiki so izračunali, da se le 20 odst. pisarniških sponk zares porabi za spenjanje listov, kar 80 odst. pa gre na račun najrazličnejših opravil: med telefonskimi pogovori jih polomijo 14 odst., za čiščenje nohtov 5, za trebljenje zob 6, kot zasilne sponke za obleko 17, za čiščenje pip 3 odst. itd. Tisti, ki je iznašel sponko, je zares zadel v črno.

DRAGA RAZVADA — V Saudijevi Arabiji je prodaja in pitje alkoholnih pijač prepovedano, kot to določa sveta muslimanska knjiga koran. Kljub temu pa vse več državljanov popiva, saj je uživanje alkohola postalo neke vrste prestižna zadeva. Pijo namreč lahko le najbogatejši. Steklenica škotskega viskija stane, da navedemo ceno samo za to pijačo, kar 2160 din. Pretežni del denarja gre v žep tihotapcev.

VESTNA LJUBITELJA — V poročilu varnostnega agenta neke veleblagovnice v Pine Bluffu stoji zapisana tudi ta zgodba. Agent je moral večkrat ponoči s skrivnega mesta nadzorovati, kaj počno čistilci. Kmalu je ugotovil, da je par moških v srednjih letih nenavadno prizadeven. Oba sta čistila, pometala, sesala in brisala kot zmešana. Ko sta s čiščenjem nehala, sta s polic vzela električne vlakce in se do jutra igrala. Zjutraj pa sta igrače lepo pospravila in zadovoljna odšla z dela.

VOJAŠKI OBVEZNIKI V PERJU — Čeprav je golob simbol miru, so ga na Danskem vključili med vojne obveznike. Danska armada ima na voljo v primeru vojne okoli 300.000 golobov pismonoš za nagel prenos sporočil. Na manevrih so se pemat obvezniki odlično obnesli.

GORELA JE VODA — Nenačuden požar so imeli v Avstraliji. V Melbournu se je vžgala tovarna ledu in kljub obilni gasilski moči od zunaj in še obilnejši moči od znotraj, ko se je talil led, so ogenj uspeli pogasiti šele čez uro in pol. Domnevajo, da je bil požar podtaknjen.

Čiru na želodcu je odklenkalo

Novo zdravilo vliva veliko upanja — Lepi uspehi

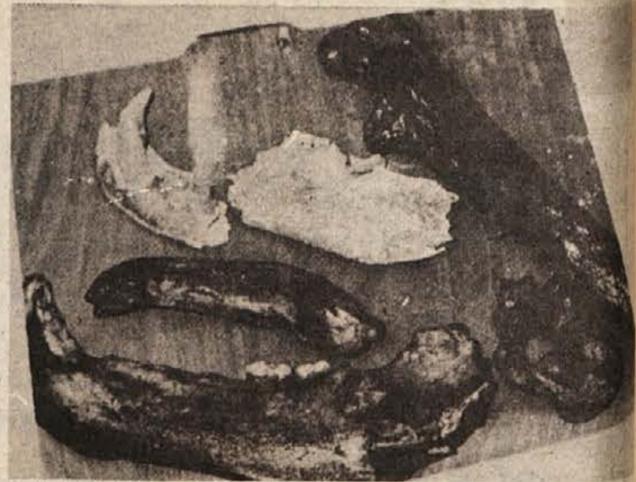
Ameriški in britanski znanstveniki so odkrili novo zdravilo za zdravljenje čira na želodcu. Novo zdravilo, ki so ga nazvali cimetidini, je novo predvsem po tem, da neposredno ne čira niti ne učinkuje na kislost želodčne kisline — zdravilo so zasnovali na novih spoznanjih o čiru na želodcu. Dolejš namreč medicina z dietami in zdravili, ki so zmanjševala kislinost želodca in prebavnem traktu, ni žela največjih uspehov.

Strokovnjaki so predpostavili, da bolezen nastane kot posledica alergijske reakcije organizma. Odkrili so namreč, da je glavni krivec za nastanek bolezni histamin, snov, ki se pojavlja pri različnih alergičnih boleznih. Histamin spodbuja pretirano izločanje želodčne kisline, ta pa načne občutljivo oblogo želodca in čir je tu.

Kako torej zavreti delovanje histamina? V obsežnih poskusih in raziskavah so izdelali več sintetičnih protisnovi, antihistaminskih preparatov in z njimi poskušali vplivati na izločanje želodčne kisline. Niso se vsi enako obnesli. Ščasoma so ugotovili, da sta v našem organizmu samo dve vrsti „sprejemnih“ celic, ki povsem določeno antihistamin sprejmeta in ga spravitva v delovanje v organizmu. Tako so prišli do cimetidina.

Prvi poskusi s cimetidinom so zelo spodbudni. Lani so v borih štirih tednih ozdravili 60 do 80 težkih želodčnih bolnikov, kar doslej klasičnim zdravilom še ni uspelo.

Velika množica bolnikov s čirami na želodcu bo verjetno že letos prišla do cimetidina.

Del živalskih kosti, ki so jih našli v našem najbogatejšem paleontološkem najdišču.

Najbogatejša jama na svetu

Vindija slovi kot izredno najdišče ostankov praljudi — Amater je izkopal prve fosilne živalske kosti

V jami Vindija nedaleč od Donje Voče je pred 280 tisoč leti živel pračlovek. To so v letošnjih raziskavah ugotovili naši strokovnjaki Zavoda za paleontologijo in geologijo kvartara. Vindija je tako stopila ob bok ostalim svetovno znanim jamam in jih celo prekosila po bogastvu najdenih predmetov. Dolejš je tudi „rekorderka“, saj velja za najdlje obljuden prostor — izumrla veja praljudi je tam neprekinjeno bivala 240 tisoč let.

Starodavni prebivalci jame Vindije so bili neandertalci, praljudje, ki so živeli vse od Gibraltara do Palestine in Rusije. Ko so paleontologi našli prve fosilne ostanke te izumrle rase, niso verjeli, da gre za človeške ostanke. Se le najdbe v Krapini, kjer so našli človeška okostja v isti plasti kot okostja izumrlih živali, so potrdile, da gre res za našega daljnega prednika.

Neandertalci so bili nizke rasti, imeli so sorazmerno veliko glavo z nizkim čelom in močno poudarjenimi ličnicami in spodnjo čelustjo. Po sedanjih naziranjih se neandertalci niso gibali povsem pokončno. Med ljudi pa jih uvršča to, da so poznali ogenj in da so uporabljali orodja iz kamna in kosti.

Zanimivo je, da Vindija ni bila tudi prej povsem neznan. Stjepan Vuković, učitelj v Donji Voči, je s svojimi učenci že pred leti raziskoval jama in našel več fosilnih delov okostij izumrlih živali. Upal je, da bo našel tudi ostanke praljudi. Te sreče sicer ni imel, gotovo pa so njegova uporna amaterska raziskovanja spodbudila naše strokovnjake, da so se Vindije

lotili z vso potrebno strokovno natančnostjo.

Danes med znanstveniki vsega sveta Vindija že nekaj pomene ni.

Porod z elektriko

Z manj bolečine prihajajo mali Čehoslovaki na svet

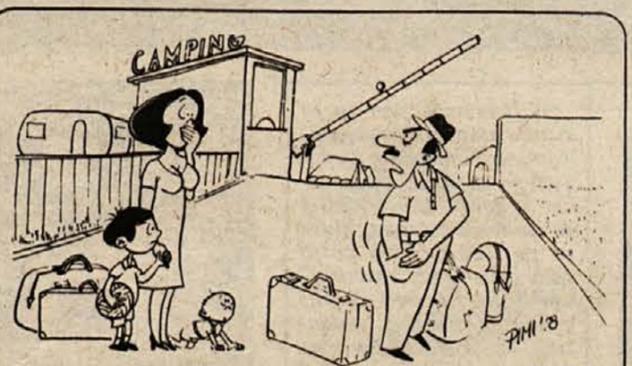
V ČSSR, kjer se vsaki dve minuti rodi otrok, na leto pa prek 200.000, zdravniki poskušajo nosečnicam vse večjo skrb. Zanje bo že čez nekaj let običajen porod brez bolečin.

Porod brez bolečin je sicer poznan že nekaj let s pomočjo analgetikov in anestetikov — kemičnih snovi, ki pa ne vplivajo dobro na otroka. Zato so v študiju za zaščito matere in otroka v Pragi začeli uporabljati elektroanalgezijo, ki olajša materino porodno bolečino, dobro pa vpliva tudi na otroka, saj omogoča dotok potrebne krvi v maternico, s tem pa tudi dovolj hranljivih snovi in kisika za otroka.

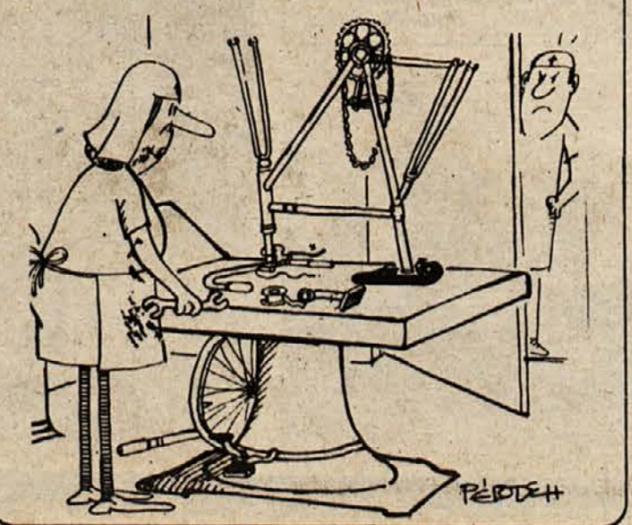
Elektroanalgezija deluje tako, da zdravnik prek elektrode, ki so pritrjene na ženinem čelu, spusti v njeno telo električni tok s točno določeno frekvenco. Porodnica v nekakšnem „dremotnem“ stanju čuti le zelo omiljeno raztezanje maternice, ker pa ne spi, lahko tudi sodeluje z zdravnikom.

Praški zdravniki lajšajo ženam porodno bolečino zaenkrat s sovjetskimi aparati, kmalu pa bodo začeli uporabljati tudi domače, ki jih pospešno razvijajo znanstveniki in zdravniki v vseh ni bolnici v Pragi.

»Dolenjski list« tribuna bralcev

— No, zdaj pa imamo problem, ker mi nisi zašila tiste luknjice v žepu. Izgubil sem regres.

OS

91. Proti večeru je bilo vse prijev pogreb. To sta opravila E da bi prizanesla Juditi in Hel nostmi. Truplo sta zavila v kamni ter ga prenesla na ba ljali precej daleč od gradu. Kajti Judita ni prenesla mla bojnik, ki ji je pe vsej verje čival zdaj morebiti čisto zrav njene matere. Preprosti obre ljen, toda ko so se vrnil, ju presenečenje.

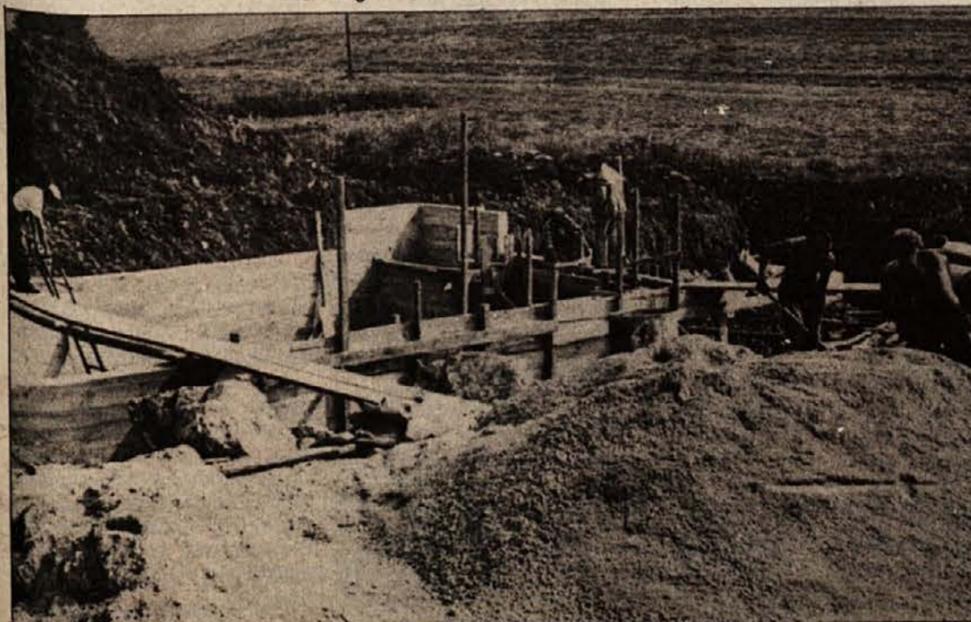
SKUPŠČINA OBČINE TREBNJE IN VSE DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE IN DRUŠTVA V OBČINI TREBNJE

**CESTITAJO
OBČANOM ZA OBČINSKI PRAZNIK**

4. SEPTEMBER

Nova trgovina Emona - Dolenjka v Trebnjem

Gradnja zajetja vodovoda v Šentpavlu

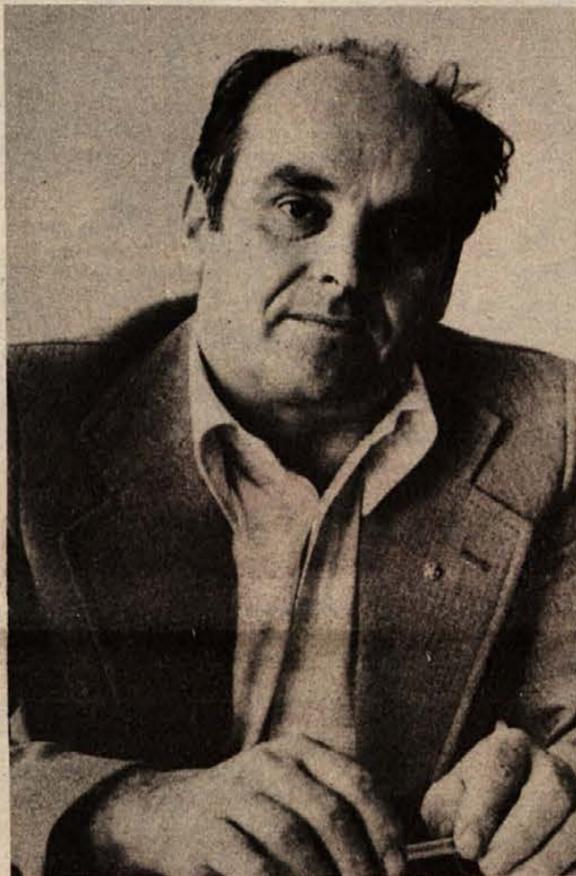

Nova cesta Mokronog - Pijavice (Vse fotografije: Marko Klinc)

Občina Trebnje praznuje svoj praznik v spomin na 4. september 1942, ko je bila v gozdiču pri Trebelnem ustanovljena 4. SNOUB Matije Gubca. Ta dogodek pa ni samo spomin, temveč vsakokrat večja obveznost nam in naslednjim generacijam, da zmagovito in ponosno nadaljujemo pot Gubčeve brigade in NOB. S tem se bomo tudi najbolj dostojno poklonili vsem, ki so v tem boju dali vse, kar so premogli in svoje najdražje. Med NOB so ljudje na sedanjem območju občine dali velike žrtve in prenašali strašna nasilja okupatorjevih vojakov in njihovih podivjanih hlapcev. Ljudje so ostali zvesti svoji voditeljici

Za naš letošnji praznik beležimo več delovnih zmag. Najpomembnejša investicija, ki se približuje zaključni fazi, je novo zajetje in vodovod od Šentpavla do Velike Loke. Investicijska vrednost tega dela znaša blizu 20 milijonov dinarjev. Z dograditvijo tega zajetja oziroma vodovoda bo za več let zagotovljena vodopreskrba trebanjske doline, Dobrniča ter ostalih predelov Suhe krajine v občini Trebnje. Trebnje je pridobilo moderni trgovini kmetijske zadruge in Dolenjke, na Mirni ravno sedaj zaključujejo dela pri preureditvi sodobne trgovine Mercatorja. Pri zdravstvenem domu v Trebnjem je dograjena nova reševalna postaja.

130 milijonov, Iskra Mokronog se pripravlja na začetek investicije v višini 95 milijonov, TOZD Elma na Čatežu bo investiral za izgradnjo novih proizvodnih prostorov 30 milijonov dinarjev, začeta je izgradnja telovadnice pri osnovni šoli v Velikem Gabru, stanovanjskih blokov v Trebnjem, priprave na začetek gradnje blokov na Mirni in telovadnice pri osnovni šoli Šentrupert. Predvidevamo, da bodo skladno s sprejetim programom začete tudi še vse druge manjše investicije na področju gospodarstva in negospodarstva. Za obvladovanje doseženih pridobitev in še hitrejši razvoj so potrebne naložbe v kadre in s

TONE ŽIBERT
predsednik
skupščine občine Trebnje

KPS, zaupanje v borbe in aktiviste NOB ter vera v lepše in bogatejše življenje sta bila močnejša.

Razvoj industrije v občini se je začel šele nekako po letu 1962. Do tedaj je bilo to izključno kmetijsko območje z manjšimi obrtnimi delavnicami. Uspešnejši gospodarski razvoj začenjamo beležiti po letu 1971, ko so bili sprejeti ukrepi za pospešeni razvoj manj razvitih območij v SR Sloveniji. S pospešeno stopnjo rasti družbenega sektorja gospodarstva in produktivnosti dela je hitro rasel družbeni proizvod na zaposlenega in se je pospešeno približeval republiškem povprečju. Zaposlenost je v navedenem obdobju rastle po stopnji 9, v letu 1976 pa se je zaposlenost povečala za 12,7%.

K razvoju je mnogo doprinesla zavzetost organiziranih socialističnih subjektivnih sil, ki so si prizadevale čimbolj dosledno uresničevati stališča in usmeritve ZK. Povsod je bila prisotna tudi pripravljenost občanov s samopriskevki in širša pomoč interesnih skupnosti, bank in delovnih organizacij, še posebej z območja Ljubljane.

Krojaško podjetje Trebnje se je tudi že preselilo v nove prostore. Iz Mokronoga do križišča v Pijavicah bo do praznika dograjena moderna cesta, ki se pridružuje letos zgrajenim modernim cestniščem na odsekih od Male Loke do Čateža in od Male Loke do Šentlovenca ter moderniziranim lokalnim cestam na območju KS Šentrupert, Mirna in Trebnje. Poleg naštetega smo pričče večjim pomembnim izboljšavam in pridobitvam pri izgradnji vaških vodovodov in drugih infrastrukturnih objektov kakor tudi tehničnih in tehnoloških pridobitev.

V naporih za gospodarski razvoj je vedno prisotna tudi skrb za človeka, njegov kulturni razvoj in socialni napredek. K tem pa prištevamo izvajanje nalog za uresničevanje revolucionarnih sprememb v našem družbenopolitičnem sistemu, ki nam jih prinaša zakon o združenem delu in nalogajo usmeritve, sprejete na XI. kongresu ZKJ.

Za nadaljnji gospodarski in socialni razvoj so pred pričetkom ali že v teku naslednje večje investicije: tovarna Trimo v Trebnjem z naložbo

tem povezujemo tudi izgradnjo nove šole v Trebnjem, dograditev šole na Mirni in adaptacijo šole v Šentrupertu. Z izgradnjo nove šole v Trebnjem bomo rešili sedanjo prostorsko stisko, istočasno pa bi v sedanji šoli pridobili prostore za šolski center, v okviru katerega bi bilo organizirano usmerjeno izobraževanje, oddelki srednjih šol in izobraževanje ob delu.

Da bi hitreje napredovali, je prav to neodložljiva naloga. Tega pa se vsi zavedamo, zato mislim, da bomo v jeseni na referendumu vsi glasovali za ta program.

Na koncu želim vsem delovnim ljudem in občanom naše občine, da bi najbolj prijetno praznovali z borci in aktivisti NOB ob delovnih zmagah in dosežkih ter spodbudnih snovanjih za prihodnost.

TONE ŽIBERT
predsednik
skupščine občine
Trebnje

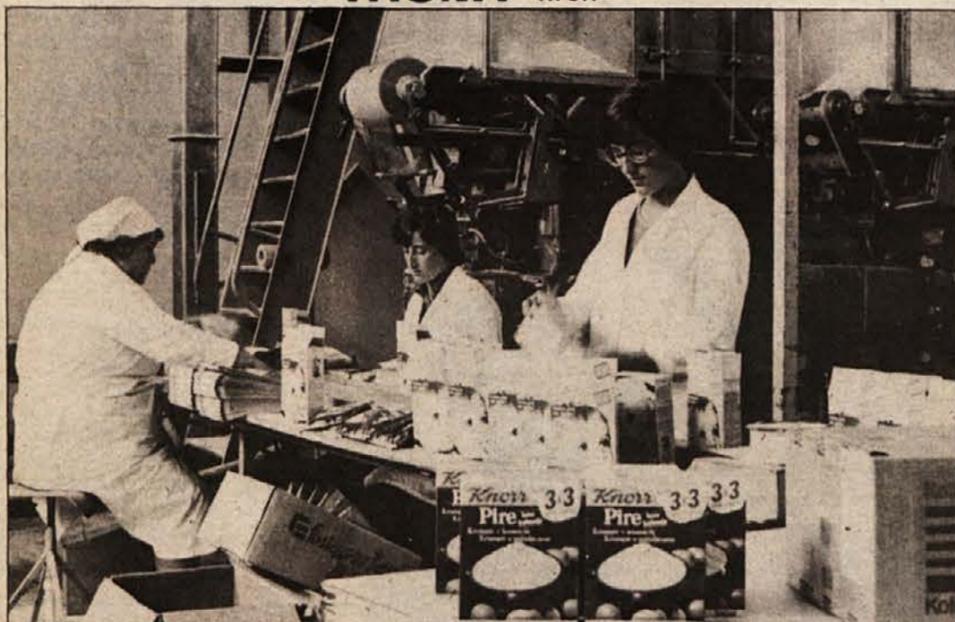

HP Kolinska
Ljubljana (n. sol. o.)

TOZD TOVARNA ZA PREDELAVO KROMPIRJA MIRNA

vam predstavlja svoj bogat
proizvodni program:

- **Knorr** pire krompir
- **bebi** otroška hrana
- **THOMY** hren

**ČESTITAMO ZA PRAZNIK
OBČINE!**

**tovarna
rastlinskih
specialitet
in destilacija
mirna**

ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE

GP TEHNIKA LJUBLJANA

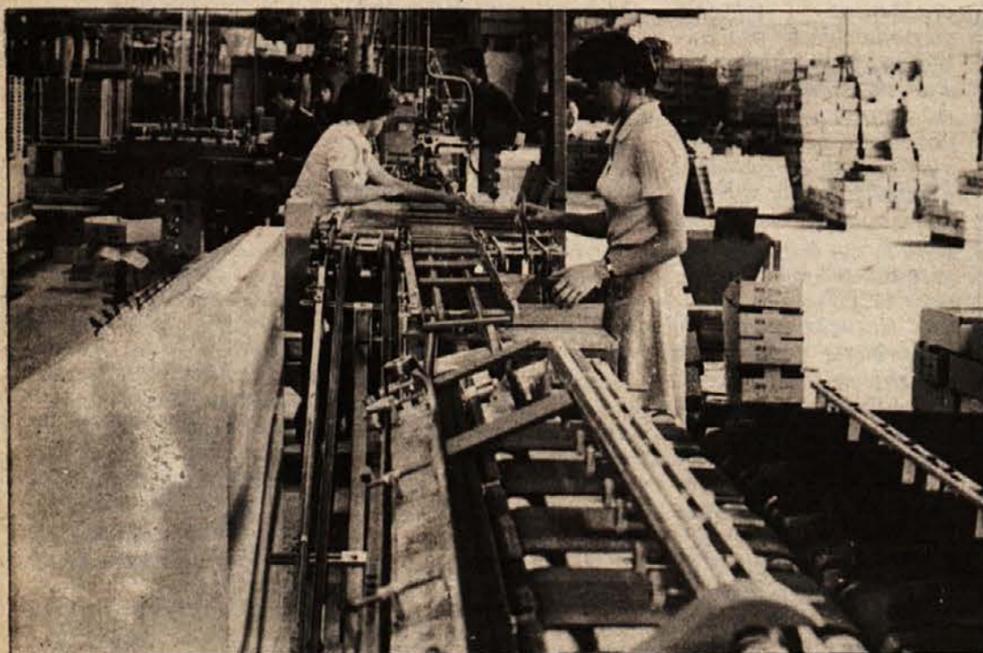
TOZD INDUSTRIJA GRADBENE KERAMIKE

Tovarna keramičnih ploščic IGK je na našem tržišču še dokaj neznana. Postavljena je v mirno idilično okolje v neposredni bližini Trebnjega na Dolenjskem in je edina v Jugoslaviji, ki dela po suhi tehnologiji, ki tržišču daje nov, do se-

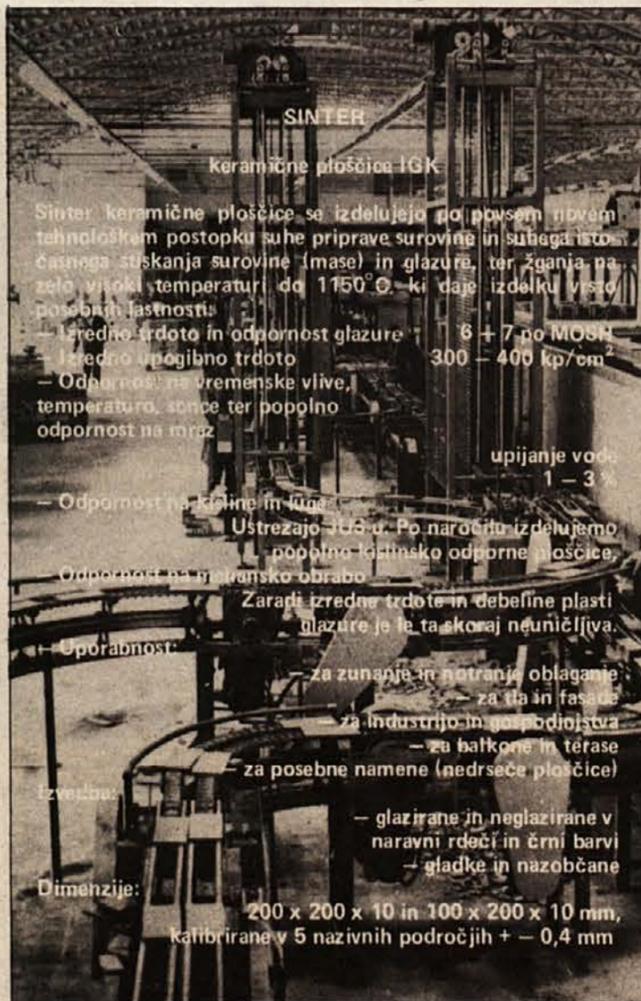
daj neznan artikel: rustikalne keramične ploščice. Te ploščice so izdelane po suhi tehnologiji, katere posebnost je v tem, da se glazura v suhem stanju nanaša na osnovno surovino ter se istočasno z njo stiska pod zelo visokimi pritiski, nakar se z enkrat-

nim žganjem v tunelski peči pridobi izdelek z rustikalnim izgledom glazirane površine. Ploščice žgemo na zelo visoki temperaturi, kar jim daje veliko odpornost na delovanje kislin, lugov, prav tako pa tudi popolno odpornost na atmosferske vplive.

RAČJE SELO - TREBNJE

Sortiranje in kalibriranje keramičnih ploščic

SINTER
keramične ploščice IGK

Sinter keramične ploščice se izdelujejo po povsem novem tehnološkem postopku suhe priprave surovine in s tega istočasnega sukanja surovine (mase) in glazure, ter žganja na zelo visoki temperaturi do 1150°C, ki daje izdelku visoko posebnost lastnosti:

- Izredno trdoto in odpornost glazure 6 + 7 po MOSE
- Izredno upogibno trdoto 300 - 400 kp/cm²
- Odpornost na vremenske vplive, temperaturo, sonce ter popolno odpornost na mraz
- Odpornost na kislino in luge
- Ustrezajo IGK-u. Po naročilu izdelujemo popolno lednisko odporne ploščice, odporne na mehansko obrabo
- Zaradi izredne trdote in debeline plasti glazure je ta skoraj neuničljiva
- Uporabnost za zunanje in notranje oblaganje za tla in fasade za industrijo in gospodinjstva za balkone in terase za posebne namene (nedrseče ploščice)
- glazirane in neglazirane v naravni rdeči in črni barvi - gladke in nazobčane

Dimenzije: 200 x 200 x 10 in 100 x 200 x 10 mm, kalibrirane v 5 nazivnih področjih + - 0,4 mm

Naše ploščice so zlasti uporabne za oblaganje tal, steni, fasad, teras, prostorov v kemični in prehrabeni industriji. Izdelki so izredno priporočljivi za vsakovrstne zunanje obloge (fasade, stene, terase), zato ker so odporni na temperaturne razlike, saj vzdržijo od +, do -50°C in več. Zlasti vam priporočamo naše neglazirane opečno rdeče keramične ploščice, ker imajo izredne tehnične lastnosti.

Za polaganje neglaziranih in glaziranih ploščic priporočamo lepila podjetja „JUB“ Dol pri Ljubljani, „Teol“ Ljubljana, Cinkarna Celje in druga, s katerimi je polaganje izredno enostavno. Po polaganju pa priporočamo, da ploščice očistimo z vodo, lahko pa tudi z razredčeno solno kislino, nakar neglazirane ploščice lahko premažete z različnimi sredstvi. Zlasti vam priporočamo: teracol, sadolins, laneno olje, clareks itd.

Za oblaganje fasad vam priporočamo, da ploščice polagate v cementno vezivo, po polaganju pa jih očistite z razredčeno solno kislino. Za rezanje ploščic so najbolj primerni vidia koleščki, s katerimi ne boste imeli nobenih težav.

Osnovni tehnični podatki za naše izdelke: dimenzije: 200 x 100 x 10 mm upogibna trdnost: od minimalno 250 kp/cm² in več trdota glazure: minimalno 6 HB in več upornost na kisline, luge: popolna odpornost na temperaturo: + - 50°C upijanje vode: 1,5 do 3,5 %

Razen v trgovinah po Sloveniji, prodajamo ploščice tudi v Industrijski prodajalni tovarne v Trebnjem. Prednost, ki se vam ponuja z obiskom naše Industrijske prodajalne je poleg praktično neomejene možnosti izbire tudi v tem, da lahko dobite tudi izdelke, ki jih še ne prodajamo v trgovski mreži.

TESNILA DONIT V VSEH EVROPSKIH DRŽAVAH

**TOZD „TESNILA“
TREBNJE – VELIKA LOKA**

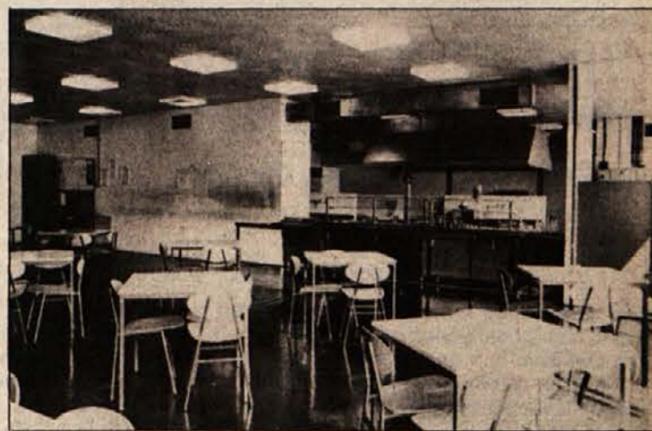
Rezultati triletnega poslovanja Donitove temeljne organizacije v Veliki Loki kažejo, da je bila naložba tovarne iz Medvoda v nerazviti trebanjski občini še kako upravičena. Število zaposlenih se je od 145 do danes povečalo na 250 od katerih je več kot polovica žensk. Ni potrebno posebej poudarjati kakšna pridobitev je bila tovarna ob svoji ustanovitvi za sam kraj in njegovo bližnjo okolico. Veliko delavcev, ki so se pred tem vozili na delo v oddaljeno Ljubljano ali v Novo mesto je tako dobilo delo v domačem kraju, veliko pa jih je tudi takih, ki se ne bi nikoli zaposlili, če ne bi zrasla tovarna pred domačim pragom in bi še vedno

ostajali doma na kmetijah.

Začetni proizvodni program izdelovanja tesnil za motorje z notranjim izgorevanjem so izpopolnili in razširili na izdelovanje tesnil za vse potrebe jugoslovanskega tržišča. Tako danes uporabljajo Donitova tesnila pri sestavi motorjev kompletnega Zastavinega programa, programa IMR, Famos, Torpeda, TAM, Tomos. Veliko svojih izdelkov pa namenijo tujim partnerjem: Citroen, VAZ, Saab, VW, Audi, Mercedes... Proizvodni program pa so razširili tudi na industrijska tesnila za potrebe petrokemije, radiator-ska tesnila in razna tesnila po naročilu posameznih partnerjev.

V želji, da bi dvignili kvaliteto tesnil, so samostojno razvili nove tesnilne materiale za zahtevnejša tesnila, katere uporabljajo za lastno proizvodnjo, za potrebe jugoslovanskega in tudi tujega tržišča. Razvoj so usmerili v nadaljnjo izdelavo teh materialov pri čemer sledijo predvsem razvoju zahodnih držav.

S povečanjem števila zaposlenih, predvsem pa z dvigom storilnosti so dosegli zavidljive rezultate, saj bodo v letošnjem letu ustvarili za 200 odstotkov večji skupni dohodek, kot v prvem letu poslovanja. Istovestno pa skrbno pazijo na kvaliteto proizvodov, ki jo sproti

Sodoben obrat družbene prehrane

zagotavljajo s strokovnim usposabljanjem delavcev. V prihodnjem letu bodo v okviru srednjeročnega programa razširili proizvodne prostore z izgradnjo nove hale s 1500 m² uporabne površine, kjer bodo odprli nova delovna mesta in povečali proizvodnjo za 20 odstotkov. Obenem pa sledijo razvoju industrije, ki potrebuje zahtevnejše tesnilne materiale in s tem narekuje vedno večja vlaganja v razvoj tesnilnih materialov. Z razširitvijo proizvodnje na nove tesnilne materiale pa se bodo še močnejše vključili v mednarodno tržišče in s tem v mednarodno delitev dela.

V Donitu v Veliki Loki imajo dobro poskrbljeno tudi za prehrano delavcev v sodobnem obratu družbene prehrane, kjer v sak dan dvakrat pripravljajo okusne tople obroke. Delavci se vozijo na delo z avtobusi na rednih delavskih progah. Organizirano imajo tudi letovanje v počitniških prikolikah in v za-

sebnih sobah na Rabu, v Rovinj in v Selcah. Kolektiv TOZD Tesnila ima tudi svoje športne ekipe, ki ga uspešno zastopajo na sindikalnih tekmovanjih v okviru delovne organizacije Donit ter na tekmovanjih v občinskem merilu.

V proizvodnji so zaposleni predvsem nekvalificirani in polkvalificirani delavci, ki so se pričeli v sami tovarni. Veliko pozornost posvečajo izobraževanju ob delu in štipendiranju mladih kadrov na srednjih, višjih in visokih šolah. Znatno so se dvignili tudi osebni dohodki zaposlenih. Ti so bili ob začetku poslovanja TOZD nekoliko nižji, z dvigom proizvodnje pa so se povečali in dosegajo danes povprečno 4.500 din. Vsi napori delavcev pa so usmerjeni k še višji storilnosti in s tem tudi k povečanju proizvodnje, kar je pogoj za še uspešnejše poslovanje, dvig družbenega standarda in še večjo socialno varnost delavcev in njihovih družin.

ČESTITAMO ZA OBČINSKI PRAZNIK

TREGRAD

TREBANJSKO GRADBENO PODJETJE

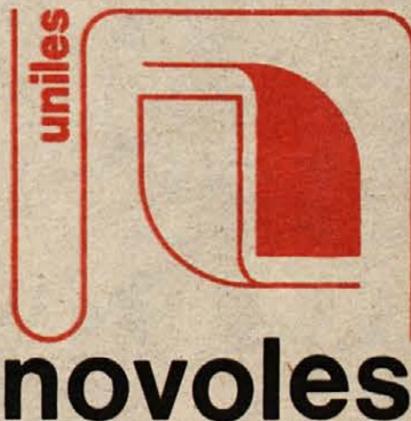
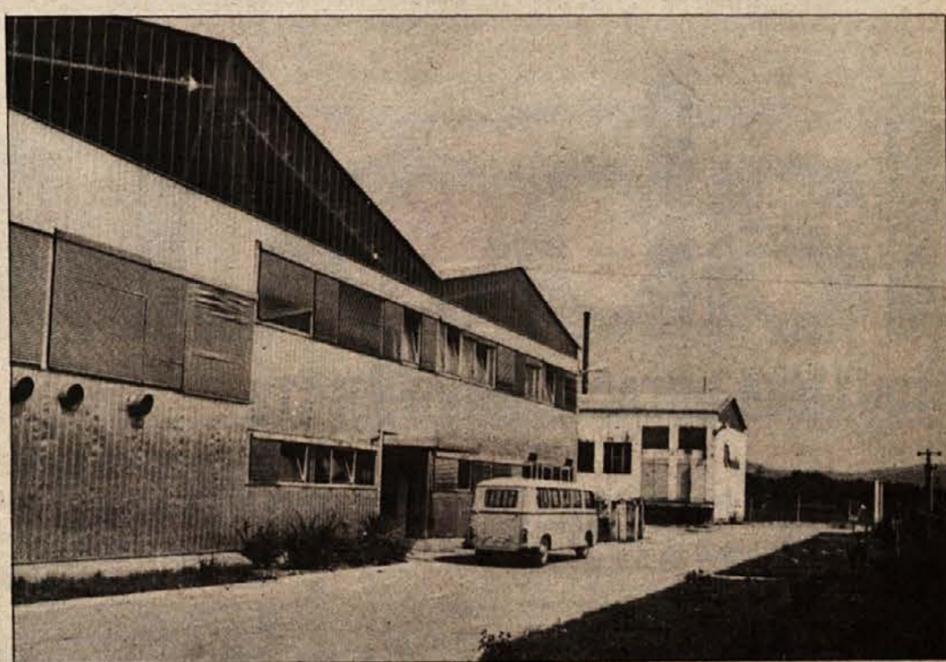
IZVRŠUJEMO:

- SPLOŠNA GRADBENA DELA,
- VODOVODNE INSTALACIJE,
- STROJNE IN PREVOZNE USLUGE TER
- KOMUNALNA DELA

**ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE
IN SE PRIPOROČAMO!**

V Šentrupertu so delavci Tregrada zgradili nov stanovanjski blok.

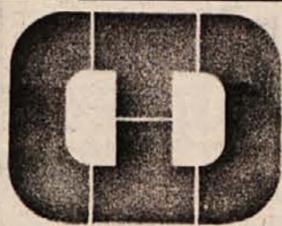
**ČESTITAMO
ZA PRAZNIK
OBČINE**

PROIZVODNJA AKRILNIH PLOŠČ IN PREDELAVA AKRILNIH PLOŠČ V GRADBENE ELEMENTE:
- SVETLOBNE KUPOLE
- SVETLOBNE TRAKOVE
MONTIRANJE TEH GRADBENIH ELEMENTOV

PRAZNIK OBČINE TREBNJE

trebanjska
industrija
montažnih objektov, p. o.
trebnje

trimo

VEČJA PRODUKTIVNOST – BOLJŠA PRIHODNOST

Trimo je od leta 1962, ko o se združili obrati IMP, Litostroj in Inkot, do danes zrasel v sodobno podjetje s prek 600 delavci, ki z moderno in ekonomično tehnologijo grade objekte v domovini in v tujini. Gradijo industrijsko-proizvodne hale, skladišča in garaže, servisne in tehnične delavnice, objekte za šport in rekreacijo, objekte za potrebe kmetijstva, sejemske hale, trgovske objekte, upravne zgradbe, stanovanjske objekte... Po lastnem programu izdelujejo in montirajo elemente kovinskih konstrukcij, iz katerih sestavljajo razne namenske objekte, proizvajajo in montirajo krovne in fasadne plošče, električna mostna dvigala do 10 Mp nosilnosti, izdelujejo rezervoarje do 200 m³ prostornine ter vgrajujejo okna in vrata v TRIMO objekte.

Danes je Trimo organizacija združenega dela, ki ima v načrtu formiranje treh temeljnih organizacij združenega dela.

Kako povečana produktivnost vpliva na razvoj podjetja in na boljši standard zaposlenih, lahko razberemo tudi iz naslednjih podatkov. Leta 1964 je bilo v Trimu zaposlenih 90 delavcev, skupni dohodek je znašal dva milijona in sto tisoč dinarjev, osebni dohodek delavca pa je bil 391 dinarjev. Leta 1977 je bilo v Trimu že 480 delavcev, skupni dohodek je znašal 368.410 din, osebni dohodek pa je bil v povprečju 4800 dinarjev. Produktivnost dela je v tem obdobju zrasla za več kot trikrat, z nabavo novih sodobnih osnovnih sredstev pa je bila omogočena osvojitve novih tehnoloških sistemov in desetkratno povečanje proizvodnje.

Celotni Trimov program je izdelan v lastnem projektantskem biroju, ki aktivno sodeluje z ostalimi projektantskimi organizacijami. V Trimu je zaposlenih 28 inženirjev, veliko truda in sredstev pa vlagajo tudi za izobraževanje ob delu.

Trimovi plani za prihodnost so usmerjeni predvsem v izdelavo lažjih in cenejših konstrukcij. Enostavnejša, bolj avtomatizirana in modernizirana proizvodnja bo omogočila trikratno povečanje proizvodnje, medtem ko bodo nove investicije prinesle stodstotno povečanje produktivnosti ob povečanju števila zaposlenih za samo deset odstotkov.

S tako poslovno politiko in uresničevanjem načrtov bodo Trimovi delavci ob do sedaj zgrajenih 700 objektih raznih velikosti (od 1000 do 3000 kvadratnih metrov) dosegli še veliko novih delovnih zmag.

TRIMO v zadnjem času veliko gradi v SR Makedoniji. Na posnetku je nova Trimo hala za podjetje „Alumina“ v Tetovu. (Foto: B. Babić)

PRAZNIK OBČINE TREBNJE

KROJAŠKO PODJETJE

krotend

TREBNJE

- IZDELOVANJE OBLAČIL PO MERI,
- IZDELOVANJE RAZNIH UNIFORM in
- IZDELOVANJE ZAŠČITNIH SREDSTEV (oblačil)

ZA PRAZNIK OBČINE TREBNJE ČESTITAMO VSEM OBČANOM IN POSLOVNIM PRIJATELJEM IN SE PRIPOROČAMO!

labod

TOVARNA OBLAČIL NOVO MESTO

TOZD „TEMENICA“ TREBNJE

PRIPOROČAMO KVALITETNE MOŠKE OBLEKE IZ NAŠEGA PROIZVODNEGA PROGRAMA IN OBENEM ČESTITAMO VSEM OBČANOM IN POSLOVNIM PRIJATELJEM ZA PRAZNIK OBČINE TREBNJE

ljubljska banka

Temeljna dolenjska banka

čestita vlagateljem in občanom občine Trebnje za praznik občine Trebnje in se priporoča za obisk v novih poslovnih prostorih v Trebnjem, cesta Gubčeve brigade 4.

Mercator

**MERCATOR
TOZD GRADIŠČE
TREBNJE**

ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE

ZA PRAZNIK OBČINE TREBNJE ČESTITAMO VSEM OBČANOM IN POSLOVNIM PRIJATELJEM IN SE PRIPOROČAMO ZA OBISK V NAŠIH PRODAJALNAH IN BIFEJIH!

Resitev prejšnje križanke

K	O	S	T	A	M	A	K			
O	K	T	E	T	E	M	O			
L	A	R	E	A	K	T	E	R		
E	R	I	G	L	A	A	R	E		
T	R	I	G	L	A	V	I	L		
L	A	N	J	G	A	L	K	A		
S	T	A	K	A	K	A	R	T	A	
M	L	R	A	K	E	L	E	D	E	N
O	M	E	U	T	A	H	T	O	R	I
S	A	K	T	E	D	I	A	V	O	N

prigisite misli

Da bi naravo obvladali, jo moramo najprej ubogati.
F. BACON
 Najvažnejše v življenju je, da nekoga ljubiš. Druga najvažnejša stvar je, da imaš nekoga, ki ga lahko ljubiš. In tretja, da se prvi in drugo dogodi v istem času.
H. SCHNEIDER
 Radovednost je skrivnost večje.
N. DOUGLAS

d l	stanje	barvitost	stari balkan. narod	naš otok	očrt	d l	prestolnica asirija	hrb pri beogradu	izdelovalce vate
otroško vozilo						mit. duša umrlega			
star denar						vrba			
dokaz neprisotnosti						king cole			
trenje				mit. morska pošast		barva kart			
okamenela smola				tur. vojak					
					ober	zelatina iz alg			
d l	dekor	nem. pleme paji za sekanje		pritok rena (trojska lilija)		ljudsko glasbilo		vzor	
župančič			ples	ladja ar-gonavtov		litij			
korobač			žime			posoda			
redkejša žival (rak!)			loj od čreva imperia			avstral. noj			
preobčutljivost						medena rosa			
močnik			igralec shariff			gorstvo v sz			

Ljudje ravno niso, vendar pa...

Ljudem podobne opice upravičeno nosijo ta naziv – Podobnosti so večje, kot smo dosedaj menili – Iskra razuma tli v opičjih možganih in v stiku s človekom svetleje zagori

Holandski etolog A. Kortland je ob neki priložnosti, ko je tekla beseda o človeku podobnih opicah, dejal: „To niso ljudje, vendar tudi živali niso.“ Tem besedam bi danes pritrdili mnogi znanstveniki, ki se ukvarjajo s preučevanjem primatov. Znanost je namreč naredila velik korak naprej v razumevanju živali, katerih evolucijska pot je tako dolgo tekla ob človekovi. Biološko in intelektualno so primati veliko bližje človeku, kot so doslej smatrali. Geoffrey Bourne, direktor centra za preučevanje primatov, trdi, da raziskovanja kažejo vse bolj jasno, kako človek ni tako enkratna pojava. Prepad med človekom in njemu podobnimi opicami se je v očeh znanosti zelo zožil.

Zoologi razlikujejo tri tipe ljudem podobnih opic: orangutane, gorile in šimpanze. Med njimi je največja neznanka rdečkasti orangutan iz indonezijskih džungel. Hkrati je to edini pravi prebivalec drevja. V živalskih vrtovih orangutani povsem spremenijo svoje obnašanje, zapadejo v mrtvila in ravnodušnost, tako da se na izsledke in opažanja pri ujetih orangutanah znanost ne more kaj prida zanesti. Največji primat je gorila. Doseže do 225 kilogramov in 160 cm višine. Tudi gorila je v ujetništvu povsem drugačna.

Morda je bilo prav to krivo, da je ob obeh omenjenih opicah veljalo krivo mišljenje. Sele raziskovanja v divjini, ko so raziskovalci mesece in mesece sledili krdelom goril in orangutanov, so prinesla odkritja, ki so mnoge presenetila.

POHOTNEŽI SAMO V FILMIH
 Slavni King Kong je v obeh filmih utelesil predstavo ljudi o velikih primatih – gorila naj bi bila

Vse te podobnosti znanost s pridom izkorišča. Primata uporabljajo za najrazličnejše preiskave namesto ljudi. In ne samo pri preučevanju fizioloških pojavov, ampak tudi duševnih. D. Hamburg iz Stanforda je ugotovil, da skoraj ni razlik v duševni depresiji šimpanza in človeka. Raziskovalci iz Stanforda so odkrili še dejstvo več: tudi mladi primati grede skozi težko obdobje pubertete, skoraj prav tako dolgo kot pri človeku.

KAJ PA PAMET?
 Za mnoge primatologe pa je še vedno najbolj razburljivo odkritje in preučevanje razumnosti človeku podobnih opic. Danes je jasno, da so primati daleč bolj inteligentni, kot so si o tem pred desetimi leti sploh drznili pomisliti. A. Gardner z nevaske univerze pravi: „Predpostavljamo, da niso tako bistri kot ljudje, vendar pa niso dosti bolj neumni.“

Gardner je s svojo ženo Beatrice naredil pionirski poskus. Pred 11 leti je ob pomoči študentov vzgojil osem mesečnega mladiča šimpanza. Poskusil je, če se da opico naučiti pogovora in sporazumevanja. Ker primati nimajo govornih organov, sposobnih govorice, so mladiča začeli učiti abecede gluhomih. Po petih letih je mladič poznal in prepoznal že 132 znakov, hkrati pa obvladal tudi osnove slovnice in stavčne zgradbe.

Po tem uspelem poskusu so Gardner in njegovi pomočniki nadaljevali z raziskavami. Trenutno

„vzgajajo“ štiri nove primate, od katerih veliko pričakujejo.

ZGOVORNI KOKO

Se večje uspehe je dosegla psihologinja Francine Patterson, ki je naučila petletno gorilo Koko 300 znakov abecede gluhomih.

„Koko je najbolj zgovorna opica na svetu,“ pravi Pattersonova. „Njena sposobnost dojemanja ustreza moči dojemanja otroka istih let.“ Zanimivo je, da zna gorila Koko izraziti tudi čustva. Ko so jo vprašali, kako se počuti, je nekega dne odgovorila, da je žalostna ter da te jokala.

Druga „zvezdnica“ je petletna Lana, šimpanzka, ki je v štirih letih obvladala način pogovora z računalniškim jezikom. S pritiskanjem na gumbe, na katerih so simboli, zna tvoriti preproste stavke in izražati zahteve, želje in preproste ugotovitve. Besedni zaklad Lane obsega dobrih sto besed, med njimi pa je nekaj takih, ki jih je šimpanzka sama skovala.

Jezik, kot so ga razvili za poskuse z Lano, zdaj s pridom uporabljajo pri vzgoji duševno zaostalih otrok.

Gorila Koko s svojo učiteljico Francine Patterson.

VAŠA ZGODBA

ČE ISKRA ŽIVLJENJA UGASNE

V bolniški sobi je bilo vse tiho. Slišati je bilo le dihanje žena in deklet. Irena je skoraj že zadremala, ko se je na vratih prikazal zdravnik v beli halji. Stopil je k njeni postelji, mimogrede pogledal na temperaturni list in ji dejal: „Vse je v redu, danes boste lahko odšli domov. Sporočili smo vašemu možu, naj vas pride iskat, a ga še ni...“

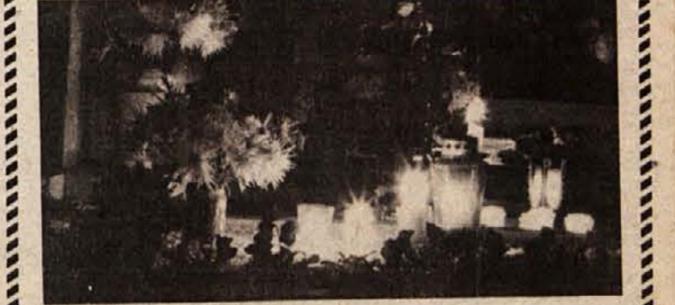
„Saj grem lahko tudi sama domov, mar ne?“
 „Prav, prav,“ je pomirjevalno odgovoril zdravnik na njeno hlastno vprašanje. „Oglasite se v pisarni, da vam vrnejo dokumente,“ je zdravnik še naročil in snel temperaturni list.

Ni strpela več na postelji. Komaj je zdravnik odšel, je že vstala in se odpravila, da zapusti bolnišnico. V kopalnici se je hitro preoblekla, si uredila lase, potem pa se za nekaj trenutkov vrnila v sobo, da bi pomagala ženi in dekletu, s katerimi je bila nekaj dni skupaj.

Stopila je na ulico. Gosto je snežilo, debele cunjaste snežinke so tiho legale na tla.

Na poti proti avtobusni postaji je ponovno, kot v nekem pospešenem filmu, preletela nedavne dogodke. Domislila se je tiste prve srečne, navdušene ure, ko je zvedela, da bo mati. Kako vesela je tekla k Andreju, da bi z njim delila srečo materinstva. Mislila je, da bo pravkar pečeni oče prav tako vesel drobnega bitja, ki se je začelo razvijati v nji. A grdo se je zmotila. Andrej se je novice ustrašil. Nič ni pomagalo, ne prošnje ne jokanje; morala je v bolnišnično splavit. In tam so ji beli zdravniki vzeli srčno želenežnega otroka.

Omotična od slabosti in podoživeteга razočaranja je prišla do avtobusne čakalnice. Sedla je na edini prosti prostorček na klopi. Kmalu za njo je v čakalnico stopila mati z otrokom. Nihče se ni domislil, da bi vstal in ji odstopil svoj prostor.

„Sedite na moj prostor,“ je dejala Irena. Žena jo je hvaležno pogledala in sedla. Bila je hudo utrujena, saj je morala nekajletnega otroka zaradi sneženja nositi v naročju. Deklici je odpela plašček in dete je veselo zakrililo z ročicami kot ptiček, ki se uči letati. Mati je dala otroku piškotek. Deklici so se zasvetile oči v pravi otroški radosti. Irena se je ob tem nasmehnila. Toda hip nato jo je močno zbudilo pri srcu. Vsega se je domislila.

Ni mogla več zdržati v čakalnici. Stopila je ven in se zagnala v padajoči sneg. Htela je po neznanih mestnih ulicah in jokala, jokala. Ko se je z jokom malo potešila, ji je bilo lažje. Toda vedela je, da grenkobe in praznine, ki jo je tako ostro začutila v sebi, še dolgo ne bodo sprale solze.

LJUBICA

ZAHVALA

Ob boleči in prerani izgubi našega ljubljenega moža in skrbnega očeta, deda, tasta, brata, strica, bratranca in nečaka

LOJZETA STARIHE

borca in VVI NOV iz Črnomlja

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem ter vsem, ki so nam stali ob strani v tem tragičnem trenutku, obsuli pokojnika z vencem in cvetjem in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se Republiškem odboru ZZZB NOV Ljubljana, ki je bdel nad našim atom zadnji dan življenja, vsem zdravnikom in ostalemu zdravniškemu osebju pljučnega oddelka bolnice Novo mesto, ki so ga skušali obdržati pri življenju, a jim zaradi hude in zahrbtnje bolezni to ni uspelo. Nadalje se zahvaljujemo Občinskemu odboru ZZZB NOV Črnomelj za organizacijo pogreba in govornikom za izrečene poslovilne besede. Hvala vsem za izrečeno sožalje.

Neutolažljivi: žena Katka, otroka Ivan in Darka z družinama

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, skrbnega očeta in starega očeta

ALOJZA ŠPELIČA

dolgoletnega cestarja v pokoju
Potok 3

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in vaščanom, ki so mu poklonili vence in cvetje ter nam izrazili pismo ali ustno sožalje. Posebno zahvalo smo dolžni občini Straža, Cestnemu podjetju Novo mesto, Zvezi upokojencev, župniku za opravljeni obred ter vaščanom Dularju, Bukovcu in Sinkovcu.

Žalujoči: žena Tončka, hčerki Marija in Jelka z družinama ter drugo sorodstvo

TROSTRELEC

leno za Hutter-
 in Velika Kača,
 načelnimi podrob-
 in obtežila s
 to se se odpe-
 pustili v vodo.
 bi morskri raz-
 ubil očeta, pe-
 druge žrtve,
 hitro oprav-
 kovalo nemajhno

92.
 V hiši jih je sprejel Ostrostrelec. Obsuli so ga s presenečenimi vprašanji in povedal jim je, da so mu dali Mingi »dopust«, ker je s častno besedo obljubil, da se vrne. »Sicer pa,« je nadaljeval, »se tako imajo za neomejene gospodarje jezera, katerim ne more nihče uiti. Prinašam tudi njihove predloge: Harryja in Veliko Kačo so zaradi njune hrabrosti pripravljene izpustiti, le Vah-ta-vah zahtevajo nazaj. Obenem vabijo Tomovi dekleti, naj se preselita v njihove vlgvane. Dovolj časa imamo za preudarek, odgovor jim moram prinesiti že le jutri.«

93.
 Harry je takoj izjavil, da je preveč od blizu povohal smrt, da ne bi znal ceniti predloga Indijancev. Po njegovem je bilo nesmiselno, boriti se proti celemu plemenu. Sklenil je, da o mraku pobere svoje stvari in se izmuzne med sovražnimi stražami. Nihče ni nič rekel na to, kajti razlika med to njegovo namero in med vedenjem Ostrostreleca, ki je bil pripravljen držati dano besedo, pa čeprav ga je vodila v smrt, je bila preveč očitna. »Harry hoče torej skleniti mir, kaj pa naj sporočim Mingem o tebi Velika Kača?« je vprašal Natty.

TAT V KLETI - V noči na 23. avgustu je neznanec ukradel iz nezaklenjene kleti Rozalije Drganc v Kalu pri Semiču motorno žago, vredno 6.000 dinarjev. Za storilcem povzvedo.

OBISKOVALEC V KURNIKU - S četrtka na petek ponoči je tat obiskal kurnik Helene Pajk v Volčjih jamah. Odsel je 2 kokoši in kolkjo s 17 piščanci.

RAZGRAJAL V GOSTILNI - V soboto zvečer so trebanjski miličniki pridržali od iztreznitve Kasima Vrabca, 24 let, iz Zavidovičev, ki je razgrajal v gostilni Springer. Čaka ga tudi zagovor pri sodniku za prekrške.

TAT V KAMPU - Z nedelje na ponedeljek so bili okradeni štirje Angleži, ki so prenočevali pod šotorom v kampu na Otočcu. Tat je prezal šotorsko krilo ter iz notranjosti izvel denarnico in torbice. Angleži je oškodoval za 2.500 dinarjev, 750 DM, za bone za 370 litrov bencina in nekaj angleškega, francoskega in avstrijskega denarja. Za nameček je enemu od Angležev ukradel še ročno uro. Za storilcem povzvedujejo.

KOMBI IZGINIL - 28. avgusta ponoči je izginil dostavni avtomobil podružnice časopisnega podjetja Delo v Novem mestu, ki je bil parkiran pred trgovino Avtodeli. Tatove kombija IMV 1600, svetlo sive barve, ki ima ljubljansko registracijo LJ 199-923, še iščejo.

TAT SPET LAČEN - V noči na ponedeljek je imela Helena Pajk iz Volčje jame spet „obisk“. Iz kurnika ji je tat tokrat odnesel 7 kur. Ugotovili so, da na delu ni bila lisičica, ampak tat na dveh nogah.

KRONIKA NESREČ

TRAKTORIST PREHITEVAL - Ozka cesta in nepravilno prehitavanje sta botrovala nesreči, ki se je pripetila 23. avgusta ob 19. uri v Zloganju pri Škocjanu. Franc Mlakar iz Gor. Dol je po lokalni cesti vozil traktor s priklopnikom. V Zloganju je začel prehitovati traktorista Avgušтина Gričarja iz Dol. Dol, zaradi ozke poti pa je z levimi kolesi vozil po travi. Ko je zapeljal na kup gramoz, se je traktor prevrnil na bok pred Gričarjev traktor, ki ga je voznik še pravočasno ustavil. Mlakar je pri tem padel pod traktor in se hujše poškodoval.

PRAVOČASNO IZ PLAMENOV - Istega dne ob 24. uri je Ignac Kalin iz Ljubljane vozil osebni avtomobil od Metlike proti Novemu mestu. Pri Vel. Cerovcu je v levem nepreglednem ovinku zaradi neprimerne hitrosti zapeljal v desno in trčil v odbojno ograjo. Vozilo se je prevrnilo na bok in še 15 metrov drselo po cestišču. Pri tem je iz rezervoarja tekel bencin, vozilo se je vnelo in zgorelo. Voznik in sopotnik sta se pravočasno rešila iz avtomobila, gmotne škode pa je bilo za 75.000 dinarjev.

TRČIL V VAGON - 2. avgusta dopoldne je Stane Jurglič iz Sp. Blata pri Grosupljem vozil motorno drezino od železniške postaje v Briljnu proti Šmihelu in pred seboj rinil železniški vagon. Do nezavaranega železniškega prehoda na Ulici Milke Šobar je pripeljal v trenutku, ko je po cesti pripeljal voznik osebne avtomobila Rudolf Fabjan iz Novega mesta. Po trčenju v vagon je vozilo odbilo pod progo. Fabjan jo je odnesel brez poškodb, gmotna škoda pa je za 30.000 dinarjev.

PREHITRO PO MOKRI CESTI - V soboto popoldne je Franjo Pribanič iz Duge Rese vozil osebni avtomobil od Suhorja proti Metliki. V ovinku pri Bereči vasi je na mokri cesti zaviral, zato je avtomobil zaneslo na nasip, od koder se je prevrnil pod cesto. Ranjena je bila sopotnica Zdenka Pribanič iz Duge Rese. Odpeljali so jo v novomeško

Bolniška na njivi koruze

Sodišče združenega dela odločilo, da Martin Drgan s svojo navzočnostjo na polju ni kršil bolniškega staleža

Sodišče združenega dela v Novem mestu je v senatu pod predsedstvom Vladimirja Bajca pred kratkim odločilo, da je Tovarna opreme Mirna dolžna Martinu Drganu iz Gor. Jesenic pri Šenturpetu izplačati nadomestilo osebnega dohodka za štiri dni. Gre za 425,10 dinarja.

Martin Drgan je grajal postopek Tovarne opreme Mirna, ki je na temelju odredbe kontrolorja bolniškega staleža Izidorja Likarja odklonila izplačilo nadomestila osebnega dohodka za štiri dni bolniške v lanskem oktobru. Likar je trdil, da

Drgana ob njegovem obisku ni bilo doma, s sosedovo pomočjo da ga je zalotil, kako je na svoji njivi sekal kornuznico. Drgan pa je povedal, da ni bil na njivi in da ni delal.

Sodišče je kontrolorju Izidorju Likarju v celoti verjelo, vendar po mnenju zdravnikov za Drganovo vrsto bolniške ni potrebno nujno ležanje. Drugače rečeno: rezanje kornuznice ni v ničemer poslabšalo Drganovega zdravstvenega stanja, zato s svojo navzočnostjo na polju v ničemer in z ničemer ni kršil bolniškega staleža.

SMRT ZARADI IZSILJEVANJA

23. avgusta se je pripetila prometna nesreča v križišču cest Brežice-Dobova-Catež. Stjepan Posavec iz Zagreba je pripeljal z osebnim avtomobilom iz Dobove in v križišču zavijal v levo za Catež, ne da bi se prepričal, če je cesta prosta. Pri tem je zaprl pot tovornjaku s prikolico, ki ga je pripeljal po prednostni cesti iz Cateža Franjo Kerman iz Maribora. Tovornjak je zadel zadnji del osebnega avtomobila. V nesreči se je hudo ranila Posavčeva sopotnica Anđjelka Malek iz Laduca in je med prevozom v zagrebško bolnišnico podlegla poškodbam.

NEVARNA STRELA

24. avgusta okoli 17. ure je udarila strela v živalski hlev Stanka Grudna v Gabrijelah pri Krmelju. Hlev je pogorel, hkrati pa še 12 ton sena, 4 tone slame, 10 m³ desk in razno kmetijsko orodje. Materialne škode je za 200.000 dinarjev. Gasilcem je uspelo požar omejiti, ni se razširil na sosednje zgradbe.

26. avgusta ob 10. uri pa je tresčilo v kozolec Antona Kostreca v Dečnih selih. Gmotne škode je za 50.000 dinarjev. Rešili so precej orodja, ki je bilo spravljeno pod kozolecem.

SMRT POD TRAKTORJEM

25. avgusta okoli 21. ure je Anton Vodopivec, 21 let, iz Kalc vozil neregistriran traktor po cesti Bučka - Raka. V Raki je zaradi neprimerne hitrosti v ovinku zadel v breg in se prevrnil. Traktor je pokopal pod seboj voznika, ki je umrl na kraju nesreče.

OBSTAL TIK NAD SAVO

24. avgusta ob 23.40 je vozil po lokalni cesti iz Sevnice proti Blanci z osebnim avtomobilom Branko Urh iz Canja. V Gor. Brezovem ga je zaradi neprimerne hitrosti zaneslo v desno na nasip in v drevo. Vozilo je odbilo nazaj, da je komaj obstal na kolesu tik nad Savo. Hujše je bil poškodovan sopotnik Franc Vilčnik iz Blance, ki so ga prepeljali v celjsko bolnišnico. Gmotne škode je za 10.000 dinarjev.

S TRAKTORJEM V VLAK

21. avgusta se je pripetila prometna nesreča na dvorišču tovarne Djuro Salaj v Krškem. Milan Bučar, delavec iz tovarne, je brez izpita vozil neregistriran traktor s prikolico po tovarniškem dvorišču proti glavni cesti. Zapeljal je na enosmerni industrijski tir v trenutku, ko je v tovarno z železniške postaje pripeljala kompozicija nekaj tovornih vagonov. Kljub zaviranju strojevodje je lokomotiva zadela traktor in ga popolnoma uničila. Hudo ranjenega Bučarja so odpeljali v bolnišnico. Gmotne škode je bilo za 10.000 dinarjev.

Dva mrtva zaradi prehitevanja

22-letni Franc Kocjan iz Ardra pri Raki je 24. avgusta ob 18.10 vozil tovornjak po magistralni cesti proti Zagrebu. V tem času je rahlo deževalo. Pri vasi Odrga blizu Trebnjega mu je nasproti pripeljala kolona vozil, iz katere je nenadoma zapeljal na levo in začel prehitovati voznik osebne avtomobila arabske registracije 27-letni Abdul Karim Muhamed Zreba iz Rima. Kljub umikanju tovornjaka sta vozili čelno trčili in tovornjak je nato 21 metrov potiskal osebni avtomobil po cesti. Na kraju nesreče je podlegel poškodovan sopotnik na prednjem sedežu v osebnem avtomobilu 31-letni libanonski državljani Abdul-Haf Mohamed Bassa, hudo ranjene: voznika osebne avtomobila in sopotnika na zadnjem sedežu Muhameda Naserja in Alija Ramadana Walyja pa so prepeljali v novomeško bolnišnico, kjer je 26. avgusta umrl še Ramadan Waly. Lažje je bil v nesreči ranjen tudi voznik tovornjaka. Materialno škodo so ocenili na 150.000 dinarjev.

UMRL ZA POSLEDICAMI NESREČE

V nedeljo je v novomeški bolnišnici umrl Maks Stritar, 44 let, iz Pokleka pri Sevnici, udeleženec v prometni nesreči, ki se je pripetila 19. avgusta ob 15.10 v Starem gradu na regionalni cesti Brežice-Krško. Takrat je Ivan Cizelj iz Zg. Pohance vozil traktor s priklopnikom proti Krškemu. V Starem gradu je ustavil, ker je nameraval zaviti v levo. Takrat je za njim z neprimerno hitrostjo pripeljal voznik osebne avtomobila Kristl Kerin in se zalezel v priklopnik. Vozilo se je po trčenju začelo prevračati. Hujše sta bila ranjena sopotnika v osebnem avtomobilu Maks Stritar in Drago Prah iz Canja, voznik Kerin pa lažje.

ZABODEL ŽENINEGA ZANANCA

V nedeljo popoldne sta se v parku v Krškem sprehajala Majda Bohorc in bolgarski državljani Atanas Maslinov. Za njima je prišel Majdin mož Anton Bohorc, ki je ženo začel pretepati. Maslinov mu je to poskušal preprečiti, nakar se je Bohorc lotil še njega. Maslinov se je pogнал v beg, vendar ga je Bohorc dohitel in ga z nožem zabodel v hrbet. Obračunavanje je preprečil Bohorcev sorodnik, ki je bil v bližini. Bohorc je nato sam odšel na postajo milice in povedal, kaj je naredil, sodnik pa je zanj odredil pripor.

POPRAVEK

Minuli teden smo poročali, da je za posledicami prometne nesreče pri Dobovi v brežiški bolnišnici umrl 15-letni Bojan Lovrenčič iz Kočevja. Ime kraja nesreče se pravilno glasi Dobrava, Bojan pa se je pisal Lovrenko in ne Lovrenčič.

Letos več blokov na podeželju

V Straži, Sentjerneju in Škocijanu bodo že letos začeli graditi nove bloke - Graditi je potrebno tam, kjer so lokacije, da ne bi denar v ta namen čakal

Septembra letos bo v Sentjerneju vseljiv novi blok, v katerem je 17 stanovanj, od tega 11 solidarnostnih. Poudariti velja, da se je pri tej gradnji zelo izkazal Novograd. Posmeha so bili deležni, ko so ob prevzemu del v začetku leta zagotovili vselitev do septembra letos, pa so dela končali pred rokom. Razen v Sentjerneju bo septembra tudi v Straži vseljivih 29 družbenih stanovanj. Med temi je 6 stanovanj

kupljenih iz solidarnostnih sredstev, ostale pa je pokupil predvsem Novoles za svoje potrebe.

Trenutno se gradnja družbenih stanovanj vse bolj širi na podeželju, ker v mestu manjka lokacij. Tako so v Straži že začeli z zemeljskimi deli za gradnjo nadaljnjih štirih blokov s 55 stanovanji, ki bodo vseljiva za občinski praznik v prihodnjem letu. Še letos pa bodo z gradnjo blokov nadaljevali tudi v Sentjerneju. Gradili bodo nekaj večjih stanovanj, za

katere je zainteresirana zlasti tamkajšnja Iskra.

Pred koncem leta 1978 je napovedan še začetek gradnje 12-stanovanjskega bloka v Škocijanu, s čimer bo izpolnjena dolgoletna želja krajanov. Tam bo v bloku z 12 stanovanji polovica stanovanj kupljenih iz solidarnostnih sredstev.

Novomeška stanovanjska skupnost ima trenutno toliko sredstev, da bi lahko pripravi kupila 100 solidarnostnih stanovanj, vendar jih ni mogoče kupiti.

Tržnica bo lepša

Do oktobra bo nared začasna preureditev

Preureditev novomeške tržnice je sicer predvidena v bližnji prihodnosti, vendar so planirana dela tako obsežna, da jih nikakor ne bi zmogli do oktobrske konference mest, ko mora biti naše mesto „kot pušljica“. Predlagali so, naj bi med tem tržnico vsaj začasno preuredili in jo polepšali tako rekoč na zunaj.

Obnovili bodo zadnjo steno tržnice, preplepskali in obnovili prodajalno rib in mesa, obnovili vodomet za umivanje in kanalizacijo ter s hortikulturnimi rešitvami polepšali zunanji videz. Razen tega nameravajo k začasnim delom novomeške tržnice pristihi oplesk železne konstrukcije in popravilo tlaka, električne napeljave ter nabavo primernih stojnic in tehtnic. Če bo vse to do oktobra res urejeno, potem nam tudi začasna rešitev tržnice v dveh mesecih pri- naša več, kot smo prej leta naredili zanjo...

PRAVI DOPUST ZA DELAVCE

V tovarni zdravil ugotavljajo, da se je v letošnji poletni sezoni v aranžmanu Krke povečalo število letovalcev. Zlasti je razveseljivo, da je bilo med 1782 letovalci več delavcev in njihovih družin, ki imajo najnižji osebni dohodek na člana družine. Največ „krkašev“ je letos letovalo (deloma še letujejo) na Hvaru, nato v Šibeniku, Umagu, Piranu, v Sukošanu in na Pagu. Odgovorni za družbeni standard v tovarni menijo, da se bo v prihodnjih letih število pravih dopustnikov še povečalo, ker bodo imeli do leta 1982 že 300 lastnih ležišč v več počitniških domovih. Prihodnje leto bo vseljivih tudi 12 novih počitniških hišic v Nerezinah na Lošinjju.

POVSOD POBIRAJO KROMPIR - Kamorkoli si te dni zavil v mesto, povsod se je mudila enaka podoba: cele družine so po njivah pobirale krompir in ga zlagale v gajbe. „Smo se bali, da bo gniljavoljo obilnega dežja spomladi, pa je k sreči lep in kar precej je.“ so povedali Knafelčević iz Srebrnič pri Novem mestu (Foto: R. Bačer)

LJUBITELJI CVETLIC

Novomeščani imajo radi rože in rastlinje, kar je mogoče dokazati s številkami o prodaji tovrstnega blaga v novomeški vrtnariji in cvetličarni. V preteklem letu so stranke pokupile 70.000 rož - enoletnic, 57.000 cvetlic v lončkih, 45.000 siljenih rastlin ter 15.000 kosov okrasnih dreves in gmovnic.

Novomeška kronika

DVA NOVA LOKALA - V zadnjem času sta v ožjem mestnem središču odprla svoja lokala dva obrtnika: urarsko delavnico je v nekdanji prodajalni pijač pri mostu na Glavnem trgu odprl Sine Budina, zlatarska delavnica pa je v nekdanji Lenardičevi slasičarni druga tovrstna hiša v našem mestu. Občan želijo, da bi bilo tudi več popravilnišnic čevljev in raznih gospodinjstvenih strojev, manjka pa tudi šivilj.

KDAJ BO AVTOBUS? - Drska je postala pred kratkim številnejša še za 80 družin, zato je spet več interesentov za uvedbo avtobusnega postajališča in lokalne proge do mesta in nazaj. V ostalih večjih odročnih naseljih je prevoz že urejen. Drska pa še vedno čaka.

BOLJ MALO DOMAČIH KMETIC - Ponedeljkova tržnica se ni mogla pohvaliti s tako ponudbo domačih proizvajalcev iz okolice mesta kot prejšnjikrat, na stalnih stojnicah pa je bilo moč dobiti vsega, kar premore narava v tem času. Stranke so že spoznale, da se izplača najprej pregledati cene, potem kupiti, kajti isto blago ima pri raznih prodajalcih različno ceno. Breskve so tokrat veljale 20 dinarjev kilogram, grozdje od 16 do 20 din, hruške od 16 do 20 din, paradižnik od 14 do 16 din, banane 12 do 14 din, slive 13 do 15 din, paprika 14 din in solata 16,80 do 20 din kilogram.

Ena gospa je rekla, da so novomeški gasilci zagotovo najbolj iznajdljivi na svetu. Če jim kolega, ki je šel na dopust, zaklene potapljaško opremo, se za avtomobilom, ki pade v reko Krko, potaplja kar v gatah.

Vendar konec jare kače

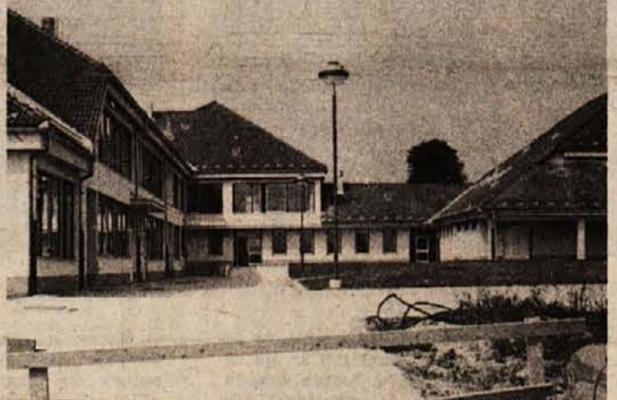
Z enoletno zamudo se posebna šola seli v novo stavbo

Te dni je bil tehnični prevzem nove stavbe za posebno šolo v Šmihelu. Od lanskega julija je stala gotova in čakala na otroke. „Mučili so muko“, bi rekli Belokranjci temu, kar so zlasti zadnje leto, sicer pa tudi že poprejšnjih dvaindvajset let, doživljali v posebni šoli glede prostorske stiske, pa je vendarle tudi temu napočil konec.

Ko bi se lani morali seliti, je bilo ugotovljeno, da ni vode, ne kanalizacije in ne ceste. Tudi zdaj še ni asfalta, dva dni pred selitvijo stavba še ni imela priključka za vodo, pa vendar so tokrat morali iz dijaškega doma seliti svojo šolsko dejavnost in internat, ker je že več drugih interesentov komaj čakalo na izpraznjene prostore. Posebna šola bo torej novo

šolsko leto začela v moderni in funkcionalno grajeni stavbi, s sodobno urejenim internatom. Šolalo se bo 120 otrok v 12 rednih oddelkih, imeli bodo še dva oddelka delovnega usposabljanja in dva oddelka podaljšanega bivanja. V internatu bo bivalo nekaj nad 50 gojencev.

Kadrovsko je šola dobro zasledena, težave imajo edino s snazilko, ki je dosedaj niso mogli dobiti na noben razpis. Kaže, da je za tovrstno delo čedalje manj interesentov. Pomanjkljivosti, šteti jih je kot manj pomembne, bodo še uredili, tako da je selitev kljub vsem zapletljajem ena največjih pridobitev za otroke, motene v duševnem in telesnem razvoju. Slavnostna otvoritev še ni napovedana, bo pa vsekakor še letošnjo jesen.

LEPA, MODEPNA IN PROSTORNA - Nova stavba posebne šole predstavlja za učence in vzgojitelje kot „noč pa dan“ drugačne delovne pogoje.

SLIVNIKOV JE NAJBOLJSI — Kruh namreč, ki ga Brežičani vsak dan v vrsti čakajo pred zasebno pekarijo. Trgovine dobivajo kruh iz Krškega, ta kruh pa občanom ne gre tako v slast, zato raje čakajo, da dobe svežega in ravno prav zapечenega iz privatne pekarije.

NOVO V BREŽICAH

SOLATE DOSTIKRAT NI — Tržnica je čisto založena z nekvalitetnim blagom, solate dostikrat ni, zgodi se celo, da sredi največje sezone ni dobili paradižnikov. Kmetice prinesejo na trg, kar pač premorejo doma, trgovina pa si slabo prizadeva zadovoljiti potrošnika z zelenjavo. Vsak namreč nima doma vrtička!

KAJ DELAJO HIŠNI SVETI? — Dela imajo najbrž dovolj, premalo skrbi pa posvečajo čistoči v svojem okolju. Nepokošena trava, gradbišča z nepospravljenim materialom in podobne stvari so samo stvar organizacije dela. Da ne govorimo o starih avtomobilih, zrelih za odpad, ki ponekod več mesecev „krasijo“ blokovsko parkirišče. Take primerke je opaziti celo nad mestnim parkom za Domom JLA...

Do vsakega delavca

V naslednjih treh tednih bo sindikat čutili v vseh delovnih sredinah, ker bodo javne razprave pred kongresom

Prvi dan, ko je Tone Jesenko, predsednik brežiškega občinskega sindikalnega sveta, prišel z dopusta, je bila že sklicana seja predsedstva, naslednji dan pa celotnega sveta. Primer nazorno kaže, da se je dopustništvo za sindikalni vrh nehalo in da začinjajo s pospešenim delom v pripravah na kongres.

„Naša glavna naloga je preveriti izpeljavo nalog, sprejetih še pred dopusti, obenem pa se ukvarjamo s študijem in obravnavo osnutkov kongresnega gradiva,“ je prejšnji teden povedal predsednik Jesenko.

Medtem ko so julija razpravljali predvsem o bodočem statutu, se zdaj lotevajo ostalih vprašanj, ki nastajajo med življenjsko prakso in tem, kar je zapisano v kongresnih gradivih. K bodočemu sindikalnemu statutu so imeli Brežičani nekaj pripomb. Omeniti velja predvsem to, da se jim predlagana dveletna mandatna doba za osnovne organizacije in štiriletna za funkcije na občinski ravni ne zdita posročena rešitev. Prepričani so, da bi se bolj obnesla štiriletna mandatna doba za vse funkcije v sindikalnih organizacijah.

Prav tako bo potrebno po mnenju Brežičanov natančno določiti, kolikšno število delavcev je potrebno, da lahko začne delovati sindikalna organizacija.

Ker so se kolektivni dopusti v delovnih organizacijah te dni iztekli in zaposleni spet prihajajo na delo, bo sindikat skušal v naslednjih treh tednih prodreti v vse sredine, da bi obravnavali osnutke kongresnih dokumentov ob praktičnih primerih iz svojega okolja.

R. B.

NOV VETER

Konec junija letos je bila v Brežicah izvoljena nova skupščina krajevne skupnosti s predsednikom Francem Tomažinom in predsednikom sveta Karlom Recljem, pa je bilo doslej kljub dopustom že opaziti premik na bolje. Brežičani so dobili spremenjen statut krajevne skupnosti, z njim vred pa tudi svet potrošnikov in poravnalni svet, ki ju prej niso poznali. Vsi novo izvoljeni organi s komisijami vred so delo resno zastavili, predvsem pa se ukvarjajo s srednjeročnim planiranjem in pripravo referendumov za novi samoprispevek v korist nujnih krajevnih del.

Inšpektorji so za red

Po rušitvah v brežiški in krški občini odločno proti črno graditeljem tudi v sevniški občini

Za nedovoljene, oziroma bolj znane črne gradnje nova zakonodaja, posebno 41. člen zakona o urbanističnem planiranju, ne predvideva samo ustavitve del, temveč govori samo še o rušenju.

Jasno je, da inšpektorjem ni kaj prijetno pri srcu, saj pomeni uničevanje zasebne lastnine tudi družbeno škodo. Pri posvaskem medobčinskem inšpektoratu združuje gradbeno in urbanistično inšpekcijo v eni osebi inž. Stane Kočevar iz Sevnice. Ima sicer pomočnika, „zasedenost“ pa je vseeno še močno pod republiškim normativom, ki določa za tako območje vsaj tri inšpektorje na področju urbanizma in dva za gradbeništvo.

Ob tako pomanjkljivi zasedbi je seveda že tako malo hvaležno delo še težje. „Problemov ne manjka,“ pravi inž. Kočevar. „V brežiški občini je pritisk na črno gradnjo večji zaradi ljudi iz bližnje Hrvaške. Kar je bilo doslej rušitev, so jih na kraju opravili graditelji sami, sicer bi si nakopali le še večje stroške. V Sevnici so predvidene najmanj tri rušitve. Podobne težave imamo tudi v Krmelju.“

Razen resne nevarnosti, da bo treba objekt podreti, črno graditeljem preti, da jim sodnik za prekrške lahko naloži globo do enega starega milijona. O vsem tem lahko tak „graditelj“ razmišlja še 30 dni v zaporu, ki je za nameček in se ga z denarjem ne da odkupiti.

Če smo se odločili, da živimo v organizirani družbi, imamo pa predpise, kje in kako graditi, jih je treba tudi spoštovati. Pri tem računajo inšpektorji na podporo vseh rediljubnih ljudi. **ALFRED ŽELEZNIK**

LEVSTEK NA ČELU TLK

V krmeljski Metalni — tozdravna lahkih konstrukcij — so imenovali za vršilca dolžnosti direktorja Milana Levstka. Tovariš Levstek je znan družbenopolitični delavec v tem delu mirenske doline. Vrsto let je bil predsednik krmeljske krajevnne skupnosti, trenutno je tudi delegat zbora združenega dela občinske skupščine. Navkljub obilici dela v tovarni in kraju uspešno študira ob delu na ljubljanski strojni fakulteti.

VSE NARED — V šentjanski osnovni šoli te počitnice ni manjkalo dela. Čez glavo so ga imeli zidarji. Ze minuli teden so uspešno zaključili vsa preureditvena dela, tako da bo šola kot prva v občini jutri začela s celodnevno šolo. Na sliki: zadovoljni malčki pri dopolnilnem pouku. (Foto: Železnik)

Kdorkoli je že kaj gradil, ve koliko samoodpovedovanja in naporov je treba. Ob tem še toliko bolj preseneča naivnost, če tega ne kaže imenovati kako drugače, ko se kdo odloči za tako samovoljnost, kot je očitna pri Sv. Ani v Šmarju.

Zasebni graditelj je pri gradnji nadstropne (!!) hiše pred spomeniško zaščiteno cerkvico uprizoril pravi juriš. Preden se je inšpektor sploh lahko prepričal, kako je s to zadevo, je na zgradbi že zrasla streha. Zakon

Gradnja na juriš

omenja rušitev, če objekt ni zgrajen do tretje gradbene faze. V tem primeru izroči inšpektor spis upravnemu organu, le-ta pa mora odločiti, ali je mogoče gradnjo legalizirati ali pa se vneše v register nedovolenh gradenj. Razumljivo je, da to ne pomeni, da si je s tem mogoče vse zatakati za klobuk. Če je objekt zrasel npr. v industrijskem rezervatu ali spomeniško zaščiteno območju, se ruši brez odškodnine. Mučna zadeva, da je kaj, ob miren sen bo spravila marsikoga.

SEVNIŠKI PABERKI

UČBENIKI NA DVEH KRAJIH — Za novo šolsko leto ponuja učbenike in vse ostalo potrebno šolski mladini tudi trgovina sevniškega Trgovskega podjetja na Glavnem trgu (nekadaj pri Setini). Nekateri so za osnovnih skrb za šolske knjige delno rešili v šolah, kjer so imeli organizirano prodajo. Zal je bila ponudba nepopolna, pa ne po krivdi knjigarjev.

PRVI METRI — Minuli teden so delavci podjetja Slovenija ceste pričeli polagati prve metre asfalta na cesti po mirenski dolini. Pred Knezom se je letošnje asfaltiranje ustavilo.

KORIST IN ŠKODA — V hotelu Ajdovec so se najbrž zamerili štabu sevniških rokometišev, ko so ob njihovi dvajsetletnici že okrog 23. ure nepreklicno zaprli točilno mizo. Uprava je ob tem dogodku izdala pismeno oporilo, po katerem je vsega krivo hotelsko osebje.

SEVNIŠKI VESTNIK

Brežiška mladina ima svoj klub na čvorišču stavbe, kjer so pisarne družbenopolitičnih organizacij, toda ni priporočati, da bi kdo nenapovedan stopil v ta prostor. Če po pomoti in slučajno dopolne odpre vrata, kot se je to zgodilo meni 23. avgusta ob 10. uri dopoldne, zagleda ob poslikani mizi sredi dvoranice gomilo „čikov“ papirnatih odpadkov, blago rdeče barve na tleh in na oknu razbito šipo. V

Ničemur podobno

sosednjem prostoru s pisarji, ki jih prav tako očitno že dlje ni nihče očistil, pa so zaboji s steklenicami. Vsekakor so že iz sanitarnih razlogov izbrali neprijetno skladišče.

Najsi bodo mladi še tako delavni in prizadevni, poskrbeti bi morali, da bi po zabavi prostor pospravili. Tak, kot je videti njihov klub, mladini brez potrebe jemlje ugled.

R. BAČER

BREŽIŠKE VESTI

Letos dve celodnevni šoli

V Leskovcu in Brestanici bo z novim šolskim letom v celodnevno šolo zajetih 779 otrok

Krško šolstvo bo te dni obrnilo list v svoji zgodovini, ko bosta začeli delati prvi dve celodnevni šoli v občini. Pred dnevi je bil za učitelje enodnevni seminar.

Prvi poskus celodnevne šole so imeli sicer že pred leti v Vel. Trnu, vendar je bila šola podružnična in uknjena zaradi premajhnega števila otrok. Z novim šolskim letom bodo v naravnost idealnih pogojih začeli s celodnevno šolo v novozgrajeni šoli v Leskovcu in pa v Brestanici, kjer pa imajo nekaj prostorskih težav,

česarvno je bila šola zgrajena šele pred nekaj leti.

V Leskovcu bo v celodnevno šolo hodilo 512 učencev, v Brestanici jih bo 267, tako da skupno število v celodnevno šolo zajetih otrok predstavlja skoraj četrtino vseh šolarjev v krški občini.

Medtem ko kadrovskih težav ne poznajo, pa bodo morali v Brestanici letos malo potrpeti glede pretesnih prostorov jedilnice in kuhinje. Težave bodo torej le z organizacijo prehrane, ne bodo pa dolgo trajale, ker je v letu 1979 v načrtu dograditev šole.

V krški občini ne bo letos nobenega oddelka s kombiniranim poukom, vse manj pa je tudi pouka v popoldanski izmeni. Le v Kostanjevici in Podbočju bodo imeli otroci 10 oddelkov popoldanski pouk, povsod drugod pa imajo pouk organiziran le v dopoldanskem času. Vsekakor je to za učence in učitelje

ugodnost, ki je v marsikateri sosednji občini niso deležni.

R. B.

VODA V NEVARNOSTI?

V Posavju je več delovnih organizacij, ki se ukvarjajo s pridobivanjem gramoza in proizvodnjo betonskih izdelkov. Vodnogospodarska inšpekcija je v letošnjem letu usmerila svoj nadzor zlasti na krška podjetja, ker je v bližini ožje zaščitno področje podtalnice. Pod površino, kjer kopljejo in proizvajajo, je zajetje pitne vode za Krško z okolico. Ker pri delu uporabljajo razne kemične snovi in dodatke, obstaja možnost, da bi prišlo do onesnaževanja pitne vode. Inšpekcija še nima analiz, hvalevredno pa je, da je začela ukrepati, dokler ni prepozno.

SEPTEMBRA SE ZAČNE V KOSTANJEVICI

V kratkem bodo v Kostanjevici začeli dograjevati in prezidavati šolsko poslopje, tako da bo pridobilo pogoje za uvedbo celodnevne šole. Imeli bodo več novih učilnic, delavnice, telovadnico, kabinete in vrsto drugih dodatnih prostorov. Gradnjo občani težko pričakujejo, saj so zadnje dali samoprispevek.

KRŠKE NOVICE

V MESTO SAMO PEŠ — Odkar imajo v Krškem spremenjen prometni režim in novo obvoznico, imajo tudi postajališča na drugih krajih. V strojni center mesta je po novem možno priti samo peš. Marsikomu to ni všeč, ampak je v interesu prometne varnosti.

NENAVADEN DOGODEK — Pred dnevi so se ljudje ustavili pred Petrolovo črpalko v mestu in kazali: „Glej, glej, nekaj teče.“ Nekateri so videli po asico, drugi dirhurja, bila pa je le veвериčka, ki se je po naključju znašla v mestnem vrvežu in je preplašeno zbežala proti parku.

DOLGE MALICE — Stranke, ki imajo opravka po nekaterih občinskih uradih, dobro vedo, da imajo posamezni uslužbenci nenavaden tek ali željo. Namesto pol ure, jih ni celo uro nazaj, ali pa si odsotnost privoščijo večkrat na dan.

ZAENKRAT SAMO NAPIS — Novi poslovno stanovanjski objekt v centru Krškega bo eden najlepših v mestu. Te dni izgotavljajo zadnja dela, občani pa že lahko vidijo, kam bodo lahko hodili na priblišek. Napis Bie in pizzerija že zdaj privabljata radovedneže. (Foto: Bačer)

Brez mrzlice za šolske knjige

Prednosti „brezplačnih“ učbenikov — Trebanjska knjigarna podaljšala delovni čas

Več kot dobro desetletje dobivajo otroci v trebanjski manj razviti občini šolske knjige v šoli. To seveda ni samo padlo z neba.

Minuli teden so pripravili približno še za en tovorjak knjig v trebanjski knjigarnici Državne založbe. Račun bo poravnala občinska izobraževalna skupnost. „Po šolah skrbno pregledajo vse rabljene knjige, tu pa tam kakšno tudi prav lično zalepijo. Dodajo tiste, ki so že resnično iztrošene, ali so izšle na novo. Otroci se tudi na ta način navajajo varčevanja,“ meni Vera Trinko.

kot tudi ni malo nadebudnih šolarjev!

ALFRED ŽELEZNIK

„SREČANJA“ SPET V TISKU

„Srečanja“ v katerih so objavljene literarne stvaritve osnovnošolcev iz trebanjske občine, so že v tisku. Nova številka publikacije, namenjene mlademu rodu, je spet zajetna in bogata proznih in pesniških zapisov osnovnošolskih talentov. „Srečanja“ izdaja in financira trebanjska kulturna skupnost.

USPEŠNO OBDOBJE

Na sobotni slavnosti v Selcah so za letos zaprli delovišče mladinske delovne akcije v trebanjskem delu Suhe Krajine. Ni odveč opozoriti, da se velika naložba gradnje vodovoda v to dolino financira med drugim tudi s tretjino denarja, zbrane s samoprispevkom. Le-ta se bo iztekel pred koncem leta, v pripravi pa je nov program za podaljšanje samoprispevka.

Trinkovi seveda ni žal ur v knjigarni, čeprav prizna, da noge izredno trpijo. „Prav užitek je pogledati, kako kopni zaloga“. Le-te res ni malo,

VEDNO DOBRE VOLJE — Navkljub prostorski stiski in navalu kupcev v trebanjski knjigarni nikoli niso slabe volje. Do 10. septembra bodo imeli odprto do 17. ure. (Foto: Železnik)

V trebanjski industriji montažnih objektov v tem tednu ne manjka pomembnih dogodkov. V ponedeljek so se izrekli o združitvi z dobovskim podjetjem na referendumu. Zaradi številnih delovišč po vsej državi izid glasovanja do zaključka redakcije ni bil znan. V terek je obiskal Trimmo pomočnik obrambnega ministra Alžirije. Ugledni gost si je ogledal proizvodnjo, v naslednjih dneh pa si bo po Jugosla-

Mnogo novega v Trimu

viji ogledal montažo številnih velikih objektov. Jutri ob 13. uri bodo pognali nove proizvodne linije. Trebanjski kolektiv bo s tem še utrdil svoj vodilni položaj v stroki. Zagon linij, rekonstrukcija je potekala skoraj do zadnjega sredi proizvodnje, pomeni le del 150-milijonske naložbe. Pričakujejo, da bo Trim predstavljeno v kratkem tudi na Kitajskem v posebnem biltenu za to veliko tržišče.

Iz kraja v kraj

VODA SLEDI — Iz hidranta v Selcah je v soboto siknil steber vode samo na slavnosti. Ta del Suhe Krajine bo dobil dovolj vode v kratkem, ko bo priključeno novo zajetje. Prizadevnik domačinom je dobro vzdušje za vrtno veselico pokvaril dež, ki je ponehal šele po slovesnosti.

STISKA DO NADALJNEGA — Novo šolsko leto se bo tudi v trebanjski osnovni šoli pričelo z običajno prostorsko stisko. V šoli so si že lani uspešno pomagali pri razdeljevanju malic z edinstveno garnituro mizic, s katero lahko v hipu prekrrijejo šolsko avlo, ravno tako hitro pa jo lahko tudi spravijo v kot.

TREBANJSKE NOVICE

KRŠKI TEDNIK

Več turistov, manj bencina

Bencinska črpalka v Kočevju sredi sezone skrajšala delovnik - Kmalu nova črpalka ob Kolpi

V kratkem, nekako ob zaključku turistične sezone, bo odprta v KS Kostelsko med vasema Petrina in Pirče nova bencinska črpalka, ki jo gradi Petrol Prišla bo zelo prav vsem, ki potujejo na morje po magistralni cesti (Ljubljana) Skofljica-Ribnica-Kočevje-Brod na Kolpi-Delnice-Jelenje in od tam proti Kraljevi ali Reki.

Petrola se veliko turistov odloči za pot na morje v zelo zgodnjih jutranjih urah, da bi se izognili še večjemu prometu podnevi. J. PRIMC

Iz KS Struge

MANJ SOLARJEV - Pred tremi leti je osnovno šolo Struge obiskovalo 100 učencev, minulo šolsko leto 82, v novem šolskem letu pa jih bo še 78. V naslednjih dveh, treh letih se bo število učencev zmanjšalo na okoli 50, nato pa bo spet začelo narasčati.

BRIGADIRSKI VRTEC - Med počitnicami je tudi v Strugah tedne deloval brigadirski vrtec, ki ga je organiziral republiški odbor RK v sodelovanju z brigadirkami - dijakinjami vzgojiteljske šole. Obiskovalo ga je 32 otrok, starih 3 do 7 let. Vrtec je deloval v šoli, kjer so gojenci dobili tudi malico in kosilo, kar je plačal RK.

DAN STAROSTNIKOV - Pred kratkim je v Strugah organizirala krajevna skupnost in brigada RK dan starostnikov. Pogostili so okoli 60 domačinov, starih nad 65 let in jim pripravili kulturni program, ki so ga izvedli brigadirji RK in domačini.

STANOVANJ NI - Osnovna šola Struge bo letos imela dovolj učiteljev in sicer kar 7, žal pa nimajo primernih stanovanj. V Strugah bo za to potrebno zgraditi nekaj stanovanj.

VSI ZA VOLAN

Naval za izpite voznikov motornih vozil v Kočevju še vedno traja. Komisija ugotavlja, da je teoretično znanje kandidatov slabo, kar dokazuje dejstvo, da jih često niti polovica ne opravi izpita ali pa mora nalogo še ustmeno zagovarjati. Komisija je stroga in dosledna in se morajo kandidati zanesti bolj na znanje kot na srečo. -ko

MLADI KOČEVEC

Te dni je izšla dvojna številka „Mladega Kočevca“, glasila mladine kočevske občine. V njem mladi govorijo o svojih nalogah pred kongresom ZSMS in delu mladine. Tudi v tej številki ne manjka kritičnih sestavkov, ki govorijo o nerazumevanju za tehnično dejavnost in potrebe Pokrajinskega muzeja ter o „molku“ likovnega salona v poletnih mesecih.

Drobne iz Kočevja

KAKSNA JESEN - Vreme je bilo zadnje dni res izredno lepo. Poznavalci napovedujejo podaljšek letoviške sezone. Drugi pa zatrjujejo, da bo kmalu jesensko vreme, kajti ptice se že zbirajo na žičah daljnovidov. Morda bo jesen lepa, čeprav ptice že vleče nagon proti jugu.

POPRAVNI IZPITI - Pozivi učencem na dopolnilni pouk so bili že zanesljiv znak, da gre do počitnic na koncu. Letos je moralo pred začetkom šolskega leta kar 27 učencev osmega razreda osnovne šole opravljati popravne izpite iz raznih predmetov.

ZA ŠPORT - Dom telesne kulture bo do pričetka jesenske sezone urejen. Sedaj končujejo pleskanje galerije in telovadnice. V mali dvorani za namizni tenis bodo preložili še parket. Veliko del je treba dokončati na stadionu. Pripravili bodo teren za dve teniški igrišči, ker je veliko občanov, ki se zelo zanimajo za ta šport.

DIVJAKI NA DELU - Objestnim razgrajanjem je vse napoti. Tri železne vitrine, ki so vzdane na vogalu trgovine Manufaktura, so zvite in razdejane. Koliko časa se mora tak divjak mučiti, da zvije železne okvire in polomi ključavnice! Iz vitrin zmečajo razstavljene slike in ostale predmete. To razgrajanje uspe, čeprav so vitrine sredi mesta, ki vso noč dobro razsvetljeno. Tudi pri postaji milice so znak za obvoz usmerili v nebo. Kdo so ti „junaki neuravnovešenih glav“, v glavnem vedo vsi, pravih ukrepov pa ni.

PREGOVOR - „Če na velik šmaren sonce sije, vino samo v sode lije“, veli stari pregovor, ki pa ne pove, kaj je tedaj, če je poleg sonca tudi toča, kakor je bilo letos.

KOČEVSKÉ NOVICE

Bencinska črpalka v Petrinu je pomembna tudi zato, ker zdaj od Kočevja do Delnic, na razdalji okoli 40 km, ni bencinske črpalke. Če avtomobilist preze še tisto v Delnicah, ni črpalke skoraj do Reke oziroma do Kraljevice 80 do 90 km.

Zato ni čudno, da v tej sezoni preplašeni tuji vozniki sprašujejo po Kočevju, če je še daleč do prve bencinske črpalke.

Kljub povečanemu prometu se je Petrol sredi avgusta odločil za zanimiv ukrep. Ukinili so neprekinjeni delovni čas na črpalki v Kočevju, ki je zdaj odprta od 5. ure zjutraj do 23. ure. Pravijo, da so tako sklenili zato, ker ponoči ni posebnega prometa in zato, ker jim primanjkuje delavcev. Kljub takemu ukrepu

NOVA BENCINSKA ČRPALKA - Ob Kolpi pri Vas-Fari dograjujejo novo bencinsko črpalko, ki bo zelo pomembna za vse, ki potujejo iz smeri Ljubljane preko Kočevja na morje ali nazaj. (Foto: Jože Primc)

Še letos kulturnejši pogrebi

Pokopališka stavba v mrliških vežicah v Ribnici je v glavnem dograjena - Potrebna so še obrtniška dela in ureditev okolice

Gradnja pokopališke zgradbe pri ribniškem pokopališču v Hrovači lepo napreduje, vendar kljub temu ne bo gotova do 1. novembra, kot je bilo načrtovano, pač pa šele proti koncu leta. Prav zdaj zaključujejo gradbena dela in začenjajo instalacijska.

novembra, kot je bilo načrtovano, pač pa šele proti koncu leta. Prav zdaj zaključujejo gradbena dela in začenjajo instalacijska.

namreč vedno več sodobnih stanovanj, v katerih ni prostora za pokojnike. Pogrebni sprevodi skozi Ribnico so tudi ovirali promet, ki je vedno večji. J. PRIMC

Zakaj v Ribnici že štiri najst dni ni nobene večje lumparije?

-Kaže, da so tudi lumpje slišali za podaljšanje turistične sezone in spet krenili na dopust.

RIBNIŠKI ZOBOTREBICI

FILMOV NI - Tudi v ribniških trgovinah, podobno kot drugod, te dni ni bilo dobrih filmov ORWO za običajne aparate, medtem ko je domačih (Efke) filmov dovolj.

GOBARSKO OPOZORILO - Ribniška gobarska družina je prek svoje glasne omarice opozorila nabiralce gob, naj se varujejo zelene mušnice. Opozorilo je povsem v redu, saj občani zaradi pomanjkanja jurčkov nabirajo tudi druge vrste gob, ki jih mnogi ne poznajo dovolj.

PRIPRAVLJALNA DELA - RIKO je začel pripravljala dela za gradnjo nove proizvodne dvorane. Med drugim so prestavili cesto in tovarniško ograjo.

INDUSTRIJSKA CESTA - Od Brega proti železnici oz. Ribnici bodo zgradili Eurotrans, Inles in kmetijska zadruga novo cesto, ki ima zdaj delovni naziv „cesta v industrijski del Ribnice“.

V objektu bo na desni strani garaža, sanitarije in obdukcijna soba, v sredini tri mrliške vežice, na levi pa skladišče, pisarna in dve sobi, kjer se bodo zadrževali svojci, ki bodo želeli bedeti pri pokojniku. Osrednji del zgradbe - pred mrliški vežicami - bo pokrit, da bodo tudi ob slabem vremenu lahko opravili večji del pogrebnega ceremoniala pod streho.

Posebnost mrliških vežic bo, da bodo pregrajene s steklom in da bodo pokojnike pripeljali vanje po zadnjem - veznem hodniku; udeleženci pogreba pa bodo imeli dostop le s prednje strani.

Ta gradnja bo veljala okoli 3 milijone din. Denar bo prispevala krajevna skupnost (samoprispevek), preostalo pa bodo združili INLES, RIKO, Eurotrans, oba tozda ZKGP in kmetijska zadruga.

Organizacije združenega dela so pokazale za razrešitev tega problema veliko razumevanje. Gradnja mrliških vežic je bila nujna. V Ribnici je

POKOPALIŠKA STAVBA - Čeprav pokopališka stavba v Hrovači še ni popolnoma dokončana, se že vidi, da bo to ena najsodobnejših takih stavb daleč naokoli. (Foto: J. Primc)

DOBRA LETINA - Krompir je v Beli krajini dobro obrudil. Kraljevi iz Vranovčev, ki so ga kopali prejšnji teden, so z letino zadovoljni, prav tako s kakovostjo krompirja.

Gradnja novih stanovanj

Priprave na gradnjo dveh blokov na Čardaku - Stanovanja pogoje za razvoj gospodarstva - Podpis družbenega dogovora

Z razvojem Črnomlja v zadnjih letih se vedno bolj odločno zastavlja stanovanjsko vprašanje. Razvijajoča se industrija potrebuje nove delavce in strokovnjake - načrti za naslednja leta so zelo spodbudni, zanje pa je seveda treba pripraviti sodobna stanovanja.

Načrtovana gradnja obeh blokov, se pravi pridobitev 44 novih sodobnih stanovanj, pa je odvisna tudi od podpisovanja družbenega dogovora o zagotovitvi sredstev za komunalno urejanje stavbnega zemljišča v Črnomlju, ki poteka te dni. S podpisom tega družbenega dogovora bo odpadel marsikateri zapletljaj, ki je do sedaj marsikdaj zavrl hitrejšo in uspešnejše reševanje stanovanjske problematike v občinskem središču.

„PARTIZANKA“ DO 7. OKTOBRA

Za naslednji mesec načrtujejo v Črnomlju na Čardaku začetek gradnje novega bloka, v katerem bo dvaindvajset solidarnostnih stanovanj; blok bo stal okoli 12 milijonov dinarjev, gradili pa ga bodo s sredstvi stanovanjske skupnosti in kreditom Ljubljanske banke.

Na seji odbora za izgradnjo partizanske magistrale - bila je v torek, 22. avgusta, v Ručetni vasi - so se predstavniki investitorja slovenske skupnosti za ceste in vseh izvajalcev dogovorili, da bodo vsa dela končana do 7. oktobra. Da bo do tega roka nova cesta nared, bodo izvajalci - Slovenija ceste, Cestno podjetje Novo mesto in ŽTP Ljubljana - kar se da uskladjali svoje delo. Sedaj je na nekaterih odsekih že položen asfalt, ponekod pa še prebijajo traso. Odbor se je zavzel, da bi tudi pri zaključnih delih pomagali mladi, ki so že sedaj v brigadi opravili veliko koristnega dela na partizanski magistrali.

Vsako leto na vrsti ena vas

V krajevni skupnosti Rosalnice potekajo dela po srednjeročnem načrtu - Asfaltirali cesto od Čuril do Rosalnic - Samoprispevek in prostovoljno delo

Po opravljenih delih, organizaciji in zagnanosti sodi krajevna skupnost Rosalnice med najboljše v metliški občini. V zadnjih dveh letih se je prav v tej KS pokazalo, kaj vse lahko složni krajanj naredijo za napredek svojih vasi.

Zadnja akcija - končali so jo prejšnji teden - je samo člen v verigi uspehov, načrtovani v srednjeročnem načrtu KS do 1980. Z asfaltiranjem dvorišča pred gasilskim domom v Rosalnicah so končali asfaltiranje 900 metrov dolge krajevene ceste Čurile - Rosalnice. „Naša krajevna skupnost šteje okoli 600 prebivalcev, združuje pa štiri vasi: Rosalnice, Čurile, Radoviče in Svržake,“ je povedal predsednik sveta KS Zvonko Pečarič. „Naš tireletni srednjeročni načrt predvideva med drugim vsako leto asfaltiranje ceste skozi eno vas; tako smo lani asfaltirali cesto skozi Rosalnice, letos od Čuril do Rosalnic, napeljali vodovod v Radoviče in še kaj. Vsa dela izvajamo v lastni režiji, kar stvar zelo poceni, in seveda s prostovoljnimi delom. Od krajevnega samoprispevka, ki smo ga sprejeli za štiri leta, se zbere na leto okoli 200 tisočakov; iz tega denarja plačamo del stroškov za asfaltiranje, del pa primakne občina.“

Zvonko Pečarič: „Vse s prostovoljnimi delom.“

voljnih ur,“ so povedali vaščani. V njihovo „blagajno“ prispevajo tudi delovne organizacije, ki imajo sedež v tej KS.

Za cesto od Čuril do Rosalnic so poleg dela lastniki brezplačno odstopili tudi zemljo, saj so prejšnjo ozko vaško pot razširili, tako da je

sedaj asfaltna prevleka široka štiri metre. Za letos imajo v načrtu še popravilo makadamskih vaških poti in če se bo dalo, bodo opravili zemeljska dela na cesti skozi Svržake, ki jo nameravajo asfaltirati prihodnje leto. A. B.

SPREHOD PO METLIKI

DA JE TUDI NEKAJ MLADIH METLIČANOV navdušenih za nudizem, se lahko prepiča vsakdo, ki se sprehodi od mostu bratstva in enotnosti proti Rosalnicam. V grmovju bo opazil dekleta in fante, kakor iz matere rojene, kako se sončijo, kopajo in počenjšajo pač vse, kar jim trenutno ustreza. Nazaj k naravi!

DEBELO SO GLEDALI šoferji ki so hoteli prejšnji teden v Rosalnice ali na Božakovo. Delavci, ki so zbijali iz lesa nov most, so pobrali mostnino. Kdor ni hotel plačati dvajset dinarjev, je moral obrniti železno konjička in jo mahiniti prek precej oddaljenega Vinomera. Tako zbrani denar gotovo ni romal v občinski blagajno za vzdrževanje podobnih objektov, ampak kvečjemu k Rau v Kamanje. Znajti se je treba.

V KINO DVORANI JE BIL PRVI belokranjski rock koncert, ki ga seveda niso prenašale televizijske kamere, ga je pa poslušalo precejšnje število mladih, ki kljub glasnemu kričanju le niso mogli preglasiti najmanj tridesetkrat močnejše ozvočitve. Dogodek je pa to le bil, saj se mora človek navsezadnje le nekje izdreti. Pa četudi na rock koncertu.

PRED METLIŠKO SAMOPOSTREŽNICO se je spustil helikopter, ki je privabil množico radovednih krajanov. Pristal je na mestu, kjer naj bi po napovedih odgovornih nekaj stala avtobusna postaja. Po dogodku s helikopterjem pa nekateri že razmišljajo o gradnji letališča. Vendar pa je začetek del obeh objektov še „visoko nad oblaki“.

metliški tednik

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 1. IX.

trgovska hiša maximarket Ljubljana

16.25 SAHOVSKI KOMENTAR
16.55 PRAGA: EVROPSKO ATLETSKO PRVENSTVO
18.05 OBZORNIK
18.15 VIKI VIKING
18.40 MOZAIK
18.45 PEVSKI TABOR 78
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 KAR BO, PA BO Po dvo-časnem premoru se zabavno-gla-

odna oddaja „Kar bo, pa bo“ spet vrača na male ekrane. Tokrat bo na

vrsti peta oddaja te nanizanke. Prepevali bodo: Janko Ropret, Andrej Siferer, Majda Sepe, Oto Pestner, Eida Viler, Majjana Deržaj, Meri Avenak in skupini September in Pepel in kri pa še zmagovalac na lestvici popevk iz prejšnje oddaje Tomaž Domicelj. Igral bo tudi ansambel Franca Puharja, s plesnim orkestrom ljubljanske RTV pa bo nastopil pianist Silvo Stingl. Avtor skečev je Slavko Pregl.

21.05 RAZGLEDI: ANTIPODI – ZADNJA NEZNANKA ČLOVEŠTVA
Zakaj je Papua (Nova Gvineja), ki je pred nepolnimi tremi leti postala neodvisn dežela, ostala vse do nedavnega zadnja neznanka človeštva, bodo gledalci razkrili posnetki divje pokrajine te dežele. O tem bodo govorila tudi številna pričevanja o življenju na tem otoku, ki je bil dolgo popolnoma ločen od ostalega sveta, nemara tudi zaradi strahu pred slovitimi lovci na človeške glave. Zato sedanj rod Papuanec skuša, da bi Nova Gvineja – včasih nemara tudi preveč na hitro – dohitela druge, o čemer bo pripovedoval tudi prvi predsednik vlade M. Somare.

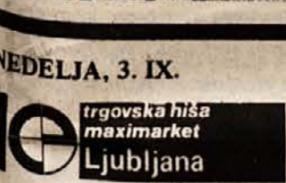
21.50 TV DNEVNIK
22.05 DETEKTIV SHAFT
23.15 EVROPSKO PRVENSTVO V ATLETIKI, posnetek iz Prage (do pribl. 24.00)

2
16.55 Praga: evropsko atletsko prvenstvo – 20.00 Na dnevnem redu je kultura – 21.00 Včeraj, danes, jutri – 21.20 Sodobniki – 21.50 Glasbena oddaja – 22.20 Nove knjige – 22.50 Evropsko atletsko prvenstvo

SOBOTA, 2. IX.

trgovska hiša maximarket Ljubljana

15.40 NOGOMET VOJVODINA : BEOGRAD

17.30 PRAGA: EVROPSKO ATLETSKO PRVENSTVO
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 F. Vlček – V. P. Borovička: BAJTARJA
20.45 MUPPET SHOW
21.10 PROMETNA ZMEDA, celovečerni film
Neka avtomobilska tovarna iz Pariza namerava sodelovati na velikem amsterdamskem sejmu avtomobilov s svojim novim, za počitnice pritejnim avtomobilom. V Amsterdam odidejo: prodajalec avtomobilov, gospod Hulot, šofer, ki naj bi tja pripeljal avto, in šef propagande. Na poti doživijo vse polno zapletov, celo avto se jim pokvari, tako da morajo po pomoč mehanikom. Tudi potem, ko se že pripeljejo v Amsterdam, nimajo prave sreče.

Avtor filma Jacques Tati se je kot filmski komik proslavil s številnimi filmi. Najbolj znani so: Gospod Hulot na počitnicah, Moj striček, Playtime in ne nazadnje tudi Prometna zmeda. Komika J. Tati je zasnovana na situacijskih dogodkih, v katere je postavljen tipizirani junak s pipo, gospod Hulot.
22.45 TV DNEVNIK
23.00 625

2
16.55 Praga: evropsko atletsko prvenstvo – 20.15 J. Strauss: Noč v Benetkah, 2. del – 21.15 24 ur – 21.25 Feljton

NEDELJA, 3. IX.

trgovska hiša maximarket Ljubljana

9.00 POROČILA
9.05 ZA NEDELJSKO DOBRO
9.15 VTRTO: ČEZ TRI GORE...
9.30 625
9.50 V. Kovačević: KAPELSKI KRESOVI
11.00 HUNTERJEVO ZLATO

POROČILA
VRAG PRETEPA SVOJO ŽENO
Madžarski film „Vrag pretepa svojo ženo“ je komedija nravi, v kateri ni izrazite zgodbe z napetim dogajanjem. Gre bolj za prikaz človeških vrlin in slabosti ob praznovanju madžarskega praznika 20. avgusta. Predstavlja nam družino v neki vasi blizu Budimpešte, ki proslavlja skupaj z gosti iz mesta. To praznovanje je priložnost, ko si ljudje v pogovoru, zdravicah, z jedčo in pijačo dajo duška. Avtorji so želeli poudariti razpoloženje na taki zabavi in ob pomoči res dobrih dialogov ustvarili film, ki nam marsikaj pove o življenju v sosednji Madžarski.
ŠPORTNA POROČILA
16.55 EVROPSKO ATLETSKO PRVENSTVO, prenos iz Prage

V težko prehodnih in skorajda brezkončnih tropskih gozdovih centralne Afrike še žive pigmejci, majhni in po svoje skrivnostni ljudje, ki se trdoživno upirajo prudu civilizacije in še danes živijo tako, kot so živeli pred stoletji, tisočletji. Edino, kar so sprejeli od civilizacije, so mačete, železne posode in nekaj krp blaga; sicer pa živijo svoje samoniklo in neodvisno življenje v stalnem gibanju po mračni, brezkončni džungli. Lojze Dolinšek – Luigi je štiri leta preživel v Dayangi pri Sloveniji bois in se je zelo sprijateljal s pigmejci. Z njegovo pomočjo je Tone Fornezzi – To nekaj tednov preživel med pigmejci in posnel del njihovega trdega, a pestrega življenja za obstanek.
21.25 TV DNEVNIK
21.40 OKROGLI SVET
21.55 REPORTAŽA Z NOGOMETNE TEKME PARTIZAN : DINAMO
22.30 ŠPORTNI PREGLED
23.00 POROČILA

2
8.55 Poročila – 9.00 Oddaja za JLA – 12.00 Poročila – 19.30 TV dnevnik – 20.00 Konj, moj prijatelj (dokumentarna oddaja) – 21.00 Včeraj, danes, jutri – 21.20 Celovečerni film

PONEDELJEK, 4. IX.

trgovska hiša maximarket Ljubljana

18.15 LJUDJE IN ZEMLJA
18.30 POROČILA
18.40 VRTEC NA OBISKU
19.05 Poročila – 19.15 Vrtičarstvo – 19.25 Poročila – 19.30 Poročila – 19.35 Poročila – 19.40 Poročila – 19.45 Poročila – 19.50 Poročila – 19.55 Poročila – 20.00 Poročila – 20.05 Poročila – 20.10 Poročila – 20.15 Poročila – 20.20 Poročila – 20.25 Poročila – 20.30 Poročila – 20.35 Poročila – 20.40 Poročila – 20.45 Poročila – 20.50 Poročila – 20.55 Poročila – 21.00 Poročila – 21.05 Poročila – 21.10 Poročila – 21.15 Poročila – 21.20 Poročila – 21.25 Poročila – 21.30 Poročila – 21.35 Poročila – 21.40 Poročila – 21.45 Poročila – 21.50 Poročila – 21.55 Poročila – 22.00 Poročila – 22.05 Poročila – 22.10 Poročila – 22.15 Poročila – 22.20 Poročila – 22.25 Poročila – 22.30 Poročila – 22.35 Poročila – 22.40 Poročila – 22.45 Poročila – 22.50 Poročila – 22.55 Poročila – 23.00 Poročila – 23.05 Poročila – 23.10 Poročila – 23.15 Poročila – 23.20 Poročila – 23.25 Poročila – 23.30 Poročila – 23.35 Poročila – 23.40 Poročila – 23.45 Poročila – 23.50 Poročila – 23.55 Poročila – 24.00 Poročila

otroci brez spremstva staršev ne za-
držujejo v vodi ali v njeni neposredni bližini.
17.35 ČUDOVITA LETA FILMA
Nova serija dokumentarnih filmov bo nekoliko drugačna od tistih, ki smo jih doslej gledali ob ponedeljkih. Ob komentarju filmskega igralca, veterana Douglasa Fairbanka, bomo videli stare posnetke iz znanih filmov. Ne gre za lekcijo iz zgodovine filma, marveč je to lahko razmišljanje starega igralca, ki s rahlo otoplostjo gleda v čase, ki so bili za film res čudoviti v vsakem pogledu.
18.00 OBZORNIK
18.10 POTA SAMOUPRAVLJANJA
Serija polumnih oddaj z naslovom „Pota samoupravljanja“ je nastala s sodelovanjem uredništva izobraževalnih oddaj vseh jugoslovanskih TV hiš. Prva oddaja tega dela serije prihaja iz Novega Sada in nosi naslov „Titova vizija socialističnega samoupravljanja“. V njej bomo izvedeli, kako je ideja samoupravljanja spremljala Josipa Broza Tita ves čas.

od njegovega pristopa k zvezi kovinskih delavcev leta 1910 pa do danes. V oddaji bomo videli tudi številne filmske in slikovne zapise govorov tovariša Tita. Nedvomno je med najzanimivejšimi tisti iz Splita leta 1962, ko je poudaril, da morajo delavci preko delavskih svetov odločati o vseh, tudi najpomembnejših zadevah.
18.40 MOZAIK
18.45 MLADI ZA MLADE
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 TV DRAMA
21.15 KULTURNE DIAGONALE
21.55 MOZAIK KRATKEGA FILMA
22.20 TV DNEVNIK

2
18.00 Poročila – 18.05 TV koledar – 18.15 Otroška oddaja – 18.45 Mladi za mlade – 19.30 TV dnevnik – 20.00 Športna oddaja – 20.30 Izkušnje – 21.00 Poročila – 21.10 Celovečerni film

TOREK, 5. IX.

trgovska hiša maximarket Ljubljana

1
17.25 POROČILA
17.30 MADŽARSKA FOLKLORNA SKUPINA ZALA EGRSZEK

17.55 OBZORNIK
18.00 PISANI SVET: ŠPORT
18.45 TRIMSKA TELEVIZIJA
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 VIETNAM PO KAMPUČIJU
Tri leta po zadnjem strelu, ko se je končala 30-letna krvava borba za zedinjenje s severom, je Hanoi v glavnem zacelil svoje rane, po ulicah je videti, da je obdobje vojne končano. Veliki Ho-Si-Minh ni imel sreče, da bi doživel zedinjenje severnega in južnega Vietnama, za katero si je tako prizadeval. Vietnam ima dovolj zemlje, ki jo napaja reka Mekong. Zemlja rodi vse: riž, sadje, zelenjavo. Tretjina vseh vlaganj gre v kmetijstvo; na severu je zemlja v kooperativi, na jugu še razmišljajo, kako bodo preobrazili deželo, kajti

SREDA, 6. IX.

trgovska hiša maximarket Ljubljana

1
17.05 SAHOVSKI KOMENTAR
17.35 POROČILA
17.40 POSKOČNA DOMIŠLIJA, 1. del Film „Poskočna domišlija“ je nadaljevanje serije „Izrujeno oko“. Posneli so jo sodelavci švicarske

18.05 OBZORNIK
18.15 NE PREZRITE: POLETNA KULTURA
O poletni kulturi se je letos razvnela polemika po časopisih, zato bi radi v oddaji „Ne prezrite“ pregledali, kako je s festivali in podobnimi prireditvami na Slovenskem. V oddaji bo govor o Dolenjskem kulturnem festivalu, Ptujskih

ČETRTEK, 7. IX.

trgovska hiša maximarket Ljubljana

1
17.30 POROČILA
17.15 TRINAJSTLETNIKI
Trinajst let: niti dečki niti fantje, niti deklice niti dekleta. V marsičem izjemen čas, najbolj občutljiv v sprejemanju določenih vtisov, ki jih prinaša življenje. Serija sedmih oddaj nas popelje v svet trinajstletnikov. Odvija se v majhnem mestu na bregu velike reke. Deklica Sinja živi s svojimi starši in brati na vlačicu. Nekega

18.00 PROFESOR BALTAZAR
18.10 PLANINE SVETA, dokumentarna oddaja
Nova serija dokumentarnih filmov nam bo predstavila zanimivosti visokogorskega sveta. V šestih epizodah bomo spremljali ekipo snemalcev in plezalcev pri vzponih na himalajske in druge gore v Aziji, v Andih, Skalnem gorovju v severni Ameriki, Atlasu v Afriki, Alpah. Pri tem pa ne bomo sledili le alpinistom, ampak bomo videli tudi utrip življenja v krajih, ki so jih obiskali. Prva epizoda nas bo popeljala na visoka azijska gorovja.
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 FILM TEDNA: IZVEN SEZONE
Angleški film „Izven sezone“ je precej nenavadna drama treh ljudi, ki so med seboj povezani bolj, kot si hočejo priznati. V filmu ni veliko zunanega dogajanja, kamera se le redkokdaj preseli iz hotelskih sob,

kuhinje, jedilnice v naravo. Komornost filma je vsa zapolnjena z intenzivnimi dialogi, z različno obarvanimi čustvi, od ljubezni do sovraštva, ves čas čutimo neko nenavadno vzdušje, ki daje dogajanju v tematem hotelu poseben čar. Igralska zasedba je odlična: Venessa Redgrave, Cliff Robertson, Susan George. Tudi režiser filma Alan Bridges je bil najprej igralec. Izkušnje si je nabiral kot televizijski režiser, posnel je precej odličnih dram in nadaljevanj, med filmi pa sta najbolj znana „Umor“ iz leta 1968 in „Zabloda“, s katerim si je leta 1973 prislužil najvišje priznanje na cannskem festivalu.
21.30 MINIATURE: KABINETNE OMARICE
21.45 TV DNEVNIK

18.00 Poročila – 18.05 TV koledar – 18.15 Mali svet – 18.45 Popularna glasba – 19.30 TV dnevnik – 20.00 Prosta sredi – 22.00 Mehika pod svojim nebom – 22.30 TV dnevnik

PRVI RADIJSKI PROGRAM

PETEK, 1. IX.

8.08 Glasbena matineja. 9.05 Počitniško popotovanje od strani do strani. 9.20 Zabaval vas bo orkester Jo Ment. 9.35 Iz glasbene tradicije jugoslovanskih narodov in narodnosti. 11.03 Znano in priljubljeno. 12.10 Z orkestri in solisti. 12.30 Kmetijski nasveti (Vrt v septembru). 12.40 Pihalne godbe. 13.50 Človek in zdravje. 14.05 Glasbena pravljica. 14.22 Naši umetniki mladim poslušalcem. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Napotki za turiste. 15.45 Naš gost. 16.00 Vrtljak. 17.00 Studio ob 17 h. 18.05 Z opernih odrov. 19.45 Minute z ansambлом Borisa Franka. 20.00 Stop pops. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih. 22.20 Besede in zvoki iz logov domačih. 23.05 Literarni nokturmo. 23.15 Jazz pred polnočjo. 0.05 – 4.30 Nočni program.

11.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 13.20 Za kmetijske proizvajalce. 13.45 Obisk pri orkestru in zboru Les Humphries. 14.05 Nedeljsko popoldne. 16.00 Zabavna radijska igra (F. Deak: Medkrajeva). 19.45 Glasbene razglednice. 20.00 V nedeljo zvečer. 22.20 Skupni program JRT. 23.05 Literarni nokturmo (A. Breton: pet pesmi). 0.05 – 4.30 Nočni program.

PONEDELJEK, 4. IX.

8.08 Glasbena matineja. 9.05 Ringaraja. 9.20 Pesmica za mlade risarje. 9.40 Vedre melodije. 11.03 Za vsakogar nekaj. 12.10 Veliki revijski orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Dare Bernot: Susenje sadja). 12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru. 14.05 Pojo amaterski zbori. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Glasbeni intermezzo. 15.45 Naš radio. 18.05 Izročila tisočletij. 18.25 Zvočni signali. 19.45 Minute z ansambлом Štirje kovači. 20.00 Kulturni globus. 20.10 Operni koncert. 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studiev. 23.05 Literarni nokturmo (Pibernik: Pesmi v prozi). 23.15 Za ljubitelje jazz.

23.15 Popevke se vrstijo. 0.05 – 4.30 Nočni program.

SREDA, 6. IX.

8.08 Glasbena matineja. 9.05 Nenevadni pogovori. 9.25 Zapojimo pesem. 11.03 Po Talijinih poteh. 12.10 Veliki zabavni orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Jože Šilc: Predhodni rezultati letošnjih sortnih poskusov z ozimnami). 12.40 Pihalne godbe. 14.05 Ob izvirih ljudske glasbene kulture. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Glasbeni intermezzo. 15.45 Spomini in pisma (dr. M. Černič: Spomini). 18.05 Mladi mladim. 18.30 Slovenska in svetovna zborovska glasba. 19.45 Minute z ansambлом Slavko Znidaršič. 20.00 Naš orkester v minulih sezonah. 21.10 Solistična in ansamblska glasba. 22.20 S festivalov jazz. 23.05 Literarni nokturmo (M. Twain: Intervju). 23.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe. 0.05 – 4.30 Nočni program.

ČETRTEK, 7. IX.

8.08 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo. 9.35 Narodne in ponarodele. 11.03 Uganite, pa vam zaigramo. 12.10 Zvoki znanih melodij. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Leopold Turmšek: Pregled potreb po olinjaci v prihodnjem srednjepoletnem programu). 12.40 Od vasi do vasi. 14.20 Koncert za mlade poslušalce. 14.40 Mehurčki. 15.30 Paleta ritmov z ansambli. 18.05 Jean Sibelius in Erno Dohnanyi. 19.45 Minute z ansambлом Latinos in Milan Ferlež. 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Literarni večer (Alfred Edgar Coppard, 100-letnica rojstva). 21.40 Lepe melodije. 22.20 Majhen koncert Schoenbergovih skladb. 23.05 Literarni nokturmo (Iz sodobne indijske lirike). 23.15 Paleta popevk in plesnih ritmov. 0.05 – 4.30 Nočni program.

NEDELJA, 3. IX.

8.07 Radijska igra za otroke. 8.45 Skladbe za mladino. 9.05 Se pomnite, tovariši! 10.05 Nedeljska panorama lahke glasbe. 10.30 Humoreska tega tedna (I. Sivec: Na Triglav).

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 31. avgusta – Rajko Petek, 1. septembra – Tilen Sobotič, 2. septembra – Štefka Nedelja, 3. septembra – Darja Ponedeljek, 4. septembra – Rozalija
Torek, 5. septembra – Lovro Sreda, 6. septembra – Beata Četrtek, 7. septembra – Regina

LUNINE MENE

2. septembra ob 17. in 09 min.: mlaj

BREŽICE: 1. – 2. domači film „Kronika zločina“, 3. – 4. amer.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

GOSTIŠČE „HENCKOV DOM“ na Dobravi, Novo mesto, išče samostojno kuharico. Hrana in stanovanje v hiši. Oglasite se v petek, soboto ali nedeljo dopoldne v gostišču.

TAKOJ zaposlim kvalificiranega ali priučnega električarja. Osebnih dohodkov po dogovoru. Dragan Šobar, Ragsavska 2, Novo mesto, telefon 21-639.

SLUŽBO IŠČE

V VARSTVO sprejemam dva otroka. Drska, Šegova 6, stanov.8, Novo mesto.

STANOVANJA

ODDAM opremljeno sobo s centralno kurjavo za pomoč v gospodinjstvu dvakrat tedensko po dve uri. Naslov v upravi lista (3076/78).

USLUŽBENKA išče neopremljeno sobo v Novem mestu. Naslov v upravi lista (3080/78).

TRICLANSKA DRUŽINA išče dvosobno stanovanje v Novem mestu ali okolici proti nagradi. Cenjene ponudbe pošljite na upravo Dolenjskega lista pod šifro „ZELO NUJNO“.

ODDAM opremljeno sobo dvema dekletoma. Naslov v upravi lista (3101/78).

PRODAM stanovanje v Novem mestu, velikost 68 m², zgrajeno v letu 1974. Ponudbe pod šifro „GOTOVINA“.

OPREMLJENO sobo s souporabo kopalnice v Novem mestu ali bližnji okolici išče mirno dekle. Vida Bernardič, splošna bolnišnica, kuhinja, Novo mesto.

IŠČEM sobo s centralnim ogrevanjem v ožjem centru ali v bližini tovarne Krka. Naslov v upravi lista (3046/78).

MIRNA in tiha srednješolka išče sobo v Novem mestu. Plača tudi vnaprej. Ponudbe pod „NUJNO“.

ODDAM sobo mlajšemu moškemu. Naslov v upravi lista (3067/78).

Motorna vozila

PRODAM NSU 1200, letnik 1971. Informacije na Cesti herojev 35, Novo mesto.

PRODAM OPEL KADETT karavan (maj 74) ali zamenjam za opel kadett karavan, starejši letnik. Telefon 76-073.

UGODNO prodam fiat 1100. Informacije na tel. 61-083. Brežice, Fanika.

SIMKO, avto v odličnem stanju, letnik 1976 LS, 1000 cm³, 42.000 km, metalik zelena barva, prodam. Telefon popoldne (068) 61-789, Mitič.

PRODAM opel manto 1900 SR, letnik 1971. Kastelic, Lutersko selo 22, Otočec.

PRODAM MINI 1000, letnik 1975. Ivan Derenda, Podgorska 14, Kočevje, tel. 86-169.

UGODNO prodam malo rabljen traktor Univerzal 445 s stekleno kabino, kompresorjem in verigami. Viktor Kužnik, Podlisc 6, Dobnič.

PRODAM Z 750, letnik 70, Anton Miklič, Mačkovec 18, Novo mesto.

PRODAM traktor Ursus (3 KM) zaradi nabave težjega. Filak, Griblje 69, Gradac.

AUSTIN 1300, letnik 1971, registriran do decembra 1978, rahlo poškodovan levi blatnik in prva vrata, prodam. Miroslav Vute, Mestne njive, blok 7.

barvni film „Norosti Dika in Dzejn“, 5. – 6. amer. barvni film „Zadnji žarek polmraka“.

KRŠKO: 2. – 3. amer. film „Vrnitev moža z imenom Konj“, 6. 9. jugosl. film „Izganjalec“.

MOKRONOG: 2. – 3. „Blago v Srebrnem jezeru“.

NOVO MESTO: 1. – 3. „Črno belo v barvah“, 4. – 5. amer. barvni film „Maščevanje zelenega srčena“, 6. – 7. franc. barvni film „Zena na oknu“.

RIBNICA: 2. – 3. amer. barvni film „Mahogany“.

SEVNICA: 2. – 3. „Avtocesta nasilja“, 6. 9. „Carobna piščal“.

TREBNJE: 2. – 3. vojni film „Puščavska vojna“.

»Dolenjski list« v vsako družino

PRODAM dobro ohranjeno Zastavo 101, letnik 1974, prevoženih 53000 km. Informacije na Cesti herojev 33, Novo mesto ali po telefonu 21-242, v popoldanskem času na 21-999.

PRODAM dobro ohranjen prinč 1200, 1000 km po generalni, registriran do avgusta 1979. Pekolj, Zagorica, Dobnič.

UGODNO prodam osebni avto škoda 1000 MB, letnik 1969, karamboliran. Ogled pri Branku Urme-ku, Kamenško 17 pri Krmelju.

PRODAM fiat 750, Jože Florjančič, Otočec 7.

ZASTAVO 70, letnik 1971, prodam. Stegenšek, Šmarska 46, Sevnica, tel (068) 81-465.

NUJNO in po ugodni ceni prodam avto spaček, letnik april 1975 (54000), registriran do aprila 1979. Ogled možen vsak dan popoldne. Slavica Gunstek, 68294 Boštanj 12/c.

PRODAM VW 1200, letnik 74 oktober. V račun vzamem tudi zastavo 750. Naslov v upravi lista (3052/78).

UGODNO prodam NSU 1200, letnik 71, dobro ohranjen, prevoženih 55.000 km, registriran do 8. 7. 1979. Naslov v upravi lista (3053/78).

PRODAM avto škoda, letnik 70, registracija do marca 79. Martin Kotar, Veliki Ban 2, Šentjernej.

PRODAM ludo, letnik 1972, v odličnem stanju, prevoženih 78.000 km. Telefon (068) 21-300.

PRODAM kombi IMV 1600, letnik 1970. Milčinovič, Grič 6, Kostanjevica.

PRODAM zastavo 101. Jože Agnič, Gotna vas 51/C, Novo mesto.

PRODAM zastavo 101, letnik november 76. Dolšec 11, Kostanjevica.

PRODAM traktor Steyer 28 KM s kosilnico. Bučar, Muhaber 23, Novo mesto.

ZASTAVO 101, letnik 1974, 49.000 km, registrirano do avgusta 1979, prodam. Ogled vsako popoldne od 15. ure dalje. Vidrih, Trdinova 34.

PRODAM brezhiben motor in ostale dele za R 4, letnik IX.1975. Babič, Šegova 18, Novo mesto.

PRODAM originalni invalidski voziček. Franc Laknar, Ržišče 5, Kostanjevica na Krki.

PRODAM nerabljen Marlesovo pomivalno mizo belo modre barve, z dvema koritoma. Cena 2.500,00 din. Svitani Štirn, Trg Ivana Ribarja 7, 68250 Brežice.

PRODAM telico, brejo šest mesecev. Brod 32, Novo mesto.

PRODAM dobro kravo, Jože Bašelj, Gor. Kamenje 5, Novo mesto.

KMETOVALCI, POZOR! Po ugodnih cenah prodam nove 12, 13, 14, 15 in 16 – colske gumi vozove. So lesene ali železne konstrukcije, za konjsko, volovsko ali traktorsko vprego. Delam tudi po naročilu osovine za traktorske prikolice. Dostavljam po dogovoru tudi na dom. Stane Bulc, Jurčkova pot 73, Rakovnik – Ljubljana.

POCENI prodam ali zamenjam fotokamera Bellhowell avtoload za filmsko kamero Sound 8. Ivo Kotar, Brod 55, Novo mesto, tel. 21-148.

PRODAM pevsko ozvočenje Semprini Sound 120 W, 2 stebra po 120 W z ehom in mikrofoni. Naslov v upravi lista (3073/78).

PRODAM šivalni stroj Bagat Slavica. Povprašajte po telefonu 21-224 v popoldanskem času.

PRODAM SHARP avtoradio cassette stereo, avtomatsko anteno in ojačevalec 100 W z efekti v okvari. Anton Springer, Karlovska 17, Novo mesto.

PRODAM 1500 kosov betonske strešne opeke, stare 5 let, po 2,50 din. Anton Sladič, Trebelno 3.

OKNA, tri enokrilna 60/135 in deset dvokrilnih 140/140, prodam. Ogled vsak dan po 12. uri. Naslov v upravi lista (3094/78).

UGODNO prodam kozolec dvojnik. Ogled možen vsak dan. Mihaela Malenšek, Gubčeva 10, Novo mesto.

PRODAM omaro za dnevno sobo, 2 kavča, mizo in dva fotelja. Ogled vsak dan od 15. ure dalje. Matkovič, Nad mlini 25.

PRODAM globok otroški voziček. Novina, Koštialova 23, Novo mesto.

UGODNO prodam 800 kosov strešne opeke (strešnik iz Dobruške vasi. Jože Zihel, Mokronog 55.

PRODAM 8 mesecev brejo težko telico. Mišjak, Boričevo, Novo mesto.

SILOKOMBAIN MENGELE MB 2, zelo dobro ohranjen, ugodno prodam. Žura, Mačkovec, Otočec.

PRODAM izkopalnik za krompir, znamka Wihlmaus. Vprašajte: Gor. Kronovo 5, Otočec.

PRODAM šest oken, tri dvodelna zasteklena in tri enodelna. Naslov: Gorše, Ragsavska 38, Novo mesto.

POCENI prodam pomivalno korito. Naslov v upravi lista (3030/78).

POCENI prodam močnejšo šasijo enoosne prikolice. Zorko, UL Ivana Roba 26.

ENOFAZNI HIDROFOR 2000 l, avtomatska sklopka, malo rabljen (možen ogled med pogonom), prodam za 2.500 din. Franc Babič, Selo 5, 68312 Podbočje.

PRODAM kosilnico fahr in stroj za izdelavo cementne opeke ter 400 komadov modelov dvovalčnih, vse v odličnem stanju. Slavko Gorenc, Rovišče, 68293 Studenec pri Sevnici.

PRODAM dve novi diatonični harmoniki, tri in štiri vrstni, znamke Melodija – duri C, F, B in G, C, F, B, – po ugodni ceni. Drago Tratnik, Irča vas 5, 68000 Novo mesto.

PRODAM globok otroški voziček. Naslov v upravi lista (3049/78).

PRODAM barako za shranjevanje orodja, pokrito s strešno opeko. Oglasite se na naslov: Drago Badovinac, Stopiče 34.

POCENI prodam televizijski sprejemnik RR Niš. Poljanec, Jerebova 16, Novo mesto.

KUPIM psička majhne pasme. Urška Udovič, Vel. Bučna vas 35.

KUPIM premajhne obleke, krila, bluze, kopalke, perilo, plašče, jakne in sandale s polno peto št. 39 – 40 za 14, 15, 16, 17 in 18-letna dekleta ter fante iste starosti. Vojna vas 15, 68340 Črnomelj.

KUPIM skobelni stroj (italijansko kombinirko) ter razno kolarsko orodje. Srečko Zupančič, Vel. Podluben, Novo mesto.

KUPIM termoakumulacijsko peč 3 KW, rabljeno. Alojz Gazvoda, Regerča vas 159.

KUPIM termokumulacijsko peč 3 KW, rabljeno. Alojz Gazvoda, Regerča vas 159.

KUPIM termokumulacijsko peč 3 KW, rabljeno. Alojz Gazvoda, Regerča vas 159.

KUPIM termokumulacijsko peč 3 KW, rabljeno. Alojz Gazvoda, Regerča vas 159.

KUPIM termokumulacijsko peč 3 KW, rabljeno. Alojz Gazvoda, Regerča vas 159.

KUPIM termokumulacijsko peč 3 KW, rabljeno. Alojz Gazvoda, Regerča vas 159.

KUPIM termokumulacijsko peč 3 KW, rabljeno. Alojz Gazvoda, Regerča vas 159.

KUPIM termokumulacijsko peč 3 KW, rabljeno. Alojz Gazvoda, Regerča vas 159.

KUPIM termokumulacijsko peč 3 KW, rabljeno. Alojz Gazvoda, Regerča vas 159.

KUPIM termokumulacijsko peč 3 KW, rabljeno. Alojz Gazvoda, Regerča vas 159.

KUPIM termokumulacijsko peč 3 KW, rabljeno. Alojz Gazvoda, Regerča vas 159.

KUPIM termokumulacijsko peč 3 KW, rabljeno. Alojz Gazvoda, Regerča vas 159.

KUPIM termokumulacijsko peč 3 KW, rabljeno. Alojz Gazvoda, Regerča vas 159.

POSEST

PRODAM zrigolano parcelo na terasi za 400 trt. Semič 21 ali tel. 78-353.

PRODAM travnik in njivo na Uršnih selih 31 a. Naslov v upravi lista (3031/78).

PRODAM posestvo v Presladolu pri Brestanici, občina Krško, 10 minut od asfaltne ceste: 12 ha zemlje s hišo, takoj vseljivo; šest gospodarskih poslopij, kritih z opeko; z vsem inventarjem; voda in elektrika v hiši; brez obveznosti. Naslov v upravi lista (3039/78).

PRODAM vinograd in zidanico z inventarjem v Grčevju. Naslov v upravi lista (3061/78).

PRODAM vinograd blizu Sevnice. Dovož, primerno za vikend. Kováč, Log 26, Boštanj.

PRODAM vinograd blizu Sevnice. Dovož, primerno za vikend. Kováč, Log 26, Boštanj.

PRODAM vinograd blizu Sevnice. Dovož, primerno za vikend. Kováč, Log 26, Boštanj.

PRODAM vinograd blizu Sevnice. Dovož, primerno za vikend. Kováč, Log 26, Boštanj.

PRODAM vinograd blizu Sevnice. Dovož, primerno za vikend. Kováč, Log 26, Boštanj.

PRODAM vinograd blizu Sevnice. Dovož, primerno za vikend. Kováč, Log 26, Boštanj.

PRODAM vinograd blizu Sevnice. Dovož, primerno za vikend. Kováč, Log 26, Boštanj.

PRODAM vinograd blizu Sevnice. Dovož, primerno za vikend. Kováč, Log 26, Boštanj.

PRODAM vinograd blizu Sevnice. Dovož, primerno za vikend. Kováč, Log 26, Boštanj.

PRODAM vinograd blizu Sevnice. Dovož, primerno za vikend. Kováč, Log 26, Boštanj.

PRODAM vinograd blizu Sevnice. Dovož, primerno za vikend. Kováč, Log 26, Boštanj.

PRODAM vinograd blizu Sevnice. Dovož, primerno za vikend. Kováč, Log 26, Boštanj.

PRODAM vinograd blizu Sevnice. Dovož, primerno za vikend. Kováč, Log 26, Boštanj.

PRODAM vinograd blizu Sevnice. Dovož, primerno za vikend. Kováč, Log 26, Boštanj.

PRODAM vinograd blizu Sevnice. Dovož, primerno za vikend. Kováč, Log 26, Boštanj.

PRODAM vinograd blizu Sevnice. Dovož, primerno za vikend. Kováč, Log 26, Boštanj.

PRODAM vinograd blizu Sevnice. Dovož, primerno za vikend. Kováč, Log 26, Boštanj.

PRODAM vinograd blizu Sevnice. Dovož, primerno za vikend. Kováč, Log 26, Boštanj.

PRODAM vinograd blizu Sevnice. Dovož, primerno za vikend. Kováč, Log 26, Boštanj.

PRODAM vinograd blizu Sevnice. Dovož, primerno za vikend. Kováč, Log 26, Boštanj.

PRODAM vinograd blizu Sevnice. Dovož, primerno za vikend. Kováč, Log 26, Boštanj.

PRODAM vinograd blizu Sevnice. Dovož, primerno za vikend. Kováč, Log 26, Boštanj.

PRODAM vinograd blizu Sevnice. Dovož, primerno za vikend. Kováč, Log 26, Boštanj.

PRODAM vinograd blizu Sevnice. Dovož, primerno za vikend. Kováč, Log 26, Boštanj.

PRODAM vinograd blizu Sevnice. Dovož, primerno za vikend. Kováč, Log 26, Boštanj.

PRODAM vinograd blizu Sevnice. Dovož, primerno za vikend. Kováč, Log 26, Boštanj.

PRODAM vinograd blizu Sevnice. Dovož, primerno za vikend. Kováč, Log 26, Boštanj.

PRODAM vinograd blizu Sevnice. Dovož, primerno za vikend. Kováč, Log 26, Boštanj.

PRODAM vinograd blizu Sevnice. Dovož, primerno za vikend. Kováč, Log 26, Boštanj.

V SPOMIN

Sedmega septembra bo minilo prežalostno leto dni, odkar nas je mnogo prezgodaj v najlepšem cvetu mladosti, v 22. letu starosti, nepričakovano tragično zapustila naša nadvse ljubljena hčerka, sestra, teta in botra

LJUDMILA ANTONČIČ

iz Gaberja pri Dobovi

Zares hitro čas beži, ali naša srca so vedno bolj žalostna, naš dom je pust in prazen, ker ni več tvojega nasmejanega obraza med nami. Kličejo te rže z oken in vrtnih grede, katere si toliko ljubila, tudi one te ne morejo več priklicati. Nikoli te ne bomo pozabili, vsak dan v mislih in besedah živíš še vedno med nami. Vsak večer, ko prihajamo k tebi, draga hčerka, na tvoj zadnji mirni dom, nam solze zalivajo oči, ker se ne moremo sprijazniti z usodo, ki nas je tako težko prizadela, da se ne boš nikoli več vrnila med nas. Vsem tistim, ki se naše Milke spominjajo in prihajajo na njen prerani grob s cvetjem in prižigajo lučke, iskrena jim hvala.

Za vedno neotolajljivi oče Ivan, mama Antonija, brat Ivan z družino in ostali njeni

ZAHVALA

Za vedno je zaspal v 66. letu starosti naš dragi mož, oče, stari oče in brat

IVAN PERC

upokojenec iz Gabrijel pri Krmelju

Izrekamo srčno zahvalo vsem, ki ste nas tolažili, počastili njegov spomin, nam izrekli sožalje, mu darovali vence in cvetje in ga spremlili k zadnjemu počitku. Srčna hvala pogrebecem, ki so ga ponesli v zadnji dom, DU Krmelj, župniku za obrede, Borisu Debeljaku za besede slovesa in vsem, ki ste imeli našega ata radi.

Žaljujoči: žena Lojzka, otroci z družinami, brat in sestre z družinami ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj nas je zapustil naš dragi mož, oče, brat, stric in svak

STANKO GRAHEK

iz Kočevja pri Črnomlju

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem in delovnemu kolektivu za pomoč, izrečena sožalja, podarjene vence ter spremstvo na zadnji poti. Posebna hvala govornikom za poslušne besede ob odprtem grobu. Lepa hvala tudi župniškemu uradu iz Črnomlja za opravljeni obred.

Žaljujoči: žena Tončka, sin Toni, brat Jože, sestre Mici, Tina, Pepca in Anica z družinami, nečakinja Majda z družino in drugo sorodstvo

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto – USTANOVITELJ LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Slavko Lubšina.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Bojan Budja, Milan Markelj, Janez Pezelj, Jože Primc, Drago Rustja, Jožica Tepepy, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik. Tehnični urednik Priloge: Dušan Lazar. Ekonomska propaganda: Janko Saje, Marko Klinc.

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 5 din – Letna naročnina 198 dinarjev, polletna naročnina 99 din, plačljiva vnaprej – Za inozemstvo 400 din ali 25 ameriških dolarjev oz. 50 DM (oz. ustrežna druga valuta v tej vrednosti) – Devizni račun: 52100-620-107-32000-009-8-9.

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 125 din, 1 cm na določeni strani 155 din, 1 cm na srednji ali zadnji strani 200 din, 1 cm na prvi strani 250 din. – Vsak mali oglas do 10 besed 45 din, vsaka nadaljnja beseda 4 din. – Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 9 od 15. 10. 1977 – Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-603-30624 – Naslov uredništva: 68001 Novo mesto, Ulica talcev 2, p. p. 33, telefon (068) 23-606 – Naslov uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3, p. p. 33, telefon (068) 23-611. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo

V SPOMIN

3. septembra mineva žalostno leto, odkar nas je zapustil

MARJAN ZIDAR

iz Trstenika

Njegova mnogo prerana smrt je zapustila bolečo rano, ki se ne bo nikoli zacelila. Spominjamo se te kot marljivega mladeniča.

Vsi njegovi!

ZAHVALA

Po težki mučni bolezni nas je v 73. letu za vedno zapustila naša ljuba draga žena, mama, stara mama in prababica

ANA PETAN

s Senovega

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, sindikalni organizaciji Metalne Senovo za izrečeno sožalje in podarjene številne vence in cvetje. Posebna zahvala zdravniškemu in strežnemu osebju brežiške bolnice (interna 2). Zahvaljujemo se pevskega zboru Koprivnica, župniku za lep pogrebni obred in vsem, ki so jo spremlili na njeni za nas prerani zadnji poti. Vsem še enkrat lepa hvala.

Žaljujoči: mož Anton, otroci: Marica, Ivanka, Tone, Janko, Mica, Zinka, Dragica in Albin z družinami ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Po hudi bolezni nas je v 54. letu starosti za vedno zapustila draga nepozabljena žena, mama, stara mama, sestra in teta

KAROLINA CVELBAR

rojena ŠKLANDER
iz Čelceva 17 pri Šmarjeti

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in prijateljem, delovnim kolektivom IMV Novo mesto, VGP Novo mesto, Iskra Bršljin in vsem, ki ste darovali vence in cvetje, nam izrazili sožalje ter spremlili pokojnico na njeni zadnji poti. Posebna zahvala vsem sosedom za izkazano pomoč v težkih trenutkih in župniku za opravljeni obred.

Žaljujoči: mož Martin, hčerka Karolinca, sinova Stane in Marjan z družinama, hčerka Anica, brat Vili z družino, sestra Ančka in drugo sorodstvo

V SPOMIN

1. septembra mineva prvo žalostno leto, odkar si nas za vedno zapustil, ljubi mož, očca in brat

IGNAC OBLAK

Tvoj duh nas spremlja vsepovsod, srce nam močno krvavi, ko tebe, ljubi mož in očca, od nikoder ni.

Vsi tvoji!

ZAHVALA

Ob nenadni in hudo boleči izgubi našega ljubelega sina

BOJANA LOVRENKA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so ga v tako velikem številu spremlili na zadnji poti v njegov prerani grob, mu poklonili toliko cvetja in vencev ter nam izrazili ustno ali pisмено sožalje. Pristrčna hvala osnovni šoli in sošolcem za poslovljni govor. Enaka zahvala tudi pevcem in godbenikom. Živel boš med nami!

Neutolažljiva očca in mamica

Kočevje, dne 24. avgusta 1978

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 60. letu starosti za vedno zapustil naš dragi oče in brat

JOŽE ŠTEFANIČ

iz Črnomlja

Prav iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste se od njega poslovili in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Vsem pristrčna hvala za podarjene vence, cvetje in nesebično pomoč. Posebno iskrena hvala OKTETU iz Črnomlja in Semiča, govorniku tovarišu Peru Maliču za ganljive besede pri odprtem grobu in srčna hvala kaplanu za opravljeni obred. Še enkrat prav vsem pristrčna hvala!

Žaljujoči: sestra Štefka, sestra Fanika, sin Iztok in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega moža, očeta, brata in strica

STANETA ŠKUFCA

V. Bučna vas 16

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom za vso pomoč v težkem trenutku, za darovano cvetje in izraze sožalja. Posebna zahvala zdravnikom in bolniškemu osebju pljučnega oddelka bolnišnice v Novem mestu za nego in pomoč v težki bolezni. Zahvaljujemo se delovnim kolektivoma Novoteksa Novo mesto in ZS Triglav DOS Novo mesto za izraze sožalja in podarjene vence ter Zvezi borcev za venec in poslovljne besede. Zahvala pevcem in godbi iz Novega mesta za zapete žalostinke.

Žaljujoči: žena Marija, sin Stanislav z ženo Heleno, brat Lojze, sestra Roza in drugo sorodstvo
Novo mesto, Split, Krka pri Stični, Ljubljana

ZAHVALA

Ob izgubi dragega brata in strica

JOŽETA DULARJA

profesorja v pokoju

se iskreno zahvaljujemo za mnoge pismente in ustne izraze sožalja. Prav posebna zahvala za toplo izraženo sožalje mnogoštevilnim bivšim dijakom novomeške in ljubljanske gimnazije, ki so ga ohranili v tako lepem spominu.

Sestra Jelica, brata Metod in Bogomir

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 38. letu za vedno zapustil naš dragi mož in očca

FRANC ŠORN

iz Ločne pri Novem mestu

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste z nami sočustvovali, mu podarili vence in cvetje in ga v tako velikem številu spremlili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo kolektivoma Novoteksa in Krke, tov. Kranjčiču za poslovljne besede, sosedom Darovčevim in Bartljevim in proštu za opravljeni obred. Hvala osebju dermatološkega in kirurškega oddelka splošne bolnice Novo mesto za lajšanje bolečin v zadnjih dneh.

Žaljujoči: žena Marija, hčerki Marjetka in Darja, sestra in brat z družinama, družina Kralj in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Zahvaljujemo se vsem, ki ste sočustvovali z nami, darovali cvetje in spremlili na zadnji poti moža, očeta, deda in brata

MILANA FRECETA

iz Gregovc

Posebno zahvalo smo dolžni krajevni organizaciji ZB Bizeljsko in Društvu upokojencev Bizeljsko za vso organizacijo pogreba, govorniku Francu Premelču, Jožetu Strmečki ter Milanu Šepetavcu.

Žena Antonija, hčerka Milena z družino in drugo sorodstvo

**Piše preprosto,
poroča kratko
in razumljivo:
DOLENJSKI
LIST**

Klemena pomenljivo sunil pod rebra. Bila sta dva najboljša posestnika v vasi in gozda sta imela več kot vsak drugi. Seveda blizu se ni dalo priti za zlomka. Bila sta trda kakor kre-men.

No, stotaki, ki jih kmetje, ki so prodali gozd, nikakor niso skrivali, so budili tudi v drugih skomine in Pavlovec je bil uverjen, da napravi sčasoma sijajne kupčije. Njemu so ljudje tudi mnogo več zaupali kot dosedanjim fabriškim mešetarjem, ki so bili tuji.

Pavlovcu se je kar srce smejalo. Tako vesel in zadovoljen ni bil že dolgo in pil je pridno od samega veselja, kakor je včasih pil od jeze. Bolj kot se je mračilo, bolj je postajal glasen, gostobeseden in bahat. In drugi so ga posnemali. Bilo je kričanje brez konca in velike listnice so bahato udarjale ob mizo.

„I kaj boš, moj gozd je vendar boljši od tvojega, to ve vsak otrok!“

„Ne govori, ne govori, kakor bi ga še nikoli ne videl!“

„Oh pojdi, sama nevoščljivost te je!“

„In tebe sama bahatost!“

„Kaj se boš znašal, kar je res, je pa res!“ in pest je jezno udarila ob mizo.

„Zabavljaj pa ne boš, to ti povem,“ je odgovarjal drugi in preteče mahal z roko po zraku. Prepri se so počasi vнемali, kričanje je naraščalo.

Pavlovec je postajal vedno zgovornejši. Vino se ga je že vidno oprijemalo, zato je postajal še bolj podjeten.

Pri sosednih mizah je posedlo nekaj kmetov, ki so prišli gledat likof. Naročili so si pijače in v glasnem vrišču so postali tudi oni živahnejši, dasi so bili trezni.

Pavlovec se je pridrenjal do njih in jih začel nagovarjati zaradi gozda.

„Vaš del bi pa res lahko prodali, Šimen! Veste, onega za vrhom. Hudo je zaraščen in od roke vam je. In ti, Dolinar, ne hodi tako trd. Čemu pa ti bo toliko hoj, toliko gozda. Ti si res neumen. Tamkaj ti les zastonj trohni, a tu bi si prisluzil kaj cvenka!“

„Gozd je boljši od gotovega denarja. Dokler hoja stoji, je zmeraj vredna denarja, kadar imam pa denar v žepu, mi zgine kakor kafra, da človek sam ne ve, kako in kdaj!“

Ali res ne naredimo kupčije? „Eh, Pavlovec, nocoj je ne bomo delali, prav gotovo, da ne,“ je dejal stari Šimen, ko je videl, da Pavlovec nič več kaj trdno ne stoji na nogah.

„Vam se ne da priti blizu, vam res ne,“ je godrnjal Pavlovec in se polotil drugega, ki se mu je zdel enako dober za mešetarjo, ter ga začel obdelovati kakor prejšnje.

Medtem je postajala pri mizi v kotu vedno večja gneča. Vse je sililo blizu, si nalivalo in pilo.

Na krožnikih, kjer so ležali ostanki svinjine, se je cedilo vino; vsa miza je bila polita, kruh razmočen in mehok. Po mizi so se valjale drobtine, tobak, pepel od smotk in nekaj žveplenk.

In ljudje so pili, pili. Med obćim vriščem je bilo videti zdaj tudi že nekaj žensk. Prišlo se gledat za možmi v krčmo. Ker se je pil likof, niso silile domov, ampak še same zdaj pa zdaj sramežljivo pokušale iz kozarcev.

**zofka kveder
NA KMETIH**

17

Pili so in pili, ugibali, kdo prevzame vozarjenje posekanega lesa, koliko dobička je napravil Reich in v kolikem času bo gozd spet zaraščen. Vabili so vsakogar kdor je prišel, naj

prisede, in svetovali vsem, ki so imeli še kaj gozdnih delov, naj jih vendar tako ne varujejo kakor škrat svoje zaklade.

In bili so prav pošteno dobre volje.

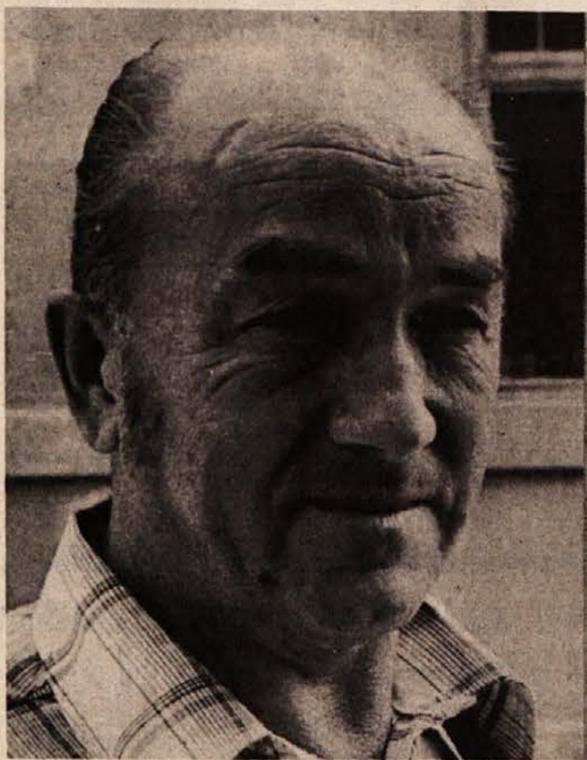
Debelušna gostilničarka je v naglici skuhala nekaj suhega mesa in klobas in ocvrla nekaj jajc, tako da so imeli tudi kaj za prigrizek in da vino ni tako pusto teklo v prazni želodec.

Možinov Peter je dejal, da tako vesel še na svojem ženitovanju ni bil, in drugi so govorili za njim in še bolj pili in še bolj kričali, da dokažejo svojo dobro voljo.

Pavlovec je bil vesel. Kaj takega res še ne! To je bil imeniten zaslužek!

Toliko in toliko procentov od kupovine, to so že lepi denarci. In Froehlich mu je stisnil še posebej petdesetak v roko, češ od Reicha za posebno pridnost! Trudil se je res pošteno in besed ni štedil, preden je iz kupčije kaj nastalo, a zdaj se mu je vendar vse kar smejalo, kadar se je spomnil procentov in petdesetaka.

V duhu je delal že naklepe za nove kupčije, pošepnil zdaj stričku nekaj besed v uho, zdaj

Franc se vrača domov

Vrača se v Belo krajino. Na domačiji, poleg rojstnega doma v Vukovcih pri Vinici, si je sezidal hišo. Ženi je obljubil, da se odselita z Mirne, ko bo upokojena. To jensen bosta šla, pravi. Uresničila se mu bo davna želja, da bi še kdaj živel doma, se za stalno naselil med svojimi.

„Sedem let sem prihajal z Mirne v to pisarno, tu v Trebnjem. Ves čas sem rad delal, nobeno opravilo se mi ni zdelo pretežko, noben napor prehud. Spoznal sem kraje in ljudi. O, s kolikimi sem se že pogovarjal! Sedeli so prav tam, kjer sedite vi in beseda je tekla o marsičem. Saj veste, kot tajnik občinskega odbora RK sem moral vsakomur prisluhniti. Pogrešal bom to sobico.“

Pod Dunantovo zastavo je prišel Franc Flajnik kmalu po opokojitvi. Pokojnino je začel prejemati kot vzgojitelj na KPD Dob. „Hotel sem še delati. Počutil sem se pri močeh in voljo sem imel. Najprej sem mislil, da bom dobil kaj primernega v Dani, da bi se mi ne bilo treba kam voziti. Pa me je zdravnik Možgan pregovoril, naj grem na RK v Trebnje, češ da tam potrebujejo človeka, ki bi po odhodu Ludvika Slaka opravljal tajniške posle. No, tako se je začelo.“

Dolgo je bil Flajnik po svetu. Ljubljana, Celje, Krško, Dob so bile njegove glavne postaje. Seveda bi bilo ta seznam moč povečati še za nekaj mest, saj je bil Flajnik v taki službi, da se je bilo treba večkrat seliti. Malone ves čas do upokojitve je bil v službi javne varnosti. Poklic mu je odprl tudi pot do izobrazbe. Poleg naj-

različnejših tečajev, ki so jih predpisovali organi za notranje zadeve, je v Krškem uspešno končal srednjo ekonomsko šolo. „V šolo sem se vpisal, ker sem to sam hotel. Ni bilo lahko, saj sem imel takrat že krepko čez 40 let, a sem vztrajal in prišel do diplome.“

Trmastega vztrajanja se je menda naučil že med partizani. Misli si svojo glavo tudi. To mu je nekoč celo rešilo glavo. „Kar večkrat“, se spominja. „Pri partizanih je bilo hudo in lepo. Za puško sem prijel kot neuk in neizkušen kmečki fant, ki povrh vsega še nikoli ni bil tako daleč zdoma. Dokler se nisem navadil, sem se ne nehno bal, da me bo zadelo. Pozimi 1943 se mi je pripetilo, da sem se pred belogardisti v okolici Velikih Lašč rešil tako, da sem dve uri ležal v potoku, ki se je vtil med debelim snegom. Vražje me je zeblo, udje so mi otrpnili, jaz pa sem mislil samo na to, kako izpolniti dolžnost četnega obveščevalca.“

Spomini partizana so neizčrpni. Doživel je, česar drugi niso, prestal marsikaj, o čemer se mnogim niti ne sanja. „Ležal sem v vodi, v snegu, zemlja me je zasula, štiri mesece sem preležal na bolniški postelji, a mi ni žal za prestano. Zaradi svobode. Kaj resnično pomeni svoboda, ve samo tisti, ki se je zanjo boril, ki je doživel vse to, ko nas je pokonci držalo golo tovarištvo.“

Flajnik pravi, da je bil v vsem dosleden, kar si je bil izbral. Partizane, poklic, delo po upokojitvi, vrnitev v rodni kraj. „Življenje me je izučilo, da je tako prav.“

I. ZORAN

ROKOMETNI MARATON – Ob združitvi rokometne sekcije leskovskega Partizana in krškega rokometnega kluba sta vodstvi klubov organizirali rokometno tekmo, ki je trajala 24 ur. Na sliki: igralci pred srečanjem (Foto: G. Rován)

GOZD, GOBE, CVETJE

Gozdno gospodarstvo in gobarska družina iz Novega mesta bosta pripravila 15. septembra trodnevno hortikulturno razstavo v prostorih grmske osnovne šole. Organizatorji so prireditev poimenovali „Gozd – gobe – cvetje“. V okviru prodajne razstave bodo zasadili park prijateljstva, pripravili nekaj predavanj in pogovor s strokovnjaki, ki bodo odgovarjali na vprašanja, kako urediti vrtove in nasade okoli hiš, poskrbeli pa bodo še za nekaj presenečenj.

NE ŽIVI SAMO V PREGOVORU

Kot sporoča Viktor Ogrinc iz Ljubljane, bele vrane ne žive samo v znanem pregovoru, ampak se zares potikajo okoli avtoceste Ljubljana – Razdrto. Ogrinc je pri postanku zapazil med tremi navadnimi vrani eno, katere črna barva kljuna in glave je na vratu prešla v sivo in nato v povsem belo. Trup, peroti in rep je imela čudna vrana popolnoma bele.

MARATONEC STREL

Martin Strel, študent glasbe iz Mokronoga, je te dni odpoval na tekmo v maratonskem plavanju (20 km), ki bo 3. septembra na Hvaru. Na tekmovanje se je pripravil dobro leto, med drugim tudi na mirnem letnem kopališču, ko je na dan preplaval povprečno 10 km. Tekmoval bo prvič, ima pa namen preplavati tudi Krko od izvira do izliva v Savo, seveda če mu bo letos vreme to še dopuščalo.

J. PLATIŠE

NOVOMEŠČANI NA DVEH DIRKAH

Člani novomeškega kolesarskega društva Novoteks se bodo konec tedna udeležili dveh dirk za slovensko prvenstvo. Najprej bodo vozili na tekmi, ki jo bo organizirala ljubljanska Astra – in sicer po zasavskih cestah. V nedeljo se bodo udeležili Rogove tekme od Grosuplje do Broda na Kolpi. Za člane bosta vozila Zrimšek in Turk, za starejše mladince Štih in Bat, za mlajše mladince pa brata Sandi in Branko Papež ter Zagorc.

Za sedlo, ne za golaž

Šentjerneji bi lahko postal slovensko središče vzreje športnih, jezdnih konj – Nedeljska razstava je uspela

V nedeljo je bila na hipodromu v Šentjerneju velika razstava konj, ki jo je priredil Klub za konjski šport Šentjerneji, pokrovitelj pa je bila skupščina občine Novo mesto. Več sto obiskovalcev si je lahko ogledalo 82 konj.

Z razstavo, ki ne bi smela biti poslednja, hočejo člani prizadevnega kluba za konjski šport obuditi zanimanje za rejo konj na šentjernejskem in krškem polju. V času pred drugo svetovno vojno je bil ta predel eno največjih odkupnih središč za

Ves dan so polnili gole

Leskovčani in Krčani so v 24 urah rokometnega maratona popili 30 zavojev oranžade in 150 steklenic Radenske

Maratonske tekme v košarki in rokometu so v Sloveniji vse bolj priljubljene. Zato so se pred kratkim odločili, da bosta podobno srečanje v rokometu pripravili tudi združeni rokometni vrsti rokometne sekcije TVD Partizana Leskovec in rokometnega kluba Krško.

Na igrišču so se pomerili veterani Leskovca in igralci Krškega. Prijateljsko maratonsko srečanje (pokrovitelj je bila domača SOP) je trajalo natanko 24 ur, igralo je 42 igralcev, tekmo pa je vodilo šest sodnikov. Srečanje si je ogledalo 3500 gledalcev.

Največ zadetkov pri veteranih je dosegel Andrejaš (103), pri Krčanih pa Arh (76). Najstarejšemu igralcu je bilo 38 let, najmlajšemu pa 14. Najtežjemu je tehtnica pred prvim sodnikovim žvižgom pokazala 134 kg, dan kasneje pa 5,5 kg manj.

Razumljivo je, da rokometiški med tekmo niso pozabili na jedačo in pijačo. Pojedli so 70 kg mesa, 5 kokoši, 70 kg kruha, popili 3 kg kave, 30 zavojev oranžade in 150 steklenic mineralne vode. Ko je zadnji sodniški par oznanil konec tekme, so bili boljši veterani. Rezultat: 672:553. Navzlic izredno zahtevni tekmi so organizatorji sklenili, da bo rokometni maraton naslednjem letu tradicionalen zlasti zato, ker je bilo med gledalci precej tujcev. S to športno prireditvijo bodo rokome-

KLEPET V TROJE – Kamera je na šentjernejski reviji šričnožnih lepotev zabeležila tudi tale pomenek v troje.

policijske in vojaške, torej toplokrvne konje, da kasačev niti ne omenjamo. Po vojni je slavna tradicija šentjernejskega konjerejstva usahnila, športnega konja si lahko do nedavnega iskal z lučjo pri belem dnevu; s prihodom traktorja pa se je močno zmanjšalo tudi število mrzlokrvnih, delovnih konj. Pravzaprav jih danes gojijo največ za meso, za tuje klavnice... In vendar bi bilo lahko šentjernejsko polje po mnenju poznavalcev slovensko središče reje športnih konj, predvsem jezdnih.

Eno od prizadevanj v tej smeri, je tudi vzorno prirejena šentjernejska razstava.

M. B.

NESREČA PRI DELU

22. avgusta dopoldne je Franc Šket, zaposlen pri Prevozniku Donat iz Rogaške Slatine, pomagal pri nakladanju gline v rudniku Globoko. Ko je bil tovornjak naložen do vrha, se je Šket povzpел na tovor, da bi ga poravnal. Pri tem je padel s tovornjaka in si hudo poškodoval hrbtenico. Odpeljali so ga v bolnišnico.

ČLAN DRUGE LOVSKE DRUŽINE

V članku „Na črno ustrelil 47 srnjakov“, ki je bil objavljen v 31. številki Dolenjskega lista, je prišlo do napake. Članek opisuje nezakonit lov Romana Žagarja in Franca Novaka ter omenja, da je Franc Novak član Lovske družine Plešivica. Novak je bil, ko je zgrešil nezakonit lov, član Lovske družine Lazina-Hinje.

LD PLEŠIVICA

V DOBOVI ŠVIGAJO PODGANE

V Dobovi je osrednje odlagalnišče odpadkov in smeti za breznjsko občino, vendar smetišče ni vzdrževano, kot zahtevajo predpisi. Smeti ne zasipavajo, ne razkužujejo, tako je v zadnjem času tudi že dvakrat nastal požar, so ga pomagali gasiti gasilci iz Brezic, sosednje Hrvatske in domačini. Zaradi nepravilne vzdrževanja in ravnanja s smetiščem pa se najbolj pritožujejo domačini. Včasih je smrad na vzdržan, pravijo pa tudi, da podgane lahko vidiš kadarkoli, kakor švigajo po naselju.

Inšpekcijske službe so lastništvo in uspravljalca uradnega smetišča – Komunalno obrtno podjetje iz Brezic – predlagali v likvidacijo. O tem je bil obveščen tudi izvršni svet občinske skupščine, ki se je zavzel, da se ukrepe na dobovskem smetišču uredijo.

IZREDNA TROFEJA – Prejšnji ponedeljek zvečer je novomeški ribič Bayer Franc iz Žabje vasi pri vasi Otočec s pomočjo prijateljev potegnil iz Krke kapitalnega soma, ki je meril 153 cm in tehtal dobrih 23 kilogramov. Som je ribiče dobro zdelal prednoga na 0.40 mm debeli vrvice izvlekli na suho, zato pa je bilo ribičev veselje po lovu toliko večje. (Foto: Marko Klinc)

SEJEM NA VESELI GORI PRESTAVLJEN

Zaradi proslave občinskega praznika trebanjske občine, ki bo v soboto, 2. septembra, je šentrupeška krajevna skupnost sklenila prvi jevenski sejem na Veseli gori preložiti na 9. september. Kupci in prodajalci goveje živine, konj, kramarskega blaga, suhe robe in drugih izdelkov domače obrti so torej vabljeni na Veselo goro v soboto, 9. septembra.

„MARATON“ IZ TREBNJEGA V MOKRONOG

V počastitev praznika trebanjske občine pripravlja občinska telesna kulturna skupnost v soboto, 2. septembra, „maratonski“ tek iz Trebnjega v Mokronog – okrog 19 km daleč sodelovanju so povabili najmlajše slovenske atletske klube.

Med drugimi je zagotovil udeležbo državni prvak v maratonu Uroš Zadnji rok za prijave poteče dan pred tekmom. Prireditelji želijo čim bolj množiti udeležbo. Taisti dan bo ob 10. uri štartala iz Kremenjeka pri Šentemberku, kjer je tragično poginil herojev, tudi posebnopionirska štafeta.

„LE KUEPTE, MAMICA“ – V nedeljo, 3. septembra, bo ribniško turistično društvo v sodelovanju z Gospodarsko zbornico Slovenije – tozdr obrti, organiziralo 3. ribniški semenj. Začel se bo ob 9. uri paradno godbe, narodnih noš, pevcev s krošnjami in zdomarji izdelovalci suhe robe. Nato bodo v gradu odprli gobarsko razstavo in razstavo vezenin deklet in žena občine Ribnica. Ob 10.30 uri bo v gradu odprla „Pletenine“ iz Ljubljane in kremenjske mojster Debev. Popoldne bo v prostorih gradu še veselica. V semnju bodo obiskovalci lahko kupili suho robo in druge izdelke domače obrti. Razen tega bodo prikazali in prodajali svoje izdelke tudi zasebni obrtniki ter nekatere OZD, tozdi in obrati iz ribniške občine, ki bodo ponudile tudi blago s popustom.

IZGOREVANJE NA DELOVNEM MESTU

Klotilda Zračnikova se je hotela razčetrirati. Ze ob šestih, ko so se drugi še pogovarjali o nočnih sanjah, o večernem televizijskem sporedu in o ošpicah svojih otrok, je pričela premetavati kup papirja z levega konca mize na desni vogal.

Kot srna je nato skakljala iz pisarne v pisarno po podatke, ki jih je potreboval direktor prodaje za nekega srbskega kupca, večkrat na dan je preletela skladišče, da bi se na lastne oči prepričala, če so šli stezniki v pravo trgovino, in sploh je bila ves dan v gibanju, tako da je razdrapala čevlje dvakrat hitreje kot Mica Predalnikova, ki je opravljala enak posel, samo za potrebe slovenskega tržišča.

Klotilda Zračnikova se je zavoljo takšne lastne organiziranosti dela vlekla ob dveh proti domu izžeta kot cunjja, Mica Predalnikova pa je klicala od vratarja za Rezo

Strojnikovo: „Reza, zvečer se dobiva pri kartah ali pa bova šli plesat, kajne?“ Kajti Predalnikova je raje dvignila slušalko, kot da bi pekotala iz sobe v sobo, povprašala po podatkih, ki jih je potrebovala za direktorja prodaje, a tudi s skladiščniki se je pogovarjala po žici: „Da, Na-mi je treba poslati dva tisoč nadržkov Dona. V kožni barvi, da.“

Ko je nekaj pred drugo, to je bila njegova navada, direktor prodaje vprašal Zračnikovo, kje so želeni podatki za srbskega kupca, je ta zakuhala: „Saj ste nori! Mar ne vidite, da se hočem razčesniti od dela, a nisem uspela!“

Predalnikova pa mu je ponudila šop papirjev pa še rekla je:

„Poleg naročenega sem zbrala še podatke o dobavi za muriborsko Vemo.“

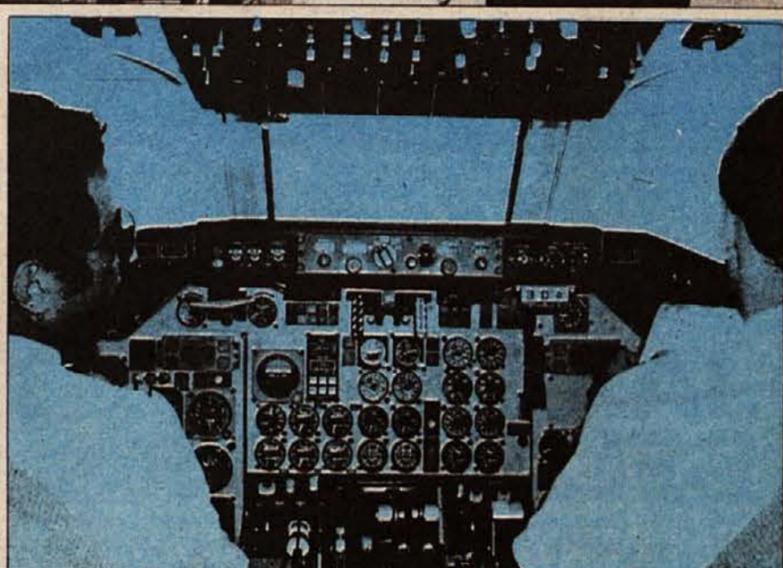
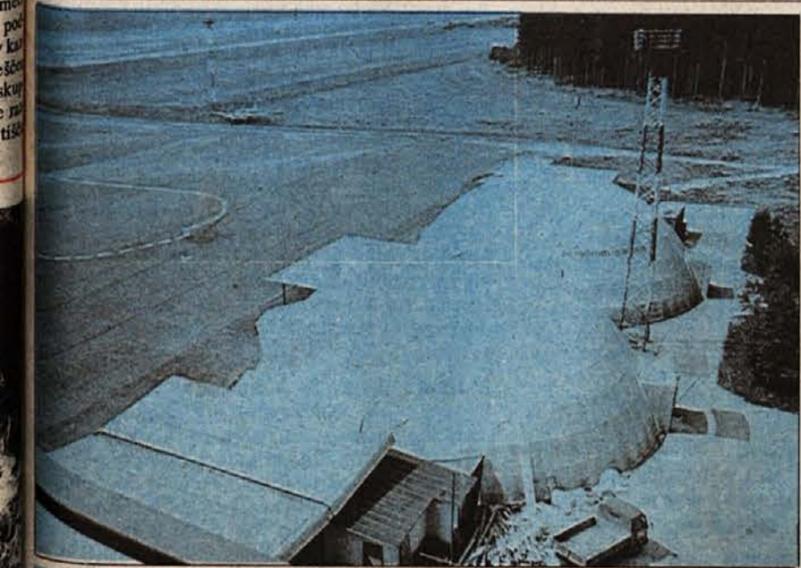
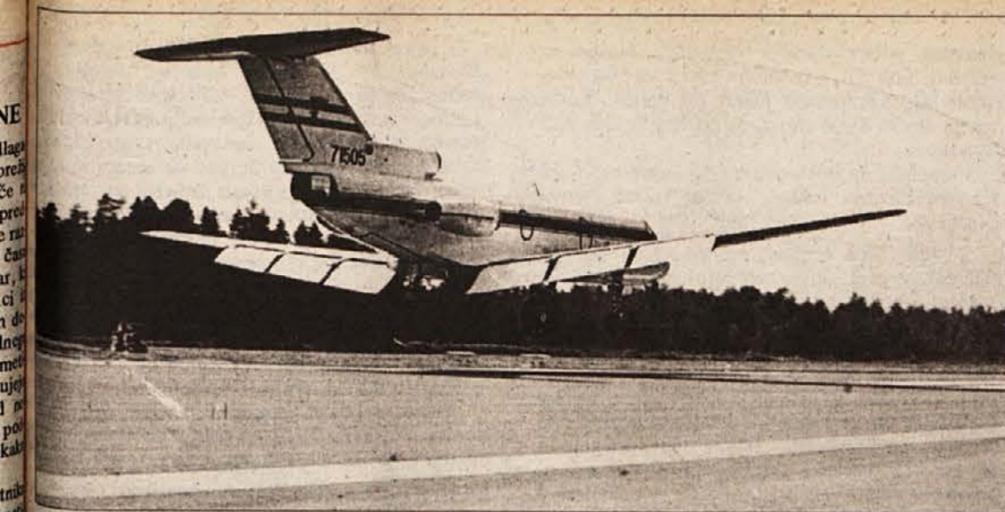
Pri ocenjevanju je prejela

Zračnikova visoke točke, kajti komisija je ugotovila, da tovarišica Klotilda dobesedno izgoreva na delu, saj se vleče po poslu domov preznojena do zadnjega prsta na nogi. Za p... a... o... o... so napisali, da se nagiba k lenobi in da bi ji bilo treba zmetati na hrbet še kakšno zadolžitev, sicer si bo, spočita kot je, izpahnila členke na kakšnem večernem poplesovanju.

Zračnikova se je skoraj onesvestila, ko ji je Predalnikova, srkajoč obvezno jutranjo kavico, rekla: „Se pa mi le zdi, da mi je naredila ocenjevalna komisija krivico.“

Dolgo je Zračnikova s potnim obrazom strmela v mirno lice Predalnikove, boječ se že vnaprej vprašanja direktorja prodaje tik pred drugo: „Zračnikova, imate zelene podatke?“ Ve, ne bo jih imela. Predalnikova pa mu bo postregla že s pojutiršnji.

TONI GASPERIČ

Z razvojem letalstva, predvsem s prihodom reaktivnih letal pa brniška steza in oprema nista bili več kos nalogam. Kolektiv ljubljanskega letališča je s pomočjo združenega dela republike Slovenije in razumevanjem zveznih ustanov v zadnjem desetletju sicer skušal slediti tempu razvoja (zgradili so sodoben blagovno-kontejnerski terminal, posodobili in štirikrat povečali pristaniško stavbo, zgradili stezo za vožnjo letal po zemlji, vgradili nove radionavigacijske, radarske in druge naprave, ki omogočajo varno letenje), vendar kljub zavzetosti vseh težav ni uspel rešiti.

Letališče Brnik je pred drugimi vse bolj zaostajalo predvsem z vzletno-pristajalno stezo, ki ni več ustrezala zahtevam sodobnih letal, pa tudi zob časa in težka letala so jo močno načela. Vse to je velevalo, da smo se Slovenci letos lotili rekonstrukcije in modernizacije zračne luke.

Zaradi temeljitih analiz in priprav sta bili obširna rekonstrukcija in zapletena modernizacija končani v pičlih 50 dneh. Danes od polnoči naprej, torej s 1. septembrom, imamo Slovenci novo mednarodno letališče druge kategorije. Kaj vse je bilo storjeno?

Vzletno-pristajalna steza je po novem dolga 3300 metrov, široka pa 60. Na njej lahko pristane katerokoli letalo, ki leti danes po zraku. Tudi boeing 747 in njegov širokotrupi tekmeč DC-10. Za asfaltiranje vzletno-pristajalne steze so porabili 142.000 ton asfaltne mase. Asfalta je (drugače rečeno) za več kot četrt milijona kvadratnih metrov. Steza je opremljena z naj-sodobnejšimi navigacijskimi, svetlobnimi, radar-

skimi in meteorološkimi sistemi. Brez vmesnih pristankov bo lahko letališče sprejemalo letala, potnike in tovor z obeh ameriških kot tudi z afriške in azijske celine. Neposredno je nedosegljiva samo Avstralija.

V obnovljeno, modernizirano in podaljšano stezo je vgrajenih več kot 1200 svetilk. Da ne gre za kakšne leščerbe, pove podatek, da je stala vsaka 8.500 dinarjev, kablov, ki jih vežejo ali kako drugače pomagajo, pa je za 200 kilometrov.

Pristanek je dognano najbolj kritičen čas v življenju vsakega letala. Ni vse v svetilkah, pilotu pri tem natančnem opravilu bistveno pomagajo tudi letališke radionavigacijske, radarske in meteorološke naprave.

Tako na primer ima letališče Brnik prvo v Jugoslaviji naprave za avtomatsko merjenje vertikalne in horizontalne vidljivosti. Vse skupaj: svetilke, radarji, radionavigacijske in meteorološke naprave omogočajo Brniku, da lahko pilot kateregakoli letala, ki ga poznamo danes v svetu, pristane na osrednjem slovenskem letališču tudi takrat, ko zagleda stezo na razdalji komaj 400 metrov, navpična vidljivost pa mora biti več kot 30 metrov. Ta podatek nekaj pove, če veste, da danes nobeno moderno letalo ne pristaja z manj kot 200 kilometri na uro. Kaj je pri tej hitrosti 400 ali 30 metrov...? ! Nove naprave so omogočile tudi, da bo letališče Brnik po- sledaj zaprto še enkrat manj kot doslej. Računajo, da bo vreme za vzletanje in pristajanje na Brniku zares nemogoče samo desetkrat na leto. Izmišljanja (izgovori) Jugoslovanskega aerotransporta (JAT) v ta predračun seveda niso všteta.

To je samo nekaj podatkov iz tehnične osebnosti izkaznice na novo rojenega Brnika. Zakaj vse to, zakaj naložba dokaj astronomskih 320 milijonov dinarjev, ki jih je skoraj docela prispevalo združeno delo Slovenije?

Po besedah Franca Severja, generalnega direktorja letališča Ljubljana-Pulj, delovni ljudje Slovenije zagotovo niso združevali sredstev zato, da bi naše gospodarstvo dobilo samo lepo asfaltirano in sodobno opremljeno vzletno-pristajalno stezo. Naložba je upravičena, če bo pomagala k hitrejšemu gospodarskemu, trgovskemu in turističnemu plasmaju ter naši še večji gospodarski, prometni, kulturni in družbeno-politični veljavi v svetu.

Teh ciljev naložbe bi se morali v večji meri zavedati tudi naši gospodarstveniki in njihova združenja, zračni prevozniki, špediterji, turistične agencije in navsezadnje mi vsi. Ni nam namreč še prodrlo v zavest, da je dandanes letalski promet eden največjih varčevalcev časa. Čeprav smo se že odločili, da je čas zlato.

V sedanji fazi rekonstrukcije letališča Brnik milijon potnikov na leto ni fatamorgana. Z zgraditvijo pristaniškega poslopja na južni strani vzletno-pristajalne steze, ustrezno razširitvijo stez in predvsem z ureditvijo ideje o slovenskem cestnem križu pa se bo letališče Brnik postavilo na raven letališč kot so v tem delu Evrope Dunaj, Muenchen, Milano in Zagreb.

Slovenci imamo potemtakem z današnjo polnočjo resnično okno v svet, generalni direktor letališča Ljubljana-Pulj Franc Sever pa najbrž ni kar v veter in po dolensko povedal, "da je treba dobrega konja tudi jahati".

brniška
Sloven
9. ur
rij
zst
30
creat
ca.
zde
brniška

Mednarodno letališče na Brniku smo zgradili Slovenci leta 1964. Vzletno-pristajalna steza s svojo dolžino, širino, nosilnostjo, opremo in spremljajočimi objekti je bila za takratna batna letala in potrebe zelo moderna. Tako je na primer pristaniška stavba lahko sprejela potnike enega letala tipa Convair in dveh DC-3, na ploščadi pa je lahko stalo osem convairov.

DOBER DAN, DOLENJCI

JAKOB SELAK

Slovensko govori tako lepo, da hi bil lahko za vzor marsikateremu Slovincu. Samo značilnosti dolenske govornice so v njegovih besedah že rahlo zabrisane. In vendar bo maja prihodnje leto minilo 50 let, odkar se je Jakob Selak odpravil v svet „s trebuhom za kruhom.“

Rodil se je v Dolenji vasi pri Otočcu, ki jo je v tistih časih le brod povezoval z levim bregom Krke. Pri mojstru Jereletu v Novem mestu se je

izučil za čevljarja, vendar je bilo dela, s tem pa seveda tudi zaslužka, bore malo. Doma pa je bilo še pet otrok. Ni dosti premišljeval, ko so predstavniki francoske agencije za delo pri nas iskali poceni delovno silo za francoske rudnike. Tudi Jakoba je potegnilo v širni svet, za njim pa še njegovega brata in sestro. „Karto za vožnjo v Francijo so nam plačali, vendar smo jim morali ta denar v enem letu po obrokih vrniti,“ se spominja Jakob Selak. Naselil se je v rudarski

oziroma premogovniški pokrajini Nevers v osrednji Franciji, v manjšem kraju La Machine, okoli 300 kilometrov južno od Pariza. Tu je takrat živel 5500 rudarjev, od tega je bilo 730 Slovencev.

V začetku je kot navaden delavec zaslužil 29 frankov na dan, kasneje pa kot kopač v rovu precej več.

„Kopali smo premog globoko pod zemljo, največkrat goli, saj je temperatura preseгла 50 stopinj Celzija. Delali smo veliko, da bi čim več zaslužili, saj so nas plačevali na akord. Francoski delavci nas zaradi tega niso marali, zaničevali pa so nas tudi, ker smo bili tujci, reveži,“ je poln spominov na tiste čase Jakob Selak. Velike preglavice jim je v začetku delal tudi jezik, ki pa so se ga kmalu naučili. „Mnogi danes poznajo le še kakšno domačo besedo, po slovensko se sploh ne znajo več pogovarjati,“ z bolečino v glasu pove krepak, dobro ohranjen možakar, ki je že prekoračil sedemdeseta leta.

Leta 1936 ga je skupaj z drugimi rudarji zasulo v jami in od takrat ima poškodovano koleno. Tudi po nesreči je delal naprej v premogovniku, vendar ni več kopal. Rudar pa je bil celih trideset let in pol. Sedaj je že 19 let upokojen.

Divjanja druge svetovne vojne v tem delu Francije niso posebno občutili. „Hrano in obleko smo sicer dobivali na karte, vendar so za nas rudarje kar dobro skrbeli. Poleg tega smo hodili kupovat na kmete. Kakšnega močnega odporniškega gibanja tu ni bilo, tako da streljanja skoraj nismo slišali,“ pove Jakob Selak.

V prijaznem La Machinu, ki je danes nekoliko večji od našega Šentjerneja, sta si z ženo, ki je prišla v Francijo skupaj s starši iz zasavskih revirjev, postavila prijetno hišo. Ob njej imata velik vrt, ki je Jakobu v veliko veselje. „Z delom na vrtu se ohranjam pri močeh,“ se nasmeje.

„Mnoge rudarje je pobralo v dveh, treh letih, ko so se upokojili. Saj ni čudno. Prej dolgoletno trdo delo, potem pa samo počitek in pijača.“

Hčerko Mimico, ki se jima je rodila v zakonu, sta zelo dobro naučila materinega jezika. Mimica je novinarka pri francoski reviji La Maison in živi v Parizu. „Včasih jo obiščeva, vendar le za nekaj dni. Velemestnega vrveža mi je hitro dovolj,“ razlaga Jakob Selak.

Še nekaj Jakoba zelo veseli — delo v društvu „Bratstvo in jedinstvo“, katerega dolgoletni predsednik je. „Že leta 1929 smo ustanovili „Podporno društvo Sv. Barbare jugoslovanskih delavcev“, ki je bilo varstvena organizacija. Skrbela je predvsem za pomoč delavcem in njihovim družinam v primeru bolezni ali smrti, delovala pa je na osnovi članarine.“ Po vojni so odborniki društva poklicali na ambasado in jim povedali, da morajo spremeniti ime društva, češ da staro ni v skladu s sprejetimi sporazumi. Ker tega niso storili, je francoska vlada društvo prepovedala leta 1952, vendar so kmalu ustanovili novo društvo „Bratstvo in jedinstvo“, ki je delovalo tako kot prejšnja „Sv. Barbara.“

„Danes celotna dejavnost društva vse bolj zamira. Stari člani umirajo drug za drugim, med mladimi pa za delo v društvu ni zanimanja.“

Večina ne zna niti besede slovensko. Popolnoma so se pofrancozili. Nad 500 slovenskih knjig, ki jih ima društvo v svoji knjižnici, se nekoristno praši na policah. Kaj hočemo, le nekaj nad trideset članov nas je še ostalo,“ z žalostjo pripoveduje Jakob Selak, ki je v društvu aktivno deloval od samega začetka.

Jakob Selak veliko bere. Dolenjski list, Rodna gruda, Nedeljski dnevnik in še nekaj listov mu pomenijo vez z rodnimi kraji, ki so mu še vedno zelo pri srcu in jih ne bo nikdar pozabil. Zelo rad prihaja v domovino, letos je bil že enaindvajsetič. „Se bom prišel, če mi le zdravje ne bo nagajalo,“ je rekel, ko sva se pogovarjala nekaj dni pred njegovo vrnitvijo v Francijo.

Jakob Selak je navdušen nad današnjo Slovenijo in Jugoslavijo. „V Jugoslaviji sta ogromno naredili. Tujina me ne bi nikoli videla, če bi bilo takrat, ko sem odhajal, vsaj majčkeno tako dobro, kot je danes. Tujci si Jugoslavijo predstavljajo popolnoma drugače, kot je v resnici. Prepričani so, da živite v revščini in zaostalosti. Vendar, veste, v Jugoslaviji je v marsičem celo bolje kot pri nas v Franciji.“

Mesta so lepša in bolj prijazna in nikjer ni očitnega kontrasta med bogatimi in revnimi. Res je lepo,“ se navdušuje Jakob Selak. Vendar o vrnitvi v staro domovino ne razmišlja. Korenine, ki so pognale v petdesetih letih, so vseeno premočne.

ZDENKA LINDIČ

VOJAŠKI KOTIČEK

STRATEŠKE RAKETE Z VEČ BOJNIMI GLAVAMI

Strateške rakete, ki nosijo po tri in celo po štirinajst jedrskih bojnih glav, imajo že nekaj let tako na Zahodu kot na Vzhodu. Zanimivo je, kaj menijo o ameriških raketah sovjetski strokovnjaki. Povzemamo članek K. Morozova, ki je o ameriški oborožitvi te vrste razglabljal v reviji „Tehnika in oborožitve“.

Z uporabo več bojnih glav, ki imajo šibke naboje in ki jih proti ciljem pošiljajo v ustreznih časovnih presledkih, ni več mogoče prestrezanje z eno samo protiraketno, po drugi strani pa je mogoče uničiti več ciljev hkrati. Poleg tega menijo, da je takšna raketa tudi učinkovitejša. Ugotovili so, da so ob eksploziji 100-kilotonske bombe resno poškodovane večnadstropne železobetonske stavbe, oddaljene do 900 metrov od kraja eksplozije. Če pa bi eksplodirala desetkrat močnejša bomba, njen učinek ne bi bil desetkrat večji, ampak le nekaj več kot dvakrat.

Potemtakem je za večino ciljev (razen za tiste, ki so posebej zaščiteni) smotrnejše uporabljati 10 stokilotonskih bojnih glav kot pa eno tisočkilotonsko bojno glavo. Poleg tega je v tem primeru tudi mnogo večja verjetnost, da bo cilj res zadet.

Odkar poznamo rakete z več bojnimi glavami, je tudi oteženo ugotavljanje jedrskega

potenciala posameznih držav. Prej je vsaka raketa ustrezala eni bojni glavi, zdaj pa lahko ena sama raketa ponese po več bojnih glav. Rakete z več bojnimi glavami so začeli v ZDA razvijati pred 17 leti. Prva taka bojna glava MRV je bila sorazmerno preprosta in nepopolna. Vsebovala je tri nevodljive bojne glave. Ko je raketa že padala proti cilju, so se te glave ločile od nje in vsaka zase letele proti cilju. Z glavami te vrste so opremili nekatere rakete POLARIS A-3, s katerimi so bile oborožene ameriške jedrske podmornice.

Bojne glave MRV so letele proti cilju tako blizu druga drugi, da jih je bilo mogoče uničiti že z enim samim močnejšim jedrskim nabojem. Zato je bil pri razvoju teh bojnih glav naslednji korak storjen z namenom, da bi bilo mogoče usmeriti vsako bojno glavo zase. Menili so, da bo nasprotniku vodljive bojne glave težje prestrezati kot nevodene. Poleg tega pa bi jih bilo v tem primeru mogoče natančneje usmeriti proti cilju, kar je zlati pri večjih dometih zelo pomembno.

Ena od takih glav ima tudi oznako BFRV in so jo v ZDA dokončali leta 1967. Kar zadeva njeno vodenje, jo najprej izstrele v velike višine, od koder se strmo spušča v atmosfero, nato pa nadaljuje pot proti cilju nizko pri tleh, da bi jo nasprotnik z radarji čim težje zasledil.

Hkrati s to so v ZDA konstruirali tudi nekoliko drugačno bojno glavo MBRV, ki bi jo navidezno usmerili proti cilju z namenom, da preslepijo nasprotnikov sistem protiraketne obrambe, toda bojna glava bi se pred ciljem naglo povzpela višje, nato pa odletela proti kakemu drugemu, bolj oddaljenemu cilju.

V ZDA izdelujejo tudi bojne glave, ki se od rakete ločijo že sredi njene poti, nato pa samostojno manevrirajo in lete proti ustreznim ciljem. To so tako imenovane bojne glave MIRV, ki so pritegnile veliko pozornost vojaških strokovnjakov in so zato za njihov razvoj dodelili veliko denarja.

Prve vzorce MIRV so opremili z več vodljivimi bojnimi glavami, ki imajo jedrske naboje, pogonske naprave, sisteme za usmerjanje, odbojne zaslone za zaščito pred toploto lažne cilje, itd. Jasno je, da je mogoče s tako raketo hkrati napasti več ciljev, ali pa na isti cilj poslati zaporedoma po več raket.

Glave MIRV so namenjene za rakete tipa MINUTEMAN-3 in POSEIDON. V Prvem primeru (oznaka Mk. 12) gre za tri 200-kilotonske bojne glave in nekaj lažnih ciljev, v drugem (oznaka Mk. 3) pa za 12 do 14 50-kilotonskih bojnih glav. Rakete MINUTEMAN-3 z glavami Mk. 12 so namenjene zlasti za napade na zaščitene lansirne rampe, rakete POSEIDON pa za napade na mesta.

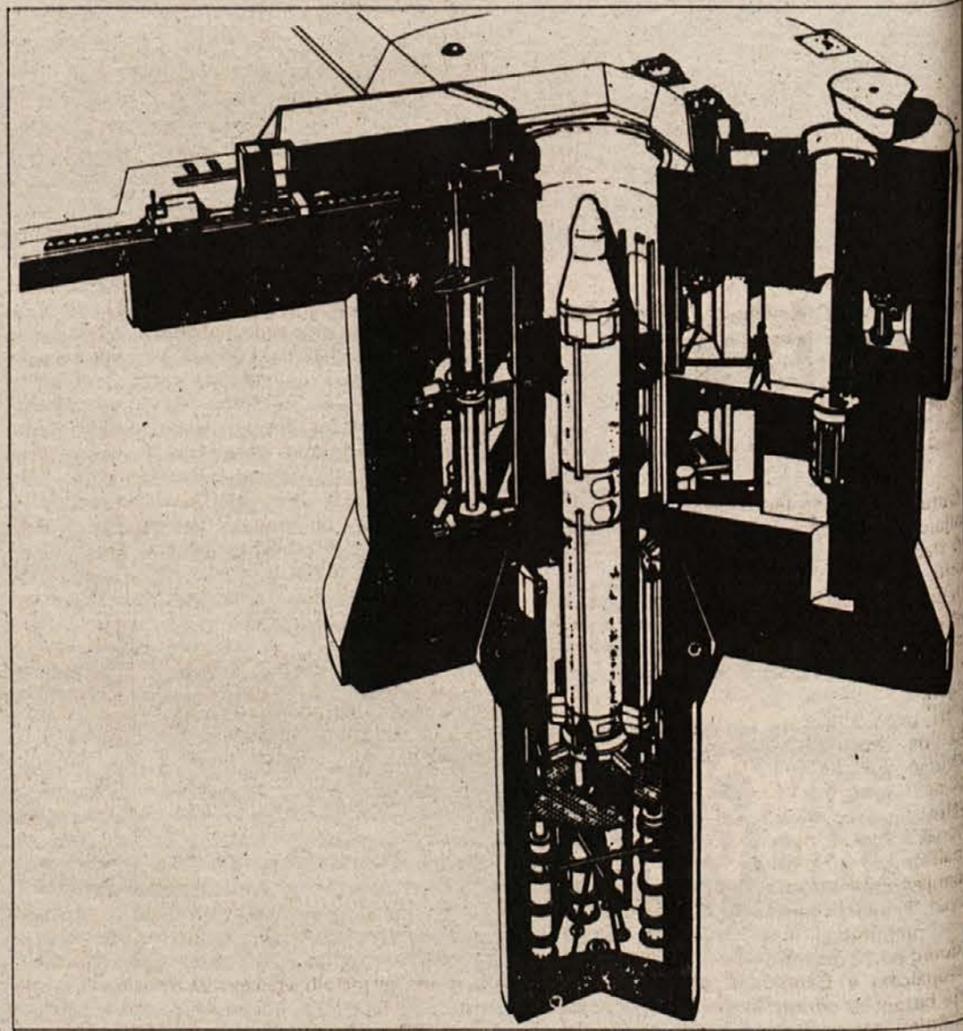
Vsaka raketa POSEIDON, opremljena z glavami tipa Mk. 3, ima po deset bojnih glav,

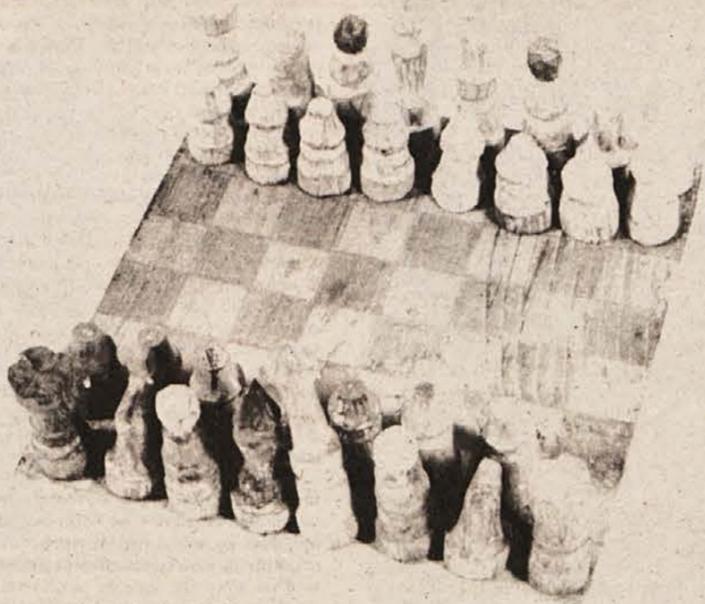
napoljenih z jedrskim razstrelivom in težkih po 90 kg., ter štiri lažne bojne glave, namenjene za preboj protiraketne obrambe. Pri napadu z raketami, ki so oborožene s temi glavami, ravnajo takole:

Najprej vključijo pogonsko napravo in raketo usmerijo proti prvemu cilju, hkrati odvržejo zaslon za toplotno zaščito. Nato se odpre predal, v katerem je prva bojna glava, začno delovati motorji njenega sistema za usmerjanje. Bojna glava odleti proti cilju, glava rakete pa nekoliko spremeni smer poleta. Tako kot prva se ločujejo od glave rakete tudi preostale bojne glave. Potem ko se oddalji proti cilju še zadnja bojna glava, raketina glava spet spremeni smer, da bi tako preslepila nasprotnikovo protiraketno obrambo, nato pa se začne spuščati v gostejše plasti ozračja, kjer zgori. Zadnja bojna glava se loči od raketine glave na višini 240 km, ves postopek ločevanja od prve do zadnje bojne glave traja kako minuto.

Raketne glave Mk. 12 in Mk. 3 imajo po pisanju zahodnih strokovnjakov še precej pomanjkljivosti in jih zato še nadalje izpopolnjujejo. Zlasti si prizadevajo povečati protiradarsko zaščito bojnih glav in njihovo odpornost na jedrske eksplozije nasprotnikove protiraketne obrambe. Konstruirali so še raketne glave LORV s posebnim zaslonom za protitoplotno zaščito, poleg tega pa projektirali raketno glavo iz stekla in plastičnih mas, ki je radarji ne morejo odkriti. Po drugi strani pa ni delovanje radarjev, ki so v teh glavah in ki jih usmerjajo proti cilju, z ničemer ovirano.

Tako K. Morozov o bojnih glavah ameriških raket. Presuni pa stavek, da imajo raketne glave še precej pomanjkljivosti. Kot da ni dovolj, da lahko v nekaj minutah uničijo deset mest, ne pozabite namreč, da so štiri do štirinajstih bojnih glav slepe, lažne, namenjene samo za preboj nasprotnikove protiraketne obrambe.

ZMAGOVALCU RIBJA KONZERVA

V koncentracijskem taborišču Monigo v severni Italiji, kamor so bili sredi leta 1942 odgnani mnogi prosvetni delavci iz Dolenjske in Bele krajine, dijaki novomeške gimnazije in ostali, je bila že jeseni istega leta zelo razvita šahovska dejavnost. O tem govori tudi poročilo v predstavljemem ilegalnem rokopisnem listu „Novice iz za žice“, ki ga je uredil prof. Janko Jarc. V prvi številki z dne 18. marca 1943 je bilo v rubriki „Šah“ pod naslovom „Šah v taborišču“ objavljeno poročilo, ki ga zaradi pomembnosti za zgodovino slovenskega šaha in njihove zgovornosti citiramo v celoti:

„20. septembra 1942 se je vršil v našem taborišču prvi šahovski dvoboj, s čimer se je začelo med nami organizirano šahovsko udejstvovanje. Borili sta se za prvenstvo prva in druga fila (= vrsta, op.) četrtega reparta (= oddelka, op.).

Častni predsednik prireditve je bil tovariš Martin Marič, učitelj v Brusnicah, kapetana moštev „belih“ (I. fila) in „modrih“ (II. fila) sta bila tov. France Kunaver,

učitelj na Čatežu pod Zaplazom, in Dušan Povh, stud. arch. iz Novega mesta. V razsodišču sta bila profesorja Hugo Bajuk in Boris Merhar iz Novega mesta. Igrali so pod dvoriščnimi arkadami. Posamezno filo je zastopalo po osem igralcev. Zmagali so „modri“ s 4,5:3,5 točkami. Po igri so bile razdeljene najboljše igralcem času in kraju primerne nagrade.

27. septembra se je vršil povračilni dvoboj. Udeležba je bila ista, rezultat pa neodločen 4:4. Po odigranem dvoboju se je tov. Jože Jankovič boril v simultanki proti osmim igralcem in dosegel zmago v treh, doživel pa poraz v petih partijah.

29. septembra se je začel turnir za prvenstvo c.o. Moniga za leto 1942, katerega se je udeležilo 25 igralcev. Po prvem kolu je moralo zadnjih 8 igralcev odstopiti. Na turnirju je postal prvak Jože Jankovič.

Turnir je trajal 3 tedne, vsi igralci pa so bili nagajani s prispevki internirancev. Zanimanje za šah je raslo vedno bolj in bolj in vse je z vneto igralo to kraljevsko igro.

Ko je prišel v taborišče tov. Jože Sušnik, poštni uradnik iz Metlike, je naš šahovski krožek pridobil novega, močnega igralca.

Vse to razgibano šahovsko življenje pa je bilo večkrat ovirano z nenadnimi odhodi igralcev v druga taborišča. Prav tako pa je prihod tovarišev iz Gonarsa v decembru 1942, med katerimi so bili nekateri močni igralci ljubljanskega šahovskega kluba, poživil tukajšnje zanimanje za šah. Dvoboj z njimi, o Božiču 1942, z rezultatom 8:2 je pokazal njihovo nadmoč.

Po zopetnem odhodu tovarišev nazaj v Gonars se ta čas vrši šahovski turnir šesterice najboljših, med katerimi dosega tov. Jože Sušnik vidne uspehe.

Ze bežen sprehod po sobah in med pogradi pa kaže dovolj, kako si mnogi z bolj ali manj spretnim šahiranjem ob teh dolgih in predolgih dneh in nočeh krajšajo čas in zaposlujejo duha.“

S podobama pisca in zmagovalca turnirja za leto 1942 Jožeta Jankoviča, učitelja iz Kostanjevice ter Jožeta Sušnika je članek ilustriral France Kunaver

Iz njunega spopada — igrala sta kraljevskoindijsko obrambo damskega gambita — je razvidno, da se je Sušnik, ki je igral s črnimi figurami, vdal v 30. potezi.

Objavljeni šahovski problem z matom v treh potezah je sestavil učitelj Vinko Ljubič.

Slovenci, internirani v taborišču Visco, so leta 1943 izdajali ilegalni list „Vrhek-Visco“, za njim pa „Dodatek“, ki je bil ilustriran. V prvi številki „Dodatka“ je v rubriki „Lepa umetnost“ omenjen Mrhek (Mršek?) z Unca, ki „šah prevrača“. V „Dodatku“ številka 2 pa je v verzih izpričano, da so igrali šah bolj množično:

Slovo je dal kovaškemu poklicu, odšel neprosto voljno bil na sončni jug, se hrabro tu odzval je šahovskemu klicu, nabral že mnogo zlatih si zaslug. Kruh pa šahovski je prhek, slabo boš vozil, dragi — Mrhek!

Šah so igrali tudi po kaznilnicah in krajih konfinacije po fašistični Italiji. Če že ne povsod, pa vsekakor v kaznilnici v mestu Alessandria, ki je bila najhujša, saj so v njej prestajali kazen obsojeni na več deset let ali na do smrtne ječe, med njimi Slovenci iz „Ljubljanske pokrajine“, obsojeni pred vojaškim vojnim sodiščem v Ljubljani.

Kot se še danes dobro spominja Drago Suhi, je vodstvo kolektiva namenilo igranju šaha, ki je bilo s strani uprave strogo prepovedano, posebno pozornost, saj je bil to eden od načinov, da so bili zaporniki koristno zaposleni in s tem odtegnjeni brezplodnemu postopanju ali razmišljanju o vsakodnevnih težavah.

Šahovski pribor, v kolikor bi bil ohranjen, bi predstavljala dragocen dokaz človeške iznajdljivosti, spretnosti in odrekovanja. Brata Jaklič, doma iz Ribniške doline, sta iz mešanice sredice štručk, kar so si morali odrgati od ust, drobnegeta ometa in krede s prilivanjem vode dobiva snov, iz katere sta izdelala brata Jaklič, tako da jih je bilo v vsakem od treh kameronov (= sobah, op.), v katerih so bili zaporniki prek dneva, po nekaj. Šahovnice so bile izrisane na kartonu.

Poleg posamičnega igranja so organizirali tudi turnirje, najprej po kameronih, nato pa za prvenstvo kaznilnice, ki je bilo v kameronu št. 127. Da je bil tak turnir lahko izveden, se je bilo treba poslužiti vrste zvijač, kajti prehajanje iz kamerona v kameron ni bilo dovoljeno. Še najlažje se je dalo to izpeljati v času obveznega sprehoda na delovišču, saj so pazniki kontrolirali le številčno sta-

nje v kameronu, niso pa ugotavljali imen zaprtih. Zmagovalc ni dobil nikakršne nagrade, tudi skromne ne, kot je bilo to v Monigu. Tudi tisti, ki prej šaha sploh niso igrali, so se v Alessandrii naučili te igre. Šahovske garniture so skrbno skrivali pred svojimi stražarji. Svojemu namenu so služile še po kapitulaciji Italije, saj so se vrata jetnišnice odprla šele v prvi polovici leta 1944.

V oddelku NOB Dolenjskega muzeja hranimo tri šahovske garniture. Ena, ki je tovarniški izdelek, brez šahovnice in belega konja, je iz Moniga in potrjuje tamkajšnje bogato šahovsko življenje. Iz internacije jo je prinesel dijak novomeške gimnazije Ciril Travnik iz Trebnjega, ki je padel kot partizan med nemško ofenzivo oktobra 1943. Kaže, da jo je dobil za nagrado za prvo mesto na turnirju, odigranem konec septembra 1942. O tem govori napis na notranji strani pokrova škatlice, kjer so poleg njegovega še naslednji lastnoročni podpisi udeležencev turnirja, ki so prebivali v skupni sobi: Ivana Varška, Zlatka Lapajnetič (padel novembra 1943), Borisa Verstovška, Draga Mariniča (njegova smrt v septembru 1943 je pospešila internacijo), Toneta Šavljaja in Svetozarja Kalčiča. Dr. Tonetu Šavljaju je ta spominek na internacijo in šahovski turnir podarila Cirilova mati, on pa ga je odstopil našemu oddelku.

V njihovi sobi, kjer so imeli dobro organizirano kolektivno življenje, npr. delitev hrane, je bilo izvedenih več turnirjev. Na enem od njih, na katerem pa ni zmagal, je Ivan Varšek za nagrado dobil ribjo konzervo.

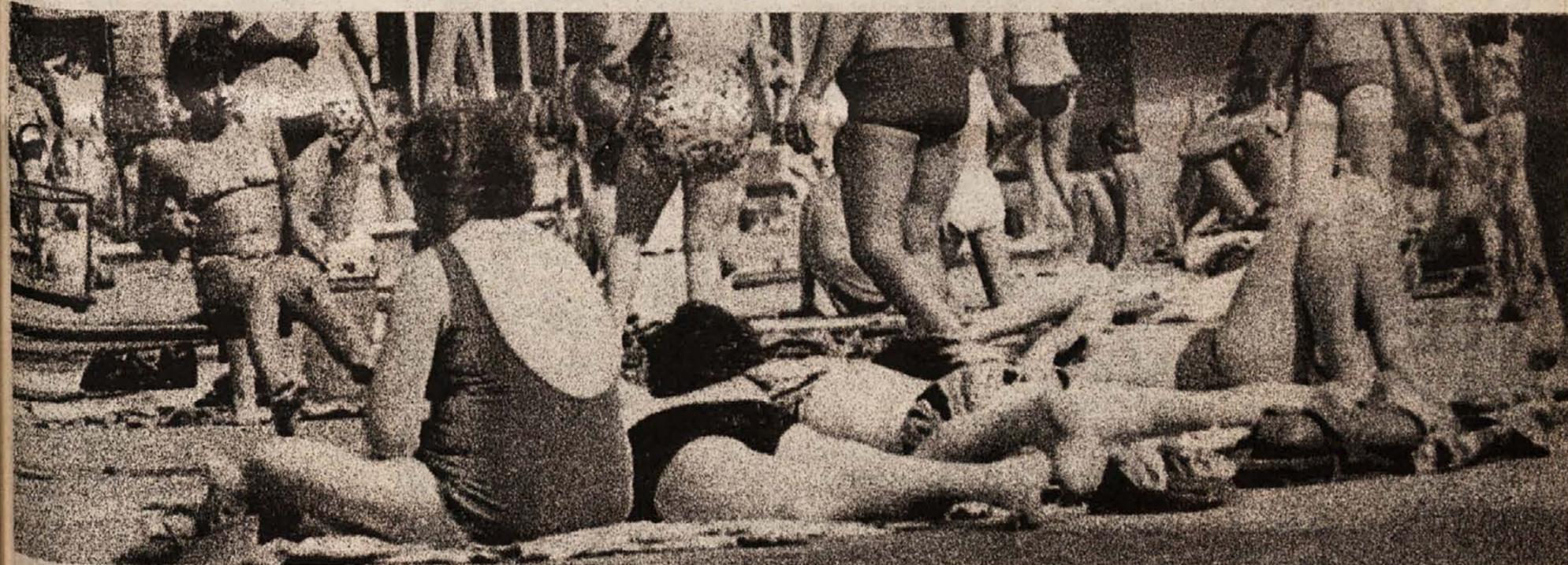
Drugo kompletno garnituro, manjka le črni kmet, je izdelal v taborišču Gonars tedaj 12-letni Franci Stariha iz Črnomlja, brat narodnega heroja Janka. V to taborišče je prišel konec leta 1942 z Raba, kamor je bil interniran skupaj s starši in sestro Olgo po množičnih aretacijah v Črnomlju konec julija 1942. Figure je izdelal z žepnim nožem, ki ga je skrival pred italijanskimi vojaki. Iz lesa je tudi šahovnica, dokler pa je niso imeli, so si pomagali tako, da so si jo z ogljem ali barvicami narisali na kakšno desko ali betonska tla, pa tudi, na splošno jezo stanovalcev barake kar na pod. Na tem šahu so igrali predvsem internirani otroci, doma iz Črnomlja. Najboljši med njimi je bil Beno Ameršek.

Franci Stariha, danes dipl. strojni inženir, je v taborišču, kjer ni bilo ustreznega orodja in materiala, pokazal veliko mero spretnosti in vztrajnosti. Izrezoval je modele in izdeloval makete letal, tankov in avtomobilov, iz aluminija pa izdelal nad sto prstanov. Da so bili nekateri njegovi izdelki prave mojstrovine, pričča dogodek z že po prihodu iz internacije iz lipovega lesa izdelanim modelom puške Mauser 98. Ob nemško-domobranskem vdoru novembra 1944, ko je sovražnik gospodaril nekaj ur tudi v Črnomlju, so ob preiskavi njihove hiše našli to puško in ga zaradi nje, ker so jo ob pogledu nanjo imeli za pravo, pošteno obrcali, puško samo pa zlomili.

O tretji garnituri — gre za tovarniški izdelek — zaenkrat še nimamo zanesljivih podatkov.

(Napisano na podlagi poročila v taboriščnem glasilu „Novice iz za žice“ z dne 18. marca 1943, ustnih virov Draga Suhija in Ivana Varška ter pisemne izjave Francija Starihe).

ANTON ŠTAMPOHAR

ČATEŽ ŽIVI 365 DNI NA LETO

Čateške Toplice s termalno vodo v bazenih privabljajo poleti na tisoče rekreacije željnih gostov. Nič slabšega obiska nimajo kot turistični kraji ob morju. Pravzaprav so še na boljšem, saj traja pri njih sezona skozi vse leto, če izvzamemo kopanje pod milim nebom. Število kopalcev v bazenih na prostem je kot povsod odvisno od vremena. Ob sončnih sobotah in nedeljah se vijejo do Toplic dolge kače avtomobilov in tedaj jih naštejemo tudi po tri tisoč. Pločevina je nagneta vsepovsod, celo na zelenicah, ker ni dovolj urejenih parkirnišč, vozniki se pa v stiski ne ozirajo niti na gredice s cvetjem. Parkiranje seveda ni zastoj. Gostje morajo odšteti za vsak avto po pet dinarjev. Potem pride na vrsto vstopnina za kopališče, po 20 dinarjev na osebo. Za ves dan kopanja to nikakor ni predrago, za uro ali dve pa preveč. Prizadete se namreč čutijo domačini, če si v predprodaji niso priskrbeli sindikalnih vstopnic po 12 dinarjev.

Kopalcem v Čateških Toplicah so na voljo štiri bazeni za odrasle in dva bazena za otroke z različnimi temperaturami vode, od 24 stopinj Celzija za športnike do 33 stopinj za tiste, ki se

pridejo namakati in zdraviti revmo. Čateško kopališče pa ima še eno prednost, ki privablja ljudi: veliko sence in travnatih površin.

Bazenov pa je še vedno premalo. V njih in ob njih se ob nedeljah tlači po več tisoč kopalcev, ki komaj najdejo dovolj prostora v vodi in na soncu. Lačni se lahko nasitijo v samopostrežni restavraciji ali pa tam, kjer pripravljajo jedila na žaru. S prigrizkom postrežejo gostom tudi v bifeju pri vhodu na kopališče. Turško kavo in osvežilne pijače prodajajo kopalcem na štirih krajih, vendar ob konicah to ni dovolj. Ljudje neradi čakajo v repih, če so na oddihu, pa še toliko manj. Zato v najbolj vročih dneh na kopališču ne bi bilo odveč še nekaj sladoletnih aparatov.

V bližini kopališča ima zdravilišče tudi kamp, v katerem se gostje na splošno pohvalijo. Cene niso pretirane: po 20 dinarjev za šotirišče s priključkom na elektriko, 10 dinarjev za avtomobil in 3 dinarje za turistično takso.

V kampu je na oddihu povprečno po 60 do 70 turistov. Razen tega se tam ustavlja vedno več prehodnih gostov, večinoma tužcev, ki potujejo proti morju ali pa se vračajo s počitnic na Jadranu.

V tretjo in za zdravilišče gotovo najpomembnejšo kategorijo gostov, od katerih Toplice pravzaprav živijo, sodijo tisti, ki prihajajo k izviru termalnih vrelcev po zdravje. Ti gostje ostajajo v Toplicah tudi po mesec dni in zasedejo vseh 300 postelj pa še pomožna ležišča zraven. Če vam na primer v hotelu povedo, da imajo več

kot stoođstotno zasedenost, to torej še ne pomeni, da jih spi po več v eni postelji, kaže pa na utesnenost v sobah. Tako je letos že od marca naprej. Več udobja obeta gostom šele novi hotel, ki ga bodo odprli konec maja prihodnje leto.

Zdaj pa se soočimo še s cenami, da bomo videli, po čem je oddih in po čem je zdravje. Za enodnevno bivanje v dvoposteljni sobi s hrano in kopanjem mora gost oziroma tisti, ki ga pošilja na zdravljenje, odšteti po 260 dinarjev. Zdravstvene storitve zaračunavajo posebej. Poln terapevtski komplet za 21 dni nudijo za 1.950 dinarjev, za 14 dni zahtevajo 1440 dinarjev za delni tritedenski terapevtski komplet pa 1.530 dinarjev. Tretja možnost je, da gostje sami izbirajo zdravstvene storitve, kot so na primer podvodna masaža, telovadba itd. in plačujejo vsako posebej.

O tem, kako se v zdravilišču počutijo, kako so zadovoljni s cenami, s hrano, postrežbo in namestitvijo, pa bodo povedali sami. Zabeležili smo oboje, hvalo in grajo, čeprav je več takih, ki hvallijo.

Katarina Režek iz Ljubljane, ki je letos prvič prišla v Toplice na dopust s hčerko, je z bivanjem v zdravilišču nad vse zadovoljna. Nobenih pripomb nima ne na hrano in ne na postrežbo, najbolj pa ji je všeč topla voda.

Dolgoletni gost Miha Pirc iz Trbovelj pa ni takega mnenja. Revmatik je in redno prihaja na zdravljenje že od leta 1967. Z zdravstvenimi storitvami je zelo zadovoljen, s hrano pa ne. Pogreša domače jedi, zato bi najraje jedel v

samopostrežni restavraciji, pa mu zaradi težav pri obračunavanju te želje niso izpolnili. Kot dolgoletni pacient kritično opazuje odnos do zavarovancev, zato je prepričan, da ravna jo s turisti „drugace“ in da zavarovance razporejajo po slabših sobah.

Invalida Antona Štruklja iz Ljubljane motijo trde in ozke postelje v vikendih, za stari del zdravilišča pa meni, da bi ga bilo treba čimprej podreti. Hrana je po njegovi presoji nekaj srednjega in bi bila za ta denar lahko boljša.

V kampu so gostje nasploh zadovoljni. Tudi med njimi je večina takih, ki se vsako leto vračajo. Franc Rozman z Jesenic je med drugim pripomnil, da bi bila trgovina lahko bolj založena in redno odprta. V njej pogrešajo predvsem sadje in zelenjavo. Če bi imeli informativne table, tudi za to ne bi bili v zadregi, saj oboje prodajajo na več mestih zunaj in znotraj kopališke ograje.

Zakonca Else in Franz Adami iz Dortmundu sta zelo navdušena nad kopanjem v termalni vodi. Toplice sta pred leti odkrila čisto po naključju in od takrat redno prihajata v kamp. Nad čistočo in urednostjo nimata pripomb, nakupujeta pa najraje v okoliških krajih. Motijo ju edino komarji, ki so za večino v kampu največji problem. Bili so dnevi, ko so doživljali pravo invazijo, kar je bilo še posebej neprijetno za družine z otroki. Vsi so bili popikani. Prav zato je največja želja gostov, da bi zdravilišče v prihodnje skrbelo tudi za zapraševanje in že v novi sezoni pregnalo komarje nadlego.

JOŽICA TEPPEY

"HODIJO MIMO, PA NE VIDIJO"

Od 1. do 10. avgusta je v novomeškem hotelu Metropol gostovalo deset slovenskih slikarjev. Sodelovali so v 8. dolenski slikarski koloniji, ki jo je pod pokroviteljstvom Novoteksa kot že mnoga leta nazaj vodil ravnatelj škofjeloškega muzeja prof. Andrej Pavlovec.

Ideja o slikarskih kolonijah je stara že kakšnih petnajst let, vendar se je od začetka pa do danes marsikaj spremenilo. Tudi v dolenski slikarski koloniji. Prve so imele namen, da se v barvi in sliki ohranijo značilnosti tega dela Dolenjske. Sedaj se vsako leto pojavljajo nove ideje. Prihajajo namreč različni slikarji z različnimi željami in idejami, med njimi so dostikrat tudi velike generacijske razlike. Povsem specifične želje ima tudi dolgoletni pokrovitelj kolonije Novoteks. Če organizatorjem in slikarjem ne bo uspelo najti skupnega jezika v uresničevanju novih zamisli, obstaja nevarnost, da bodo današnje slikarske kolonije zamrle.

Razstava vseh, v koloniji nastalih slikarskih del, ki bo 29. novembra v dolenski galeriji ali v Novoteksu, bo pokazala, kam so ustvarjalci s čopičem „vrgli svoje oko“. „Preživeto je, da pride deset krajinarjev, ki slikajo samo pokrajino,“ je povedal „komisar“ kolonije prof. Pavlovec. Izbira motivov je bila svobodna, vendar je mnoge spet pritegnila slikovita pokrajina in v nove barve odevajoča se arhitektura mestnega jedra, tako da bomo dobili številne nove upodobitve Dolenjske z različnih zornih kotov.

„Udeleženci letošnje kolonije so ostajali predvsem v mestnem centru, pogovarjali pa so se tudi o motivih iz delovnih organizacij. Šli naj bi v proizvodnjo in posamezne izseke iz proizvodnega procesa oblikovali v slikarske izdelke. Seveda bi morali umetniku pustiti toliko svobode, da je to še vedno slikarstvo,“ je strnil mnenja svojih „varovancev“ prof. Pavlovec.

Med slikarji je bilo veliko govora tudi o tem, kako približati slikarsko umetnost delavcem. „Pri razstavah v Novoteksu se vidi, da ljudje niso brez poslušanja za to zvrst ustvarjanja. Da pa jim slikarstvo še bolj približamo, bi morali organizirati čimveč razstav po delovnih organizacijah ali morda tudi ustvarjati slike po stenah v proizvodnih prostorih,“ je razpredal svoje misli Pavlovec.

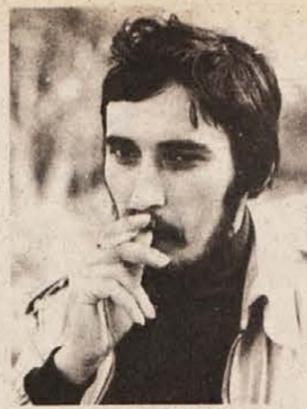
Najstarejša in edina udeleženka letošnje kolonije, Gabrijela Žugelj iz Ljubljane, je prvič sodelovala v dolenski slikarski koloniji, vendar ji sama Dolenjska ni po-

Nejc Slapar

Gabrijela Žugelj

Jure Cihlar

polnoma neznana. Sodelovala je že v likovnih kolonijah v Izlakah, Strumici in Ljutomeru, letos za 8. marec pa je imela retrospektivno razstavo v Kranju. Predstavnica predvojnega generacije zagrebške likovne akademije je v okviru kolonije naslikala 8 akvarelov in eno olje, vse v mestni okolici, saj je zelo navdušena nad motivi Novoga mesta in okolice Krke. „V začetku mi je bilo malo nerodno, saj sem bila najstarejša udeleženka. Vendar je razlika med mladimi in starimi hitro izginila. Skupni cilj vsem je bilo ustvarjanje. Opažam, da so mladi zelo nardarjeni in odlično smo se razumeli. Prvič sem se srečala tudi s problemi v delovni organizaciji, ki so nam vsem popostrili delo in nam dali nove sugestije za ustvarjanje,“ je povedala Gabrijela Žugelj.

Jure Cihlar, diplomant ljubljanske likovne akademije iz leta 1969 je letos že drugič sodeloval v koloniji. „V svojem delu sem uporabljal že veliko tehnik in različno motiviko, prav v zadnjem času pa sem veliko proučeval pokrajino, predvsem naravo v stiku z vodo. Element vode mi je blizu, to sem slikal tudi že doma — živim namreč v Portorožu, prav na Dolenjskem pa sem se lotil temeljitega študija pokrajine. Obdelal sem jo le v skicah, slike bom dokončal doma. Dolenjska je čudovita, še posebej Krka z okolico. Žalostno pa se mi zdi, da domačin ne hodite mimo in ne vidite vseh teh lepot. Navdušen sem tudi nad barvanjem novomeškega centra. Nujno je, da ohranjamo zapuščino naših prednikov, ne pa, da smo gradimo velike neprijazne stolpnice. Menim, da bi pri urbaniziranju in oblikovanju okolja morali sodelovati tudi vsi umetniki, tako da bi bilo naše delo res koristno družbi,“ se je v pogovoru razvel Jure Cihlar in pripomnil, da bi z veseljem še prišel v Novo mesto, če ga bodo povabili.

Prvič je v dolenski slikarski koloniji sodeloval tudi Nejc Slapar, oblikovalec v Gorenjskem tisku v Kranju, ustvarjal pa je že v okviru Groharjeve kolonije v Škofljoki in na extemporu v Piranu. „V Novo mesto sem prišel z že izdelanim programom, in sicer sem naredil dva eksperimentalna projekta na železniškem in kandijskem mostu. Imam občutek, da so take stvari v Novem mestu nove in da se ljudem zdijo nepotrebne. Približati bi jim jih morali v delovnih organizacijah. To sem delal že po drugih mestih, tudi v Kranju, kjer je bil velik večji odziv. Ukvarjam se predvsem z grafiko, v Novem mestu sem naredil tudi precej risb in fotografij, ki jih bom obdelal doma. Na razstavi v jeseni bom prikazal celoten projekt. Vzdušje v koloniji je bilo zelo dobro, slikarji smo se med sabo odlično razumeli, le z ambientom v Metropolu nismo bili najbolj zadovoljni. Slikarji smo pač ljudje, ki se v modernih zgradbah ne počutijo najbolje.“

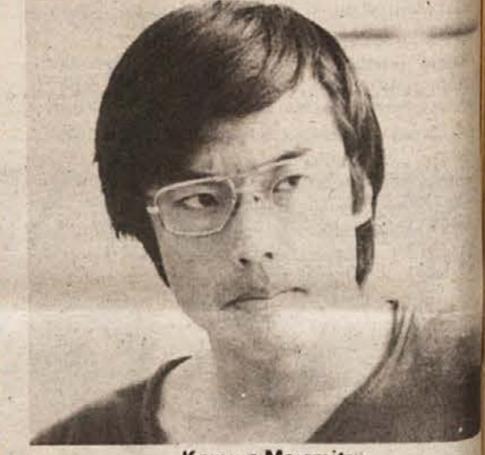
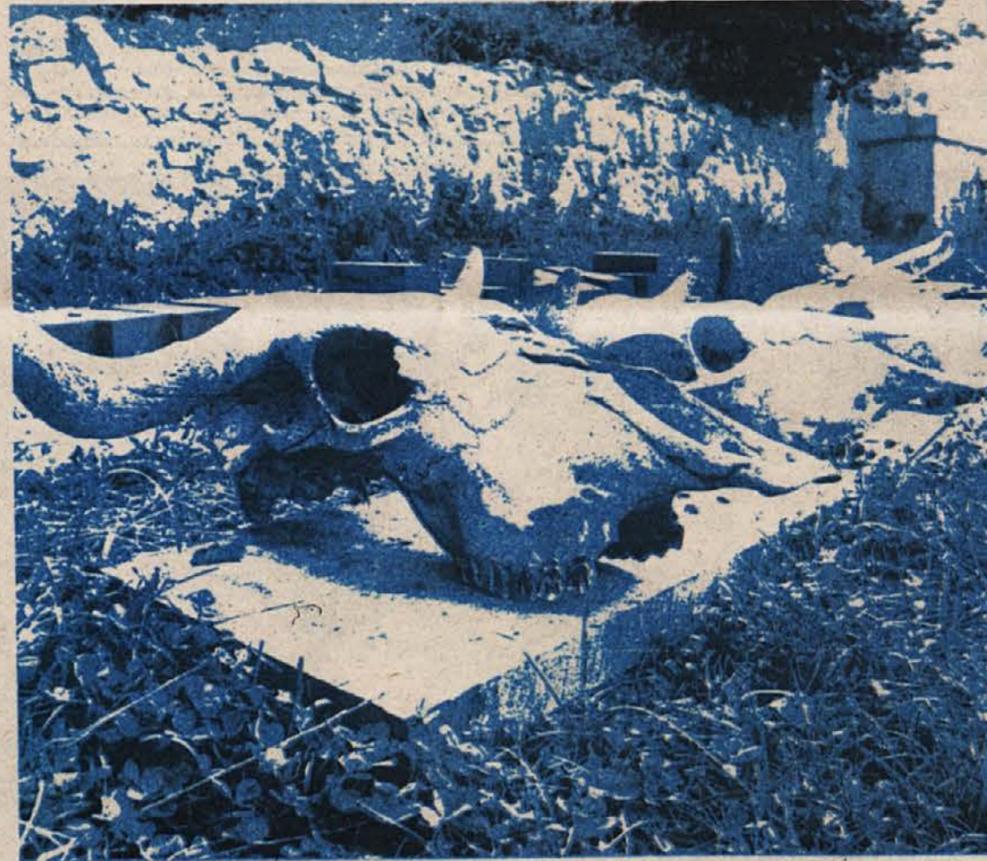
ZDENKA LINDIČ
JANEZ PAVLIČ

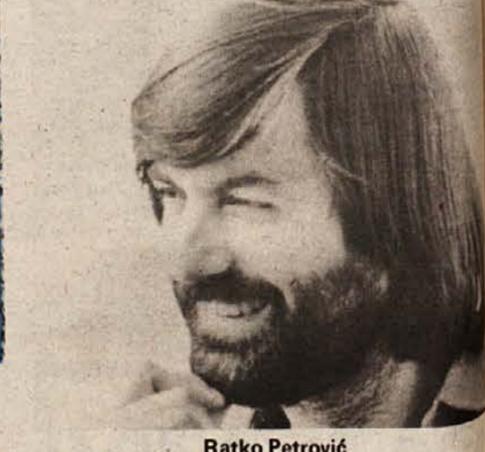
Villi Bossi

Rolf Westphal

Komura Masamitsu

Ratko Petrović

KOSTANJEVICA JE ENA

Na prostranih travnikih okoli kostanjeviškega gradu so spet zapela kiparska dila. Že devetnajstič. Letošnji simpozij kiparjev, znan kot Forma viva, se ne izneverja tradiciji, saj na njem spet dolbejo v hrastovino umetniki, zbrani z vseh koncev sveta. Tokrat jih je sicer manj kot v prvih zanosnih letih kostanjeviških kulturnih poletij. Ustvarjalcev to ne moti, nasprotno. Vsi so povedali, da v takem miru ni še nihče ustvarjal, niti ni imel na voljo tolikšnega „ateljeja“.

Pod Gorjance so prišli ustvarjati: Italijan Villi Bossi, Japonec Komuro Masamitsu, Američana Rolf Westphal in Jon Oxman ter Jugoslovan Ratko Popović.

Čprav na 19. Formi živni ni bilo slovenskega umetnika, je bilo med udeleženci tu in tam slišati tudi našo besedo. S slovenščino si je pomagal pri sporazumevanju z organizatorji, domačini in obiskovalci simpatični Villi Bossi iz Trsta. Našega jezika se je naučil v primorskem „babilonu“, kjer v obilici tujih jezikov slovenščina še ni zamrla.

Bossija sva naša na delovišču že v zgodnjih jutranjih urah. Sklanjal se je nad maketo, predstavljajočo skulpturo, ki jo je tesal nekaj metrov stran. Njegova stvaritev bo sestavljena iz treh kosov, med seboj povezanih v nekakšen okvir za vrata. Tudi sam umetnik imenuje to delo Vrata prijateljstva.

„Iz pogovorov z ljudmi sem zvedel, da dogodke, ki so se med zadnjo vojno odigrali tukaj. Slišal sem, da so bili na Gorjancih partizani, v dolini pa Italijani. Zgodovinski trenutek in okoliščine so zahtevali, da so si bili sovražni. Prepričan sem, da se to ne bo ponovilo in da mora med ljudmi vladati prijateljstvo. V tem smislu sem si zamislil tudi svoje delo.“

Njegova Vrata prijateljstva vsebujejo v likovnem pogledu tako antične kot moderne rešitve, s tem nakazujejo, da hočejo po osnovi zamisli povezati preteklost s sedanjostjo. Edino umetnina lahko odseva

duha prijateljstva v preteklost, slednjo pa pregnete v tem duhu tudi za prihodnost. „Skozi ta Vrata se gre iz preteklosti v prihodnost, vendar le s prijateljstvom v srcu in duši. Prijateljstvo je pogoj za razvoj človeštva.“

Bossijeva skulptura stoji ob potoku, kjer lahko — po njegovem prepričanju — še najbolje simbolizira, kar je hotel z njo povedati.

Bossi nama je pomagal poiskati marljivega Japonca Komuro Masamitsuja, 27-letnega kiparja iz Tokia. Njegovo dleto se je zajedalo v hrastovino na južnem delu samostanskega travnika, od koder je lep pogled v modrikasto pogorje Gorjancev. Komuro si tega prostora ni izbral naključno, ampak v skladu s svojo zamisljo, po kateri je Kostanjevici zapustil svojevrstno stvaritev.

„V Kostanjevico hodi veliko ljudi, ogledujejo si umetnike, uživajo v miru in nenavado lepem okolju in tako doživljajo duhovno sprostitve. Prav to sem se odločil izraziti v svoji skulpturi. Že po obliki gre za nekakšno omizje, simboliziran počitek. V tem simboliziranju iščem svoje lastne kiparske prijeme.“

Komuro Masamitsu prihaja iz velemesta, kjer se ljudje gnetejo na ozkem prostoru, zato ga je v Kostanjevici omamilo predvsem razkošje prostora. Povedal je, da si na Japonskem stvaritve, kot mu je nastala pri nas, ne bi mogel zamisliti.

Kostanjevica mi ni bila neznana. Mnogi japonski umetniki, med katerimi je tudi nekaj Masamitsujevih prijateljev, so že bili tu. Poskrbeli so, da se med japonskimi kiparji o Kostanjevici veliko govori. „Kostanjeviška Forma viva pri nas slovi. Počaščen sem, da sem lahko prišel sem.“

Masamitsu je vedel, kam prihaja, za Rolfa Westphala iz Houstona v Texasu pa je bila pot v Kostanjevico polna neznanek. Letos je bil prvič v Jugoslaviji in tudi prvič na takem kiparskem srečanju.

„Pri nas v Ameriki česa takega ne poznamo, vsaj jaz do zdaj še nisem slišal za kakšno ameriško Formo vivo. To je presenetljivo in morda tudi nerazumljivo, saj je v Ameriki zelo veliko zanimanje za kiparstvo. Vaša dežela in ljudje so mi zelo všeč. Videl, slišal in doživel sem vse kaj drugega, kot sem si lahko predstavljal doma. Zdaj se z nasmehom spominjam prestrašenosti svoje matere, ko je zvedela, da se odpravljam v Jugoslavijo, to je v državo, ki ji pri nas pravimo komunistična. Spoznal sem, da je vaša dežela bogata v vseh ozirih, iz tega pa izvira tudi zdravje vaših ljudi.“

Ko je Rolf začel pripravljati gradivo za svoje kostanjeviško skulpturo, so se ga kolegi izogibali. Spremljal ga je namreč hud smrad. Rolf je kakih deset dni kihal volovske glave, dokler se niso ogolile do bleščče belih lobanj z zavitiimi rogovi. Lobanje so namreč del njegove nenavadne skulpture. Rolf Westphal je eden redkih, ki je v skulpturo vnesel nove barve, saj večina kostanjeviških kipov ohranja barvo lesa. Rolf barvo uporablja zato, ker mu pomeni življenje, tako kot mu življenje pomenijo vse drobne stvari. Zato v svojo stvaritev vključuje ob osnovne elemente hrastovine še odtise človeških dlani, konjsko žimo, živalske lobanje — vse to je za njega univerzalni jezik.

Američan je velik ljubitelj narave, zato je bil prijeto presenečen nad ateljejem, ki ga je imel na voljo v Kostanjevici. „To bogastvo prostora je čudovito! Moj sedanjki kip, ki je drugačen od drugih mojih prejšnjih del, bo v tem razkošju prostoru najtesneje povezan z naravo.“

Rolfu je bilo hudo, ker naju ni mogel seznaniti s svojim sonarodnjakom Jonom Oxmanom. Oni dan ga je kratkotrajna bolezen odtrgala od dela in prijateljev. „Kostanjevica je idealen kraj za kiparje!“ To so bile

prve besede Ratka Petrovića iz Zagreba. Šele potem, ko je izrazil vso svojo navdušenost, je prešel k svojemu delu.

„Zamislil sem si nekakšne lestve, naslanjajoče se na bel oblak. S tem sem hotel simbolizirati raziskovanje strast človeka. V ljudeh je že od nekdaj, da želijo nekdo doseči. Često tudi kaj nenavadnega.“

Petrović se izraža pretežno v plastiki. Pravi, da mu je vseeno, kakšen material obdeluje. V Avstriji je n. pr. klesal kamen, v Sisku pa oblikoval železo. Tu v Kostanjevici je kombiniral les s plastiko.

Petrović je ponovno opozoril na prednosti, ki jih ima javnosti odprto umetniško ustvarjanje. Obiskovalci forme vive lahko spremljajo nastajanje skulpture na kraju samem. To nikakor ni opravilo za levo roko, ampak prečesto naporno in dolgotrajno garanje.

„Obiskovalci se lahko prepričajo, da tudi kiparji delamo — delamo v pravem pomenu besede. Umetniki bi morali prav zaradi tega večkrat na taka srečanja, če želimo, da bo naše početje priznano za enakovredno drugemu delu.“

Ko primerja Petrović kostanjeviško Formo vivo s drugimi podobnimi simpoziji in kolonijami, opaža, da ima neko posebno lastnost. „Mislim, da Kostanjevica živi in raste zaradi vselej posrečenega izbora umetnikov — česar za druge kraje ne bi mogel trditi. Takšna, kakršna je, je enkratna, zato ni potrebe, da bi ustanovili še kakšno Kostanjevico.“

Največja odprta kiparska galelija na svetu se je letos obogatila za vsaj pet novih umetniških stvaritev. Proliparjev je darovalo svoja dela Kostanjevici, Kostanjevici pa se jim je oddolžila z dragoceno novo življenjsko izkušnjo.

MILAN MARKELI
IVAN ZORAN

DR. EMIL LUČEV

Pred kratkim smo objavili novico, da bodo v Šmarjeških toplicah začeli z akupunkturo, staro kitajsko metodo zdravljenja, ki si je v zadnjih desetih letih priborila mesto pod soncem evropskih in ameriških bolnišnic in klinik. Neuropsihiater dr. Emil Lučev, ki bo vodil akupunkturno zdravljenje v Šmarjeti, se je ravnanja z iglami (za to pri akupunkturi namreč gre) izučil pri prof. dr. Antoniju Škokljavu, vodilnemu jugoslovanskemu specialistu za akupunkturo. Objavljamo nekaj odlomkov in ugotovitev iz nevezanega pogovora z dr. Emilom Lučevim.

„CHA CHEN“ ALI VBOD IGLE

Akupunktura je tradicionalna kitajska metoda zdravljenja raznih obolenj. Izraz je evropski. „Acus“ je po latinsko igla, „punctura“ pa ubod. Po kitajsko se reče tej stvari „cha chen“, pomeni pa ubod igle.

Ljudje so v tisočletjih zgodovine opazili, da nekatere bolečine po naključnem vbodu s trnom, zaradi nenamerne praske ali opeklina izginejo. Evropejci tem naključnim dejstvom nikoli nismo posvečali pozornosti, na Kitajskem pa se je razvila posebna oblika zdravljenja, ki temelji na spoznanju, da nekatere bolečine izginejo, če z vbodom ali segrevanjem vzdražijo določene točke na površini telesa. Najstarejši pisani podatki o akupunkturi so zabeleženi v kitajskem Medicinskem kodeksu iz leta 475 pred našim štetjem, materialni dokazi (bronaste in koščene igle) o zdravljenju z akupunkturo pa so še starejši — segajo v konec tisočletja pred našim štetjem. Čeprav prav zdravljenje z iglami na Kitajskem ni bilo vedno v milosti, se je med ljudstvom vendarle ohranilo tako rakoč neokrnjeno. Po letu 1958, ko je akupunktura spet dobila „blagoslov“ uradnih krogov, pa beležimo njen največji razcvet. Ne samo na Kitajskem.

KOŽA, VEZ Z VESOLJEM

Po tradicionalni kitajski medicini in znanstveni misli se sestoji človeško telo iz organov in kanalov, ki povezujejo notranje organe in vsa tkiva organizma s površino kože. S kožo pa je človek povezan z vesoljem in njegovimi zakoni, ki združeni vladajo življenju na zemlji in tudi človekovemu telesu. Po starih dognanjih je v človekovem telesu 12 glavnih organov, ki skupaj s kanali predstavljajo steber tako imenovane „tsangfu“ teorije. Na njej počiva stara kitajska medicina. Med organi so stari Kitajci poznali srce, jetra, vranico, pljuča, ledvice in poseben organ, ki bi ga danes imenovali osrčje. Poleg tega so poznali in strogo od naštetih ločevali tudi šest tako imenovanih votlih organov: tenko črevo, žolč, želodec, debelo črevo, sečni mehur in poseben organ „san chiao“ (uravnaval je telesne tekočine). Vsak notranji organ ima po kitajski teoriji na površini kože svoj kanal.

Zadevo je težko pojasniti. Po mnenju Kitajcev se razna telesna in mentalna obolenja vedno kažejo na površini telesa, na koži, ki kot ogledalo odraža najrazličnejše spremembe.

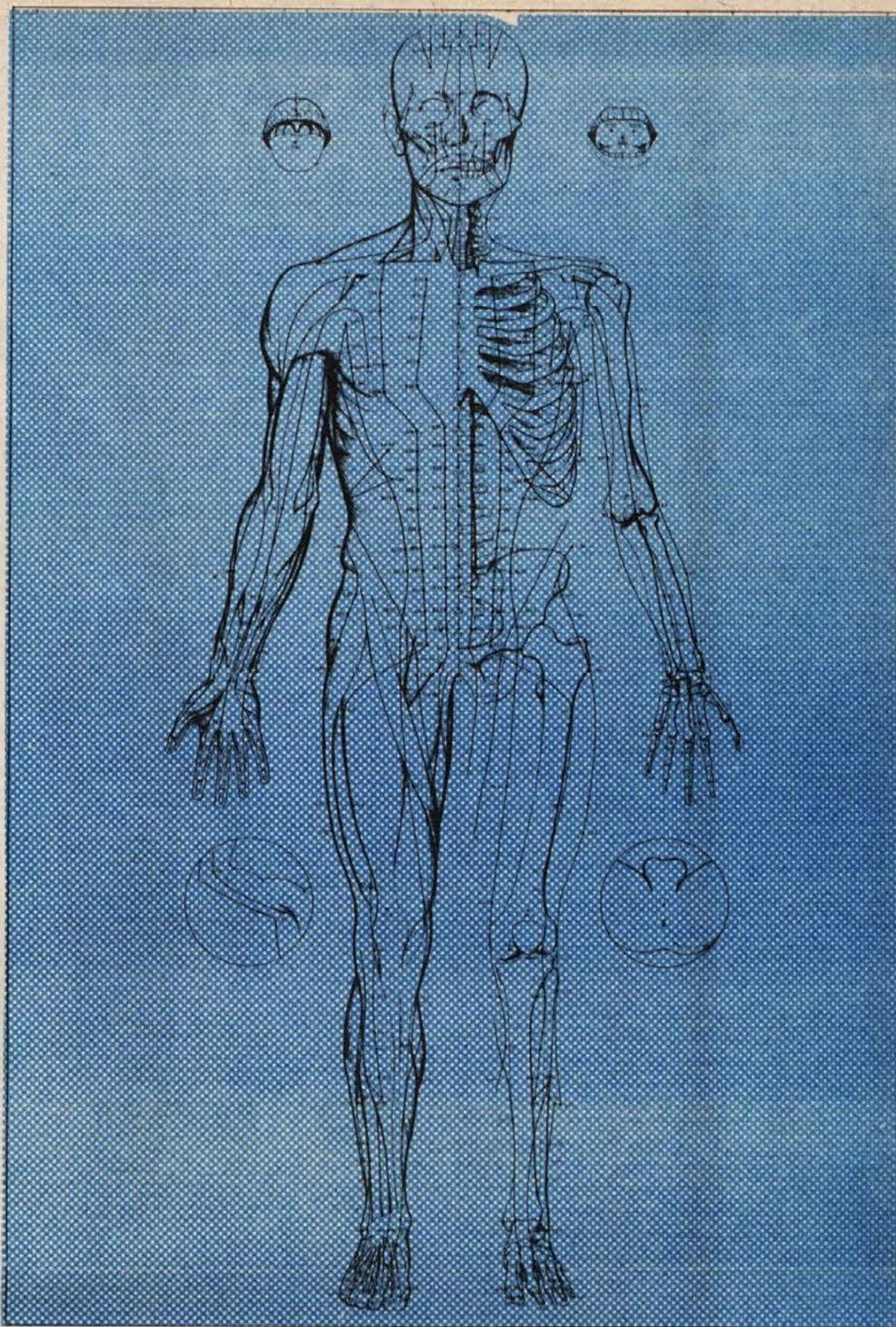
1270 TOČK

V stoletjih uporabe akupunkture so vzhodni modreci spoznali, da je nekaj sto točk na površini kože posebej občutljivih. Točke pa niso samostojne, povezane so v skupine, linearno v obliki kanala. Najvažnejše pa je, da imajo posamezni organi točno določene in vedno iste točke in s tem tudi kanale. Po kitajskem mnenju cirkulira skozi kanale kri in tako imenovana „vitalna energija“ („chi“). Slednji vodita vse funkcije v človekovem telesu. Vseh kanalov je 12 plus 8, akupunkturnih točk pa 1270.

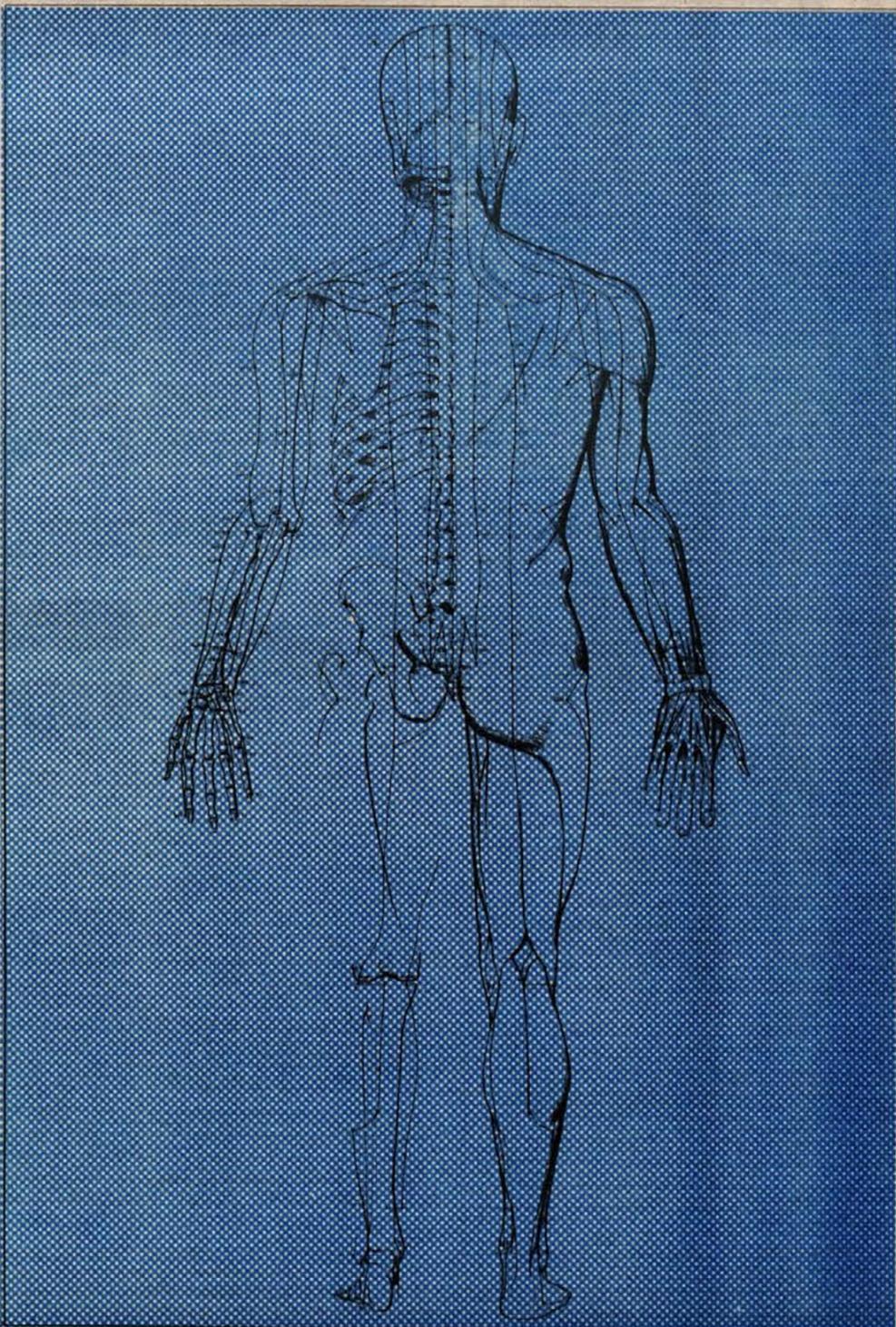
Kanali obdajajo človekovo telo, so medsebojno povezani, površino kože vežejo z notranjimi organi. Po starokitajskem mišljenju je funkcija organov v glavnem ista kot v sodobni medicini, zanimivo pa je, da se po njihovem stanju srca odraža na jeziku, jeter na očeh, vranice v ustih, pljuč n. nosu, ledvic pa na ušesih.

RAVNOTEŽJE MED „YIN“ IN „YANG“

Organizem deluje normalno, če so zveze med kanali, ki povezujejo tudi organe, normalne. Po tradicionalnem mišljenju so namreč kanali tudi pot širjenja obolenj. Bolezen nastane takrat, ko se poruši ravnotežje med tako imenovanimi „yin“ in „yang“ silami v organizmu. „Yin“ in

ZOPER BOLEZNI PO KITAJSKO

„Yang“ sta pojma za skrajno nasprotje. Kot recimo vrelo in ledeno, visoko in nizko, dobro in zlo itd. Polovica organov pripada silam „yin“, druga polovica pa silam „Yang“. Gorje, če se ravnotežje poruši, takoj pridejo bolezni.

Zadeva je v resnici še bolj zapletena kot povedano. Za primer naj povemo, da so stari Kitajci postavljali diagnozo pri zdravljenju z akupunkturo z merjenjem utripa. Verovali so v kroženje energije po človekovem telesu, z energijo pa kroži tudi kri. Poznali so kar 12 različnih utripov. Merili so jih v zapestju.

Zakoni akupunkture torej trdijo, da je pogoj za zdravje ravnotežje med silami „yin“ in „yang“. Če se ravnotežje poruši, ga lahko popravimo s stimulacijo akupunkturnih točk, ki so nanizane v kanalih, ti pa povezani z organi, ki jim vlada „yin“ ali „yang“.

To, kar Evropejca najbolj moti, je dejstvo, da kanali niso nikakršna anatomska formacija tkiva v organizmu. Kanali so nevidni, ne moremo jilniti izpreparirati niti določiti z doslej znanimi diagnostičnimi metodami. In vednar kanali so. Najnovejša raziskovanja vse bolj potrjujejo, da so kanali v bližnjem odnosu z živci, ožiljem in tkivnimi tekočinami.

„VBODNA SENZACIJA“

Preveč bi bilo naštevati bistva teorij, ki skušajo razložiti načelo delovanja akupunkture. Teorije so v glavnem tri, in sicer chingo, neurogena in humoralna. Ša najbližje rešitvi uganke je najbrž misel, da se z draženjem akupunkturnih točk pojavijo v telesnih tekočinah snovi, ki imajo pomirjevalni učinek.

Akupunkturne točke lahko dražimo z iglami, z zvišanjem temperature, z električnim tokom, mikromasažo, vbrizgavanjem nekaterih snovi, z vstavljanjem kirurške niti itd.

Najpreprosteje rečeno: zdravnik ti v določen del telesa zabode nekaj igel in neha te, recimo, boleti glava. Bolečine ni tudi potem, ko igle potegnejo ven. Vse pa prav nič ne pomaga, če ni pri vbodu tako imenovane „vbodne senzacije“. To je občutek, ki se sestoji iz bolečine, obmrlosti, človek se počuti težjega, raztegnjenega. Težko je povedati, dokler ne občutiš. Nekomu, ki ga naprimer še nikoli ni bolel zob, je pač težko razložiti, kako je to. Vsekakor pa je zanimivo, da pri tej „vbodni senzaciji“, ki je pogoj akupunkture, čuti določen odpor in težo v roki tudi zdravnik, ki iglo zabada. Niso še ugotovili zakaj.

Po vbodu se po pacientovem telesu razširi nekakšna toplota. Ugotovili so, da s hitrostjo 5 metrov na sekundo. In ta toplota je menda zdravilna. So pač še skrivnosti.

ZLATE, SREBRNE IN JEKLENE IGLE

Kar pa se igel tiče, je vse jasno. So zlate, srebrne ali iz nerjavečega jekla. Teh je tudi največ. So prožne, dolge od 15 do 100 milimetrov (!), debele pa od 0,45 do 0,32 milimetra. Sterilizirajo jih s kuhanjem ali paro. Med enim obiskom pri zdravniku zabodejo od ene do 42 igel, najpogosteje pa od 5 do 7. Zaradi večjega učinka zdravnik igle vrti, dviga ali spušča, rahlo udarja s prsti itd. Igle izvlečejo v eni potezi. Včasih (pri nekaterih načinih zdravljenja) ostanejo igle v koži tudi do 7 dni. Igle lahko zabodejo samo v kožo ali pa tudi v mišičje. Za eno kuro je potrebnih sedem do 10 obiskov.

Poleg akupunkture z iglami poznamo tudi draženje akupunkturnih točk s svežnjem igel v obliki kladivca, točke lahko stimuliramo s povečano temperaturo (moksibustija), z električnim tokom, mikromasažo, vbrizgavanjem določenih snovi itd.

Sodobna oblika terapije z akupunkturo seveda združuje kitajska tisočletna dognanja s sodobno, zahodno medicino tudi na Kitajskem. Za zdravljenje z akupunkturo je prej potreben celovit zdravniški pregled. Ne priporočajo zdravljenja debilov, onemoglih in nosečnic.

KAJ ZDRAVIJO

Na Kitajskem zdravijo z akupunkturo predvsem neuralgije, migrene, bolečine v glavi, lumbalni sindrom, paralizacijo facijalisa, distorzije sklepov, nefrolitijaze, dismenoreje, neregularne menstruacije, reumatizem, hipertenzije, gastritične motnje in motnje v intestinalnem traktu, bronhialno astmo, kontrakturacijo mišic itd.

Zanimiva je tudi uporaba akupunkture v anesteziji. Na Kitajskem so opravili z akupunkturno anestezijo (imenujejo jo tudi analgezija) že več kot 800.000 operacij. Bolnik je med operacijo pri polni zavesti, lahko sodeluje s kirurško ekipo, vendar ne čuti nobenih ali skoraj nobenih bolečin. To vrsto anestezije priporočajo predvsem za operacije glave in vratu, manj pa za posege v prsno in trebušno votlino. Poročajo, da se pri uporabi analgezije rane celijo hitreje in da so infekcije zelo redke. Veljalo bi razmisliti o uporabi analgezije v pogojih partizanskega bojevanja. Analgezijo lahko v kratkem času obvladajo tudi manj šolani ljudje.

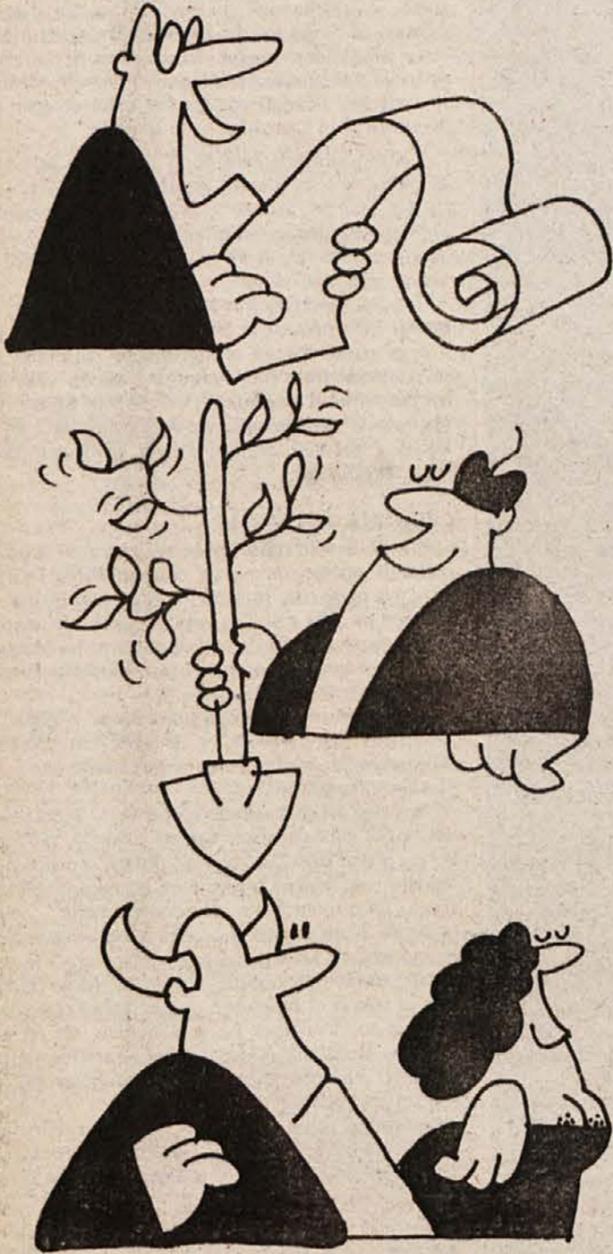
SKRIVNOST OSTANE

Akupunktura je v Evropi prisotna že 40 let, iz azijskih kolonij so jo prinesli Francozi, obstoji pa tudi poročilo, da je nemški zdravnik Kamper zdravil na kitajski način že leta 1683.

Na Kitajskem, Japonskem, Filipinih, v Burmi in Vietnamu je akupunktura že tisočletja temeljna oblika zdravljenja, zdaj so ji dodali samo spoznanja zahodne medicine. Na Zahodu in tudi pri nas pa smo ali pa še bomo svojemu znanju dodali kitajskega.

In to kljub temu, da ne vemo, kako sploh deluje tistih 1270 akupunkturnih točk, ki so povezane v kanale. O teh pa vemo še manj.

ropotarnica

O GOVORU

— Govorništvo je umetnost varanja in laskanja.
Montaigne

Neprestano govoriti in ničesar povedati je bila od nekdanj največja odlika govornika.
Platon

— Kadar govornikom manjka globine, gredo v širino.
Montesquieu

O DELU

— Vinogradu ni potrebna molitev, temveč motika.
Bolgarski pregovor

— Del ljudi dela, a ne misli, drugi del pa misli, a ne dela.
Foscolo

— V domu lenobe se množijo samo sanje.
Kitajski pregovor

O LASTNINI

— Tisto, česar ne moreš obdržati, ni tvoje.
Atila

— Školjko si sme vzeti vsak, morja nihče.
Rousseau

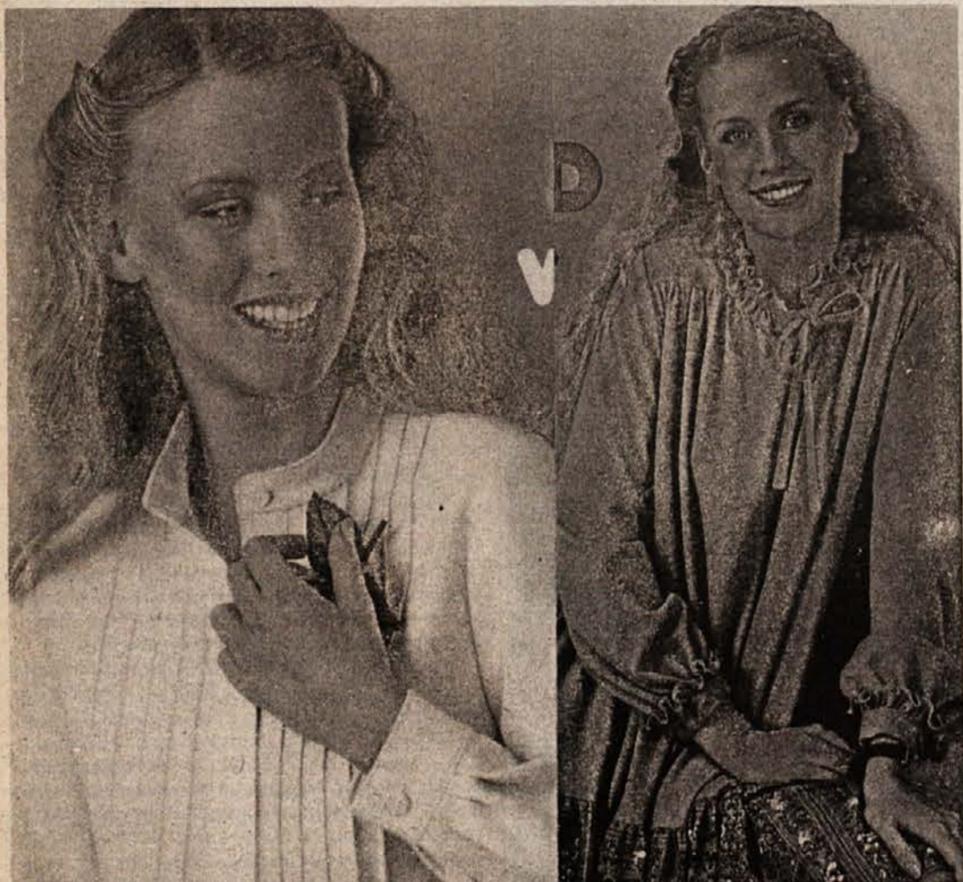
— Nekoga popolnoma imeti je najboljšo, če pa to ni mogoče, tedaj je najboljšo, da ga popolnoma izgubimo.
Tagore

brez besed

CVETAN CEKOV-KARANDAŠ
Bolgarija

preden bo zavekal

Če ugotavljamo, da je moda včasih hudo neumna, moramo vendarle priznati, da je nosečnicam prinesla novo obdobje. Malokdaj še vidimo bodočo mamico, ki bi ji rastoči plod že od daleč kazil postavo. Zdajšnja moda je pravzaprav v celoti prirejena za nosečnice. Široka in udobna krila ter tunike lahko povsem skrijejo nosečnost v prvih štirih mesecih. Kasneje so za bodoče mamice najbolj prikladne široke šotoraste obleke, kakršne najdemo v mod-

nih časopisih, namenjene pa so ekstravagantnim ženam.

O oblačilih v času nosečnosti z zdravstvenega gledišča so danes žene in dekleta že toliko poučene, da ne gre znova o tem govoriti. Udobno, toda estetsko oblačilo pa v zadnjih petih mesecih pred porodom nekaterim tako pristaja, da so v tej dobi deležne celo več poklonov kot kdajkoli prej.

Tudi hlače s široko in daljšo tuniko lahko nosite prav

do nekaj zadnjih tednov, preden greste v porodnišnico. V jesenskem in zimskem času je taka kombinacija zavoljo mraza in vetra še posebej prikladna.

Za nosečnice so v splošnem v veljavi tri zapovedi, ki zadevajo njeno zunanost: obleči ne smejo nič ozkega in oprijemajočega; nosijo naj udobno obutev, ne pa visokih špičastih pet. Imajo naj negovan, toda ne preveč naličen obraz in vselej urejeno pričesko.

R. BAČER

domaća lekarna

božji les

Tudi tej rastlini so ljudje raznih krajev dali razna imena. Ponekod ji pravijo bodika, drugje božje drevesce, črnc, svib in celo rusi konj. Gre pa za 10m visok grm ali drevo z močno vejnatim stebлом, usnjatimi, jajčastimi, temnozelenimi in nazobanimi listi.

Cveti so rdečkastobeli, združeni v pakobulih in imajo rdeče, okrogle jagode. Božji les

cvete od maja do junija, raste pa po gozdovih, pašnikih, ponekod pa tudi po vrtovih.

Liste nabiramo maja, jagode julija, lub pa vse leto. Božji les je znan zlasti po tem, da zmanjšuje vročino, žene na vodo in teši krče. Že od nekdaj ga uporabljajo kot zdravilo pri mrzlici, kašlju, bronhialnem katarju, začetni pljučnici, pri driski, slabi prebavi in koliki.

Za zdravilo pripravimo iz posušenih listov čaj (ščepec ali 5 do 10 gr na skodelico vode), ki ga damo bolniku dvakrat na dan. Stari ljudje pravijo, da je čaj iz jagod uspešno zdravilo pri koliki, lubje od korenine pa da je primerno tudi za obkladke za otekline. Vedeti moramo, da so jagode strupene, povzročajo bruhanje in drisko, zato je z njimi previdno ravniati.

snežene kepe

MARIJA NOVINA

Sladico s takim imenom je kaj lahko pripraviti, nima pa nobene zveze s snegom ali ledom, ker jo kuhamo in ohlajemo uporabljamo. Recept nam je dala Marija Novina, kvalificirana kuharica v zdravilišču Dolenjske Toplice, ki pa se ukvarja predvsem s slaščicami.

„Za 6 oseb potrebujemo 3 jajca, 1 liter mleka, 3 zavojčke vanilijevega sladkorja,

25 dkg sladkorja, malo vanilijevega pudinga ali okrog 5 dkg bele moke, čokoladne mrvice za posip in žlico ruma.

Najprej iz beljakov stepemo zelo trd sneg in ga kot žličniko polagamo v mleko, ki je tik pred vretjem. Žličniko v mleku obrnemo, jih po nekaj minutah vzamemo ven in jih polagamo v skodelice. V isto mleko nato zakuhamo ru-

menjake, sladkor, vanilijev sladkor, kar smo prej žvrkljali in pridenemo malo vanilijevega pudinga (največ pol zavitka). Preden bi imelo zavreti, naglo premešamo, odstavimo in dodamo še slabo žličico ruma. Kremov vlijemo na snežene kepe v skodelicah in pustimo, da se ohladi. Okrasimo s čokoladnimi mrvicami in ponudimo kot sladico po kosilu.“

R. B.

obzorja

prebrali smo

Naši mojstri peresa

Pisatelji živijo v senci svojih knjig, na obrobju zanimanja bralcev in širše javnosti. Slednji je običajno malo mar njihovo zasebno življenje, v kakšnih razmerah sučejo pero, iz kakšnih pobud in kakšna je naposled njihova duhovna usmerjenost. Z njihovo osebnostjo se ukvarjajo zgolj slovstveni zgodovinarji in kritiki, ki pa spet luščijo samo tiste podatke in ugotovitve, ki so neobhodne pri razvrščanju pisateljev po slogu, struji, smeri in podobnem. Sicer pa ostajajo več ali manj anonimni v času in prostoru.

Krivic, ki je s tem narejena, so že v prejšnjem stoletju začutili posamezniki in poskušali anonimnosti rešiti vsaj nekatere večje duhove naše literature. Ta prizadevanja so obrodila malo-avtentične opise Prešernove, Vodnikove in drugih osebnosti. Prvi pa se je načrtno lotil te naloge Izidor Cankar in s svojimi „Obiski“

Nekakšno nadaljevanje „Obiskov“ so Ocvirkovi „Razgovori“, to pa je tudi vse, kar je do nedavnega omogočalo vpogled v življenje in literarno delavnico nekaterih znanih imen našega Parnasa.

Knjiga „Pogovori s slovenskimi pisatelji“, ki jo je nedavno poslala na trg Cankarjeva založba, obravnava ustvarjalne dileme enaintridesetih sodobnih pesnikov in pisateljev od Godine, Grabeljška, Kranjca, Potrča in Ingoliča do mlajših Kuntnerja, Makarovičeve in Šalamuna. Avtor — pesnik, pisatelj in dramatik Branko Hofman je bil pri spraševanju intervjuvanih dovolj neizprosni in poglobljen, da je lahko vsakega predstavil večplastno in obširno. Tako ob branju te zajetne knjige, za katero je Borut Pečar prispeval karikature intervjuvanih, začutimo avtentična pričakovanja pisateljev in pesnikov o sebi, njihovih literarnih vzgibih, kritičnem odnosu do življenja in literature, o vsem, kar je bilo do zdaj skrito in neznano.

Hofman, ki se je sam predstavil v zadnjem poglavju, je želel s temi „Pogovori“ poudariti tisto konstanto pisateljskega poklica, ki jo vrtinci časa večkrat prekrijejo: avtonomijo duha in ustvarjanja. To mu je v celoti uspelo in dalo knjigi tudi dokumentarno vrednost. I. Z.

knjige

Vojna zvezd

Film „Vojna zvezd“ žanje po svetu same rekorde. V ZDA je zasenčil celo slavno „Žrelo“, producentom pa vsak dan vrže lepe kupe denarja. Vse to kaže, da obravnavana tematika močno priteguje pozornost današnjega človeka. Nič čudnega torej, če smo film uvozili tudi pri nas. Razveseljivo pa je, da projekcija filma na naših platnih spremlja založniško dejanje — v medzaložniški zbirki Zepna knjiga smo pred kratkim dobili prevod znanstveno fantastične pripovedi „Vojna zvezd“, po kateri je bil posnet istoimenski film. Pisatelj George Lucas sicer v ničemer ne presega slovskih peres znanstvene fantastike, imel je le srečno roko, da so njegovo pripoved odlično vizualizirali filmski ustvarjalci ter s tem posredno pripomogli, da knjiga bolj živo deluje. Za kratek čas, osvežilno sprostitve domišljije je knjiga primerna. Tudi cena ni ovira: 50 din.

ŠELIGOVI DRAMI

„Slovenska literatura ne pozna pisatelja — niti Cankar ni bil tak, čeprav je naslikal mnogo zelo ženskih žensk — ki bi tako zaupal ženski, ki bi ji dal glavno besedo,“ je v spremnem zapisu k novi knjigi modernega slovenskega pisatelja in dramatika Rudija Šeliga zapisal kritik Taras Kermauner ter tako poudaril eno od značilnosti Šeligove knjige. V večini njegovih del so namreč junakinje dogajanja ženske. To so osebnosti, ki žele prestopiti dane okvire, „hrepenevke“, ženske, ki žele preseči sedanjost, to stvarnost, dejanskost. To so osebe, ki redu sodobnega sveta tudi ubeže: v omamo, čarovništvo, drugačnost.

S temi besedami smo že zarisali grobe okvire obeh dramskih besedil: „Lepe Vide“ in „Čarovnice iz Zgornje Davče“, ki sta združeni izšli pri Mladinski knjigi. Da sta oba dramska teksta v eni knjigi, ni naključje, saj pomeni „Čarovnice“ nekakšno nadaljevanje „Lepe Vide“. Darinka — „čarovnica“ — je hči Vide. Hči nadaljuje pot tam, kjer je mati zastala, „Čarovnice“ razpreda osnovno misel „Lepe Vide“ naprej.

Svojevrsen del knjige je študija „Demonična moč trpljenja“ Tarasa Kermaunera. V nji ta slovenski kritik na svoj značilen način prevaja Šeligovi umetnini v drugačen jezik ter ju vključuje v zanimivo podobo literarnega dogajanja pri nas.

lepa vida čarovnica iz zgornje davče

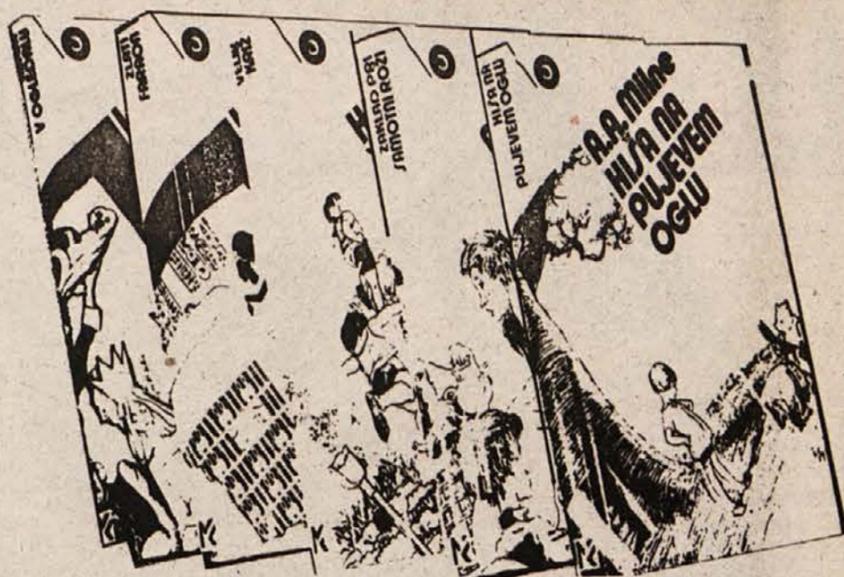
šeligo

O tujski legiji

Francoska Tujska legija je bila zbirališče najbolj propadlih in najbolj pogumnih, zatočišče razočaranih in moralno sprevrženih osebnosti, v nji sta se znašla princ in robijaš, Srb in Skandinavec. Živopisna vojaška organizacija, ki so jo francoski imperialisti ustanovili z namenom, da svoj imperij obdrže in ga še razširijo, je osrednja tema zanimive pripovedi Hughja

PREDSTAVUJAMO VAM

Že tako zajetna knjižna zbirka Biseri je obsežnejša še za pet novih knjig, ki so prišle na beli dan pred kratkim v založbi Mladinske knjige. Kot običajno, gre za dela namenjena mladini, čeravno je izbor dovolj posrečen tudi za odraslega bralca. Izšle so sledeče knjige: v prevodu Majde Stanovnik „Hiša na Pujevem oglu“ A. A. Milneja, A. P. Pearce „Zaklad pri samotni roži“ v prevodu Janeza Gradišnika, H. Šmehelove „Veliki križ“ v prevodu Zdenke Jermanove, K. Brucknerja „Zlati faraon“ v prevodu Jožeta Šmita in L. Corrollove „Alica v ogledalu“ v prevodu Gitice Jakopin; Vsaka od knjig je opremljena z ilustracijami tujih in naših ilustratorjev; tokrat so likovno obogatili čtivo s svojimi risbami E. H. Shepard, J. Vidic, M. Schmidt, H. Thomas in M. Amaliotti. Knjige je mogoče kupiti tudi posamično.

McLeavea, katere prevod smo dobili v slovenščino pod naslovom „Prekleti umirajo težko“. Založila jo je Cankarjeva založba.

Hugh McLeave je resnično zgodovino slovite Tujske legije napisal na osnovi velike množine preštudiranih dokumentov in čeravno pri pisanju ni iskal globljih vzrokov nastanka te edinstvene vojaške organizacije, mu je uspelo napisati dobro delo. Ko se avtor z večjim persom loteva življenja v Tujski legiji in opisuje krvave boje, skoraj brezumno junaštvo, krutost in strogo poklicni odnos do ubijanja, raste pred očmi bralca tudi druga plat te zadeve — tlačena in zatirana uporna ljudstva kolonialne Francije, ki so v bojih s plačanimi najemniki doživljala prave pokole.

Po mnenju založbe je delo „Prekleti umirajo težko“ med mnogimi pričevanji o Tujski legiji najbolj prepričljivo in najbolj pretresljivo.

ZDAJ TUDI MOŠKI

Po velikem uspehu spolnega priročnika „Kaj mora ženska vedeti o sebi“ — trije ponatise in še dve popravljeni izdaji — se je dr. Bogdan Tekavčič ozrl še na moški spol in napisal knjigo „Kaj mora moški vedeti o sebi in ženski“. Knjiga je pred kratkim izšla pri Cankarjevi založbi ter predstavlja prvi tovrstni priročnik pri nas.

Bogdan Tekavčič je kot ginekolog in specialist za zdravljenje neplodnosti in za spolno higieno v svojem dolgoletnem raziskovalnem delu dobera spoznal tudi moško plat spolnosti, moškega in njegove probleme, zato mu ni bilo težko knjigi „Kaj mora ženska vedeti o sebi“ napisati nadaljevanje, v katerem je več pozornosti posvetil moškemu. V knjigo je hote vključil tudi čisto ženske zadeve (nosečnost, porod), da bi bralci spoznali tudi ta del skupnega življenja. Knjigi sta tako skupaj zaokrožena celota, ki je nastala „z iskreno željo in namenom, da bi moški in ženska drug drugega spoznala in ob tem svoje posebnosti čimbolj uskladila“, kot je zapisal avtor v uvodu.

Knjiga je razdeljena na pregledna poglavja, opremljena z veliko ilustracijami, stvarnim kazalom in pregledom najbolj dostopne literature za tistega, ki bi se rad v tematiko še poglobil. Ker gre za trajno bralno vrednost, knjiga ne bi smela obležati na policah.

Velika zarota

Ko je bila v zgodovinski noči z 29. na 30. november rojena nova Jugoslavije, se je začela tih, a zagrizena diplomatska igra in boj za priznanje oziroma za porušenje novo nastale države.

V boj so posegli zlasti reakcionarni krogi domače buržuazije in tisti tuji krogi, ki jim taka sprememba ne Balkanu ni šla najbolj v račun. Zakulisna bitka nam je danes dobro poznana, širokemu občinstvu pa je vpogled vanjo možen s knjigo Slobodana Nešovića „Velika zarota“, ki je nedolgo tega izšla pri Cankarjevi založbi. Nešović, novinar in publicist, je odkril marsikatero spletko, skovano za hrbtno javnost, pri preučevanju zaupnih dokumentov v ameriških arhivih in iz gradiva britanskih in sovjetskih arhivov. Zato ima njegovo delo pečat avtentičnosti in zgodovinske verodostojnosti. Knjigo odlikuje tudi bogat izbor slikovnega dokumentarnega gradiva.

NI LAHKO DELO

„Moje najbolje delo pri filmu je takrat, ko ga ne opazijo,“ je pred časom, dejal Niko Matul. S temi besedami je na svojstven način orisal delo scenografa, se pravi tisto, čemur je zavezan že lep kos življenja. Danes se njegova izjava stavlja v nasprotje s podatkom, da je Matul s svojo scenografijo v novem slovenskem filmu „Praznovanje pomladi“ pritegnil pozornost komisije, katere vloga je bila razdeliti nagrade letošnjega jubilejnega filmskega festivala v Pulji. Srebrni jubilej je Matulu prinesel zlato areno, najvišje odličje za scenografijo v omenjenem Štigličevem filmu. Njegovo delo je bilo torej še kako opazno!

Seveda gre le za navidezno nasprotje. Ing. arh. Niko Matul je misel o neopaznosti svojega dela izrekel zato, da bi poudaril, kako mora biti scenografija živo vpeta v

organizem filma, da ne izstopa in, če je to v namenu filma, daje popolno iluzijo resničnosti. Dostikrat lahko razbije iluzijo že namerno izbran detajl, slabo izdelan kos opreme ali zgodovinsko napačno rabljen predmet. Pomislimo samo na karikiran primer, da bi, denimo, v sobah stare Ljubljane pred potresom opazili radiatorje centralnega ogrevanja!

„Še posebno v zgodovinskih filmih, kot je bil Praznovanje pomladi, je zelo važno, da se tudi drobnarija kar se da skrbno preštudira. Včasih je potrebno veliko časa posvetiti študiju, da lahko naredim dober in zgodovinsko točen dekor,“ je pripovedoval Matul. „Zmotno je mišljenje, da je scenografovo delo lahko.“

Za film Praznovanje pomladi je Matul izdelal in postavil na ljubljanskem barju celo podravsko vas. Vasica je bila po vseh svojih značil-

nostih prava podravska naselbina, vendar pa takšne ne bi našli nikjer — Matul si jo je izmislil, tako da je kar najbolj ustrezala potrebam filma.

„Edina stvar, katere ni bilo potrebno narediti, je bil poteček. Ta je bil pravil!“ se je pošalil Niko Matul.

Dobitnik že četrte zlate arene je na poti filmskega scenografa skoraj že tako dolgo, kot je dolga pot slovenskega filma. Ko je leta 1949 Franc Štiglic po scenariju Franceta Bevka snemal film „Trst“, je Matul sodeloval kot pomočnik scenografa. Potem je bil asistent vsem mogočim našim in tujim scenografom, dokler ni s filmom „Ne čakaj na maj“ začel s samostojnim filmskim scenografskim delom. Število vseh filmov, v katerih je vloženo delo Nika Matula, sega preko 45. Torej kar zajetna bera.

Ob vsem tem preseneča, da Matul ni kot scenograf redno zaposlen pri nobenem filmsku podjetju. Je svoboden umetnik in kot tak dela

tako za film kot za gledališče. Vsa slovenska gledališča ga dobro poznajo.

„Med gledališko in filmsko scenografijo je razlika. Zlasti za slovenski film velja, da skoraj izključno zahteva realističen pristop, medtem ko v gledališčih niso tako usmerjeni. Prav zanimivo bi bilo, ko bi se lahko nekega dne poskusil s simbolističnim, stiliziranim dekorom v filmu,“ pravi Matul.

O scenografih med ljubitelji filma ne teče prav pogosto beseda; žive v senci imen režiserjev, scenaristov in igralcev. Vendar Matula to dejstvo ne moti, saj se zaveda, da je film velika mašinerija, v kateri vsa najvažnejša kolesca niso najbolj vidna. In če zataji eno kolesce, tudi druga ne tečejo tako, kot bi bilo treba.

„Pri filmu je mnogo takih poklicev, ki so važni, a niso opazni. Kolektivnost dela, povezanost vseh ustvarjalcev v želji, da bi celota — film — uspela, dajejo tudi mojemu poklicu velik čar!“

M. MARKELJ

ADISLAV LESAR
OBRAZI

ANKINE LJUBEZNI

Anka Tekstor je sodobna izobražena ženska v naponu svojih ustvarjalnih moči kot zobozdravnica, kot družbenopolitična delavka in pa predvsem kot človek z vsebino, ki ji daje med ljudmi še posebno veljavo in ceno.

Poleg vsega naštetega pa je Anka Tekstor tudi lepota. Ispan fotomodel. Nastopala je v različnih reklamnih filmih. 1968 pa je bilo Ankino leto. Nastopala je v reklamah za merx kavo in drugod. „Res je, da sem bila eno leto najbolj plačan model v Sloveniji in kljub temu, da sem bila kar naprej na tapeti, lahko rečem, da sem zadržala renome. Moj vizum ni bil nikoli Daj—Daš, temveč sem imela do vsake stvari svoj osebni odnos. Nikoli se nisem podrejala trenutnim potrebam in ko sem postala zdravnica, sem prenehala tudi z reklamo.“

Anka Tekstor je Črnomaljška. Tam se je rodila pred dvaintridesetimi leti v delavski družini. Oče Ivan Črnič je padel v Adlešičih ob koncu vojne. Tako je morala Anka že zelo zgodaj občutiti vso stisko mladega človeka, ki mu ni bilo poslano z rožami.

Šola jo je silno privlačevala. Še preden so jo poklicali v prvi razred, je nosila bratu torbo in učiteljica ji je dala ob koncu leta kar spričevalo in same odlične ocene.

Maturirala je v Novem mestu, stara komaj sedemnajst let. Nato se je vpisala na stomatološko fakulteto in jo v rekordnem času tudi končala. Zdaj dela na otroški zobozdravstveni kliniki že deseto leto. V tem času si je nabrala veliko izkušenj. Na stotine obolelih zob je že pozdravila in njeni mali pacienti se je prav nič ne bojijo. Anka pravi: „Zaskrbljujoče je, da imajo že dveletni otroci popolnoma kuriozne zobe. Zato je zelo pomembno takojšnje dispanzersko zdravljenje. Samo na ta način se lahko odpravijo okvare, ki so drugače lahko udosne za poznejše življenje.“

Kot zobozdravnica se zaveda pomembnosti in odgovornosti tega poklica. In tudi ona se drži starega pravila, da je veliko bolje preprečevati kakor zdraviti. Zobje če jih enkrat zgubimo so nenadomestljivi. Toda na žalost se tega zavedamo, ko je že prepozno.

Druga takšna velika ljubezen Anke Tekstor pa so bili taborniki. Za to čudovito gozdovniško organizacijo jo je že v drugem razredu osnovne šole navdušila profesorica biologije Mira Počkaj — sedaj Jeraj.

„Iz tega obdobja imam najlepše trenutke, kar sem jih doživela. Bila sem vodnica voda Beli lokvanj. In na jugoslovanskem taborniškem tekmovanju v mnogoboju na Šobčevem bajerju smo bile prve.“

To, da človek opazuje in gleda naravo, da se nauči gledati vse tisto drobno življenje okoli

sebe, mu daje samozavest. Bili smo veliki prijatelji in nikoli se ni zgodilo, da bi kdo koga pustil na cedilu. Z nežnostjo se spominjam Dobovškovega Mančka, pa Andreja Bartlija, Pavlinovega Slavca, Koroščevega Janeza, Marjana Moškona, Toneta Gošnika in še mnogih drugih, ki so mi iz tistih časov ostali neizbrisljivo v spominu.“

S Črničevu Anko sem se tudi sam spoznal na enem od taborenj. Takrat je bila drobna, silno živahna in energična črnolaska. Vsi smo jo imeli radi, nekateri med nami pa so prav hudo trpeli zaradi njenih velikih rjavih oči.

Tretja ljubezen Anke Tekstor je bil in ostal šport. Atletika in še posebej rokomet. Z že štirinajstimi leti je postala rokometni trener. Pod njenim vodstvom so novomeške rokometnice v letu 1965 zasedle drugo mesto v republiškem merilu. V njeni športni karieri je pomembno tudi doseženo prvo mesto v teku na 800 metrov na Dolenjskem. Z Matejo Kožuhovo in Zdenko Cerar se je udeležila dneva mladosti v Beogradu s samostojno zelo zahtevno vajo.

Četrta ljubezen pa je jadranje. Že več let je članica novomeškega aero kluba in ima že 65 samostojnih letov. Letela je v dvosedu „blanik“ in v „vaj“.

Njena peta ljubezen sta dveletna hčerka Tanja in mož. Dolenjska in Bela krajina. Še posebno se spominja svojega velikega prijatelja pokojnega dr. Uroša Tršana, ki je bil vse tisto, kar je v življenju prijatelj.

NASI ZAKLADI

NEVIODUNUM

Pred dnevi je kot petnajsta knjiga v seriji Katalogi in monografije Narodnega muzeja v Ljubljani izšel katalog najdb „Neviodunum — Drnovo pri Krškem“. Avtorja, oba arheologa Narodnega muzeja, Sonja in Peter Petru, sta v uvodu poudarila, da izhaja katalog vzporedno s praznovanji ob 500-letnici Krškega, obenem pa poteka 1900 let od nastanka sosednje keltsko-rimske naselbine na področju Drnovega, ki je nosila ime Municipium Flavium Latobiorum Nevioudunum. Dolgo in nadvse zgovorno ime. Pove nam, da je naselbina, ki je tu nastala, dobila municipalne, to je mestne pravice, v času vladanja Flavijev, verjetno cesarja Flavija Vespazijana (69 — 79). Nastala je na ozemlju Latobikov, na kar kaže tako „Latobiorum“ kot tudi keltsko ime naselbine Nevioudunum, kar v keltskem jeziku pomeni „Novo mesto“. Prebivalci drnovskega območja so postali rimski državljani z delno omejenimi pravicami, mesto samo pa je postalo upravni center širšega območja naseljenega z Latobiki. To ozemlje je segalo do današnje meje med Slovenijo in Hrvaško, Gorjancev in Sotle, od Sotle je prešla na Savo pri Brestanici, po Savi do Litije je mejila na Norik oziroma mestno območje Celeie, nato pa se je obrnila proti jugu in mejila na mestno območje Emone. Najbolj zahodni spomenik z omembo Nevioudunuma je mejnik cesarja Antonina Pija, ki je bil najden v Hudem pri Stični, potek južnega dela meje proti Kočevskemu in Beli Krajini pa ni natančno znan.

Antično mesto, ki je nastalo na terasi nad staro strugo Save, se je razvilo predvsem iz gospodarskih pa tudi iz političnopravnih razlogov. Nemirni tok reke skozi tesni posavskih gub se je na krškem polju dokončno umiril in proti vzhodu je bila odprta široka plovna pot, primerna za transport najrazličnejših tovorov. Čolnarji, ki so na poti od Nauportusa — Vrhnike preko Emone — Ljubljane prevažali na vzhod izdelke zelo kvalitetne in cenjene italške obrti in se vračali s tovori žita, so izgubili v brzicah in skalah precej ladij in dragocenih tovorov. Ker pa je bila zgrajena tudi cesta od Emone prek Preterija Latobikov in Nevioudunuma proti Sisciji, se je začelo krepiti manj tvegano tovarništvo.

Mesto Nevioudunum je tako postalo pomembno križišče vodne in suhih poti, postalo je važna pretovorna postaja, ki je nudila delavcem dosti zasluzka, njihovim družinam pa ekonomsko varnost. V začetku je bilo mesto upravno samostojno, kar je močno vplivalo na razvoj. Ža v času vladanja cesarja Trajana (98 — 117) pa se je napovedovala vse močnejša birokratizacija države. Sorazmerno mirno in varno življenje naselbine je bilo prvič resneje prizadeto ob vdoru Kvadov in Markomanov (leta 167), ki so ropali in zaslužnjevali prebivalstvo vzhodnoalpskih dežel vse do meja Italije. Sloviti cesar in filozof Mark Avrel (161 —

180) jih je skupaj s sovladarjem Lucijem Verom v nasprotnem napadu leta 169 močno porazil in odgnal daleč čez meje imperija. Birokratizacija, ki je še naprej pestila vso rimsko državo, se je pod Dioklecijanom ob koncu 3. in v začetku 4. stoletja še povečala, njen pritisk pa je postal skoraj nevzdržen. Sledilo je zopet nekajdesetletno mirnejše obdobje, sredi 4. stoletja, leta 350, pa je pristanišče na obali Save in mesto ob njem v središču pozornosti. Zahteve po orožju, orodju, delovnih sredstvih, hrani in drugih dobrinah so v nemirni politični situaciji, ko sta se spopadli armadi Konstancija II in Magnencija, močno narasle. Mesto je postalo izredno živahno trgovsko središče, vendar pa je to trajalo le nekaj let.

V zadnjem desetletju 4. stoletja je Nevioudunum skupaj z ostalim vzhodnim delom države zadela nesreča. Vse bolj pogosti vdori nomadskih plemen z vzhoda v politično manj in manj stabilni imperij so prizadeli njegovo blagostanje in obstoj. Mesto je životarilo še do prihoda Hunov, ki so mu z Atilo na čelu zadali zadnji udarec, ko so na pohodu leta 452 prodrli v severno Italijo.

Poleg zgodovinskega pregleda poselitve krškega polja in nastanka in rasti Nevioudunuma, po katerem je povzet tudi ta skrčen pregled mestne zgodovine, prinašata avtorja v katalogu tudi pregled vseh dosedanjih raziskovanj. Ta so se začela že ob koncu 15. stoletja, ko je Augustinus Tyffernus, po rodu iz Laškega, zbiral in prepisoval rimske napise za dunajsko dvorno pisarno. Antično mesto je privabljalo vedno več raziskovalcev. Od Schoenleba in Valvasorja prek Linharta, Freyerja in Leinmuellerja, ki sta bila kustosa Deželnega muzeja, do Jerneja Pečnika, ki je izkopal drnovske nekropole. Z izkopavanji je začel leta 1883 in sedem let kasneje je v Ljubljanskem zvonu zapisal: „Na Drnovem sem odkopal nad 3000 grobov, večinoma sežganih, samo celih ogradij je bilo čez 500.“

Načrtno izkopavanje pristanišča in mesta se je začelo leta 1960 in je trajalo do 1966. Vodilo izkopavanja ni bil lov na predmete, temveč znanstveno hotenje: iztrgati zemlji njene skrivnosti in obuditi mrtvo mesto k ponovni govorici.

S podatki starih raziskovalcev je izpopolnjena tudi topografija mesta, ki je v katalogu podprta s podrobnim zemljevidom najdb in prikazom področij izkopavanj. Vsemu temu sledi kataloški opis najdb in tabele z risbami predmetov.

Delo, ki sta ga avtorja vložila v pričujočo monografijo, močno presega podnaslov „Katalog najdb“, saj imamo sedaj na enem mestu združene in ovrednotene tako pisane kot materialne vire starih raziskovanj rimskega trgovskega emporija Municipium Flavium Latobiorum Nevioudunum.

DANILO BREŠČAK